

T.C
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ PROGRAMI
İLÖĞRETİM ANABİLİM DALI

**HATAY İLİ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA 6. VE 7. SINIFLAR
SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN ÖĞRETMEN VE MÜFETTİŞ
GÖRÜŞLERİ ÇERÇEVESİNDE AMACA UYGUNLUĞUNUN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. Yaşar CANATAN

HAZIRLAYAN
Kasım YÜKSELİR

NİĞDE 2006

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitümüzün Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı İlköğretim Anabilim Dalı öğrencisi olan Kasım YÜKSELİR’e ait “Hatay İli İlköğretim Okullarında 6. Ve 7. Sınıflar Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretmen ve Müfettiş Görüşleri Çerçevesinde Amaca Uygunluğunun Değerlendirilmesi” adlı çalışma jürimiz tarafından YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

(İmza)

Akademik Ünvanı Adı Soyadı

Başkan

(İmza)

Akademik Ünvanı Adı Soyadı

(İmza)

Akademik ÜnvanıAdı Soyadı

(İmza)

Akademik Ünvanı Adı Soyadı

(İmza)

Akademik ÜnvanıAdı Soyadı

ÖNSÖZ

Birey toplumun temel yapı taşıdır. Toplumların yükselmesinde bireylerin eğitimi son derece önemlidir. Eğitim öğretim programları bireyin sosyal gelişimini ve topluma uyumunu sağlayacak şekilde hazırlanmaktadır. Eğitim kurumlarında eğitim gören bir bireyin toplumsal yönden, siyasal yönden, ekonomik yönden ve bireysel yönden gelişmiş olarak çıkması amaçlanmaktadır. Ülkemizin diğer ülkeler arasında güçlü bir şekilde ebediyete kadar ayakta durması için bireylere; birbirleriyle ve çevresiyle sürekli ve etkin bir biçimde ilişki kuran, toplumsal olaylara ve konulara, değerlere sürekli ve etkin bir biçimde yaklaşan, sorunları çeşitli açılardan çözen, istediği bilgiye ulaşmasını bilen bir yapı kazandırılmalıdır. Bunun için gerekli bilgi, anlayış, tutarlı davranışlar, pozitif alışkanlıklar ve beceri de kazandırılmalıdır. Bu çerçevede eğitimci bireye içinde bulunduğu toplumu sevmeye, benimsemeye, korumaya ve içinde bulunduğu topluma faydalı olma bilincini kazandırılmalıdır.

Bu araştırmada “Hatay İli İlköğretim Okullarında 6. ve 7. Sınıflar Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri Çerçevesinde Amaca Uygunluğunun Değerlendirilmesi” yapılmıştır. Öğretmen ve müfettiş görüşleri anket yoluyla alınarak incelenmiştir. Anket Hatay ili, ilçeleri ve kasabalardaki ilköğretim okullarına uygulanmıştır.

Bu çalışmamın gerçekleşmesinde bana yol gösteren danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Yaşar CANATAN hocama, yapmış oldukları yönlendirme ve desteklerinden dolayı Sayın Doç. Dr. Remzi KILIÇ ve Yrd. Doç. Dr. Mustafa KOÇ hocam başta olmak üzere bölümdeki tüm hocalarıma teşekkür ediyor, bu çalışmanın yürütülmesinde katkısı olan öğretmen ve müfettişlerimize, aileme ve tüm yakınlarıma saygılarımı sunuyorum.

Kasım YÜKSELİR

10.03.2006

ÖZET

Bu araştırmada ilköğretim okulları 6. ve 7. sınıflar Sosyal Bilgiler Dersinin amaca uygunluğunun öğretme ve müfettiş görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi konu alınmıştır. İlk öğretim 6. ve 7.sınıflar da Sosyal Bilgiler dersi amaçlarının gerçekleşmesi için takip edilen öğrenme öğretme süreçleri araştırılmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçme aracı araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında öğretmenlere ve müfettişlere yönelik anket formu kullanılmıştır. Anket verileri ile toplanan bilgilerin çözümlenmesinde yüzdeler kullanılmıştır.

Araştırmanın teorik temelleri ortaya koymak amacıyla; Sosyal Bilimler-Sosyal Bilgiler arasındaki ilişki, ilköğretimde Sosyal Bilgiler ve Sosyal Bilgiler dersinin ilköğretimde yeri ve önemi üzerinde durulmuştur. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan metod-teknik, araç-gereç ve değerlendirme biçimlerine yer verilmiştir.

Araştırmada kullanılan veriler 2005-2006 Eğitim Öğretim yılında Hatay ili ilçeleri ve bağlı kasaba ilköğretim okullarında II. Kademedeki Sosyal Bilgiler dersi veren öğretmenlere ve ilköğretim müfettişlerine uygulanan anket formları ile toplanmıştır.

Araştırmaya 30 bayan 63 erkek olmak üzere toplam 93 öğretmen ve müfettiş katılmıştır. Bunların 68 i Sosyal Bilgiler öğretmeni 25'i müfettiştir.

Araştırmada öğretmenlere ve müfettişlere genel, programa ilişkin görüşleri, metod ve tekniklere ilişkin görüşleri, ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşleri olmak üzere dört ana başlık altında sorular yöneltilmiştir.

SUMMARY

In this research, appropriateness of aims in Social Studies Lessons of Primary Schools sixth and seventh classes are included according to teachers and inspectors thoughts. Process of learning and teaching, that is pursuit to realise aims of Social Studies Lessons, is searched.

The tool of measuring which is used in research is improved by researcher. Questionnaire form, which is for teachers and inspectors , is used for collecting the data of research. Percentages are used for analysis of the questionnaire form and collected information.

To produce the theoretical basics of research, the relationship between Social Science and Social Studies , in Primary School the importance of Social Science and Social Studies are emphasized. Indeed, the metotechnology, materials and evaluating styles which are used in Social Studies Lessons are included.

In 2005-2006 Education Sessions, in Hatay countries and towns of Hatay Primary Schools the data which are used in research is collected with questionnaire forms which are applied to teachers and inspectors who teach Social Studies in II. degree 30 women, 63 men and total 93 teachers and inspectors joined this research. Participants of this research are consist of 68 teachers of Social Studies Lessons and 25 inspectors.

In this research, the questions are asked to teachers and inspectors about their general ideas about programme education, method and techniques, measurement and evaluating under the heading of 4 topics.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
SUMMARY	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLO LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
KISALTMALAR.....	xv
GİRİŞ	1
ARAŞTIRMANIN AMACI.....	2
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	2
PROBLEM CÜMLESİ	2
ALT PROBLEMLER	2
SAYILTILAR.....	3
SINIRLILIKLAR	3
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	4
1-Araştırmanın Modeli.....	4
2-Araştırmanın Evreni	4
3-Araştırmanın Örneklemi	4
4-Verilen Toplanması	4
5-Verilerin Analizi ve Yorumlanması	5
EĞİTİM VE ÖĞRETİM	6
1. Eğitim ve Öğretimin Amaçları	6
2 Eğitim ve Öğretimin Temel İşlevi	7
3. Eğitim ve Öğretimde Bireyin Yeri.....	8

BÖLÜM I.....	10
1.SOSYAL BİLİMLER VE SOSYAL BİLGİLER.....	10
2. SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN İLKÖĞRETİMDE YERİ VE ÖNEMİ	13
3. SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN AMAÇLARI	15
4. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MUHTEVA (İÇERİK).....	19
5. SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI 6. VE 7. SINIF ÜNİTELERİ	23
5.1. Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Ünitelerinin Dağılımı.....	23
5.2. Sosyal Bilgiler Dersi 7. Sınıf Ünitelerinin Dağılımı.....	31
5.3. Sosyal Bilgiler Programının Uygulanmasıyla İlgili Açıklamalar.....	40
BÖLÜM II.....	477
1. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNİN İLKELERİ	477
1.1. Açıklık	477
1.2. Aktif Katılım.....	488
1.3. Tekrar	488
1.4. Motivasyon.....	499
1.5. Pekiştirme.....	499
1.6. Yakın Çevreden Yararlanma.....	499
1.7. Model Alma.....	50
1.8. Bireysel Aynılıklar	50
1.9. Bilinenlerden Bilinmeyene	50
1.10. Öğrenciye Yol Gösterme	51
2.SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNİN STRATEJİLERİ	51
2.1. Dikkati Yoğunlaştırma.....	52
2.2. Tekrar	52

2.3. Anlamlandırma	53
2.4. Organize Etme	53
2.5. Diğer Stratejiler	53
3. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM METOTLARI VE ETKİNLİKLER	53
3.1. Düz Anlatım Yöntemi	54
3.2. Soru Cevap Yöntemi	55
3.3. Gösteri (Demonstrasyon) Yöntemi	55
3.4. Problem Çözme Yöntemi	55
3.5. Tartışma Yöntemi	56
3.6. Dramatizasyon Yöntemi	56
3.7. Gözlem Gezisi Yönetimi	57
3.8. Örnek Olay İncelemesi Yöntemi	58
3.9. Grup Çalışmaları	58
3.10. Benzetişim (Simülasyon)	58
4. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNİN ARAÇ VE METARYALLERİ	59
4.1. Ders Kitapları	59
4.2. Tarihi Romanlar	60
4.3. Yazı Tahtası	61
4.4. Fotoğraflar ve Resimler	61
4.5. Haritalar, Grafikler ve Zaman Şeritleri	62
4.6. Üç Boyutlu Materyaller	62
4.7. Tepegöz	63
4.8. TV-Video	63
4.9. Radyo - Kasetçalar	64
4.10. Slayt Makinesi	64

4.11. Episkop	65
4.12. Bilgisayar.....	65
4.13. Data Show	65
4.14. Nokta Gösterici (Lazer Pointer).....	66
4.15. İnternet	66
5. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE DEĞERLENDİRME.....	66
BÖLÜM III	68
BULGULAR VE YORUMLAR	68
1.ÖRNEKLEME AİT BULGULAR.	68
1.1. Örnekleme Oluşturan Bireylerin Cinsiyetlerine Ait Bulgular.....	68
1.2. Örnekleme Oluşturan Bireylerin Çalışma Sürelerine Ait Bulgular	68
1.3. Örnekleme Oluşturan Bireylerin Görev Türlerine Ait Bulgular	69
1.4. Örnekleme Oluşturan Bireylerin Öğrenim Düzeylerine Ait Bulgular.	70
1.5. Örnekleme Oluşturan Bireylerin Hizmet İçi Eğitim Kurs Ya Da Seminere Katılıp Katılmama Durumlarına Ait Bulgular.	70
1.6. Örnekleme Oluşturan Bireylerin “Sosyal Bilgiler Dersini” Okutma Sürelerine Ait Bulgular.....	71
2. PROBLEM DURUMUNA AİT BULGULAR.	72
2.1. Hatay İli İlköğretim Okullarında 6. Ve 7. Sınıflar Sosyal Bilgiler Dersinin Amaca Uygunluk Düzeyine İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri.	72
2.2. Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklere İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri.....	79
2.3. Sosyal Bilgiler Dersi İle İlgili Materyalleri Kullanma Durumuna İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri.....	83
2.4. Karşılaşılan Problemlere İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri.....	87
2.5. Soysal Bilgiler Programına İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri.....	91

2.6. Sosyal Bilgiler Programının Amaçlarına İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri....	93
2.7. Değerlendirmeye İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri	97
BÖLÜM IV.....	100
ALT PROBLEMLERE İLİŞKİN BULGULAR	100
1. Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre 6. Ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Genel Amaçlarına İlişkin Görüşleri.....	100
1.1. Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre Sosyal Bilgiler Dersi Türk Milli Eğitiminin Ve Dersin Özel Amaçlarını Gerçekleştirmede Kendisinden Beklenen Fonksiyonu Yerine Getiriyor Mu?.....	100
2. Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular.....	114
3. Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç Ve Materyallerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular.....	118
4. Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaşılan Problemlere İlişkin Bulgular.	123
5. Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Programın Genel Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular.....	126
6. Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Programın Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular.....	128
7. Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirmesine İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular.	132
8.1. Çalışma Süreleri Değişkenine Göre 6. Ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Amaca Uygunluk Düzeyine İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşlerine Ait Bulgular.	134
8.2. Çalışma Süreleri Değişkenine Göre 6. Ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Amaca Uygunluk Düzeyine İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşlerine Ait Bulgular.	142
9.1. Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular.	151
9.2. Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin	

Neler Olduğuna İlişkin Bulgular.....	153
10.1. Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç Ve Materyallerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular.....	156
10.2. Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç Ve Materyallerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular.....	160
11. Araştırmaya Katılan Bireylerin Karşılaştıkları Problemlerin Kıdemlerine Göre Dağılımına İlişkin Bulgular.....	164
12. Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Genel Görüşlerine Ait Bulgular.....	169
13. Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular.....	171
14. Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular.	176
SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	179
1. SONUÇLAR.....	179
2.ÖNERİLER	182
KAYNAKLAR.....	183
EKLER.....	186
EK 1 : ANKET FORMU	187
EK 2 : İZİN BELGESİ.....	194

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 : Örneklemi Oluşturan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	67
Tablo 2 : Örneklemi Oluşturan Bireylerin Çalışma Sürelerine Göre Dağılımları.....	67
Tablo 3 : Örneklemi Oluşturan Bireylerin Görev Türlerine Göre Dağılımları.....	68
Tablo 4 : Örneklemi Oluşturan Bireylerin Öğrenim Düzeylerine Göre Dağılımları..	69
Tablo 5 : Örneklemi Oluşturan Bireylerin Hizmet İçi Eğitim Kurs Ya da Seminere Katılıp Katılmama Durumlarına Göre Dağılımları.....	69
Tablo 6 : Örneklemi Oluşturan Bireylerin “Sosyal Bilgiler Dersini” Okutma Sürelerine Göre Dağılımları.....	70
Tablo 7 : Hatay İli İlköğretim Okullarında 6. Ve 7. Sınıflar Sosyal Bilgiler Dersinin Amaca Uygunluk Düzeyine İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşlerine İlişkin Frekans Ve Yüzdeleri	71
Tablo 8 : Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklere İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler.....	78
Tablo 9 : Sosyal Bilgiler Dersi İle İlgili Materyalleri Kullanma Durumuna İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri İlişkin Frekans Ve Yüzdeler.....	82
Tablo 10 : Karşılaşılan Problemlere İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri Frekans Ve Yüzdeleri.....	86
Tablo 11 : Soysal Bilgiler Programına İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri Frekans Ve Yüzdeleri.....	90
Tablo 12 : Soysal Bilgiler Programının amaçlarına İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri Frekans Ve Yüzdeleri.....	92
Tablo 13 : Değerlendirmeye İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri Frekans Ve Yüzdeleri	96
Tablo 14 : Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler Dersi	

Türk Milli Eğitiminin Ve Dersin Özel Amaçlarını Gerçekleştirmede Kendisinden Beklenen Fonksiyonu Yerine Getiriyor Mu”? Sorusuna İlişkin Görüşlerin Frekans Ve Yüzdeleri.....	99
Tablo 15 : Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler ders kitabının içeriği öğrencilerin psikolojik gelişimlerine uygun mudur”? Sorusuna İlişkin Görüşlerin Frekans Ve Yüzdeleri.....	100
Tablo 16 : Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler ders programındaki konuları Düzenli Bulup Bulmadıklarına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri.....	101
Tablo 17 : Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Bir öğretmenin Sosyal Bilgiler dersi dışında başka branş yada branşlarda derse girmesinin bu dersin öğretimindeki başarıyı etkiler mi”? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri.....	103
Tablo 18 : Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler ders konuları ile ilgili gazete, dergi, kitap ve mesleki yayınları ne derece takip ediyorsunuz”? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri... ..	104
Tablo 19 : Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre “Haftalık ders saatiniz”? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri.....	105
Tablo 20 : Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler ders kitabı öğrencilerin ilgilerini çekiyor mu? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri.....	106
Tablo 21 : Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Ders öncesi hazırlık yapar mısınız? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri.....	107
Tablo 22 : Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Ders Sosyal Bilgiler Programında yer alan hedeflere ulaşmada ders saatleri yeterli midir? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri.....	108
Tablo 23 : Öğretmen ve müfettişlerin cinsiyetlerine göre “sosyal bilgiler dersinin işlenişinde sizce merkeze ne alınmalıdır? Sorusuna ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzdeleri.....	109

Tablo 24 : Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler dersini branş dışında bir öğretmenin vermesi başarıyı etkiler mi? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri.....	110
Tablo 25 : Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedefler Sizce Ne Derece Davranışa Dönüşüyor” Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri.....	111
Tablo 26 : Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Okulunuzda Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili yeterince araç-gereç var mı”? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri	112
Tablo 27 : Cinsiyet Değişkenine Göre Soysal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerin Frekans ve Yüzdeleri.....	113
Tablo 28 : Cinsiyet Değişkenine Göre Soysal Bilgiler Dersinde Araç ve Materyallerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerin Frekans ve Yüzdeleri.....	117
Tablo 29 : Cinsiyet Değişkenine Göre Soysal Bilgiler Dersinde Karşılaşılan Problemlerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdeleri.....	122
Tablo 30 : Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Programın Genel Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdeleri.....	125
Tablo 31 : Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Programın Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdeleri.....	127
Tablo 32 : Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Sosyal Bilgiler Programın Değerlendirilmesine İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdeleri.....	131
Tablo 33 : Çalışma Sürelerine Göre Öğretmen ve Müfettişlerin Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Dersinin Genel Amaçlarına Ulaşıp Ulaşmadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdelikleri.....	133
Tablo 34 : Çalışma Sürelerine Göre Öğretmen ve Müfettişlerin Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Dersinin Genel Amaçlarına Ulaşıp Ulaşmadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdelikleri.....	141
Tablo 35 : Araştırmaya Katılan Bireylerin Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler	

Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzdelikler.....	150
Tablo 36 : Araştırmaya Katılan Bireylerin Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzdelikler.....	152
Tablo 37 : Araştırmaya Katılan Bireylerin Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzdelikler.....	155
Tablo 38 : Araştırmaya Katılan Bireylerin Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzdelikler.....	159
Tablo 39 : Çalışma Sürelerine Göre Araştırmaya Katılan Bireylerin Karşılaşılan Problemlere İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri.....	163
Tablo 40 : Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Genel Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdeleri.....	168
Tablo 41 : Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdeleri.....	170
Tablo 42 : Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdeleri.....	175

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 : Okutma Sürelerine Göre Dağılımları.....	71
---	----

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
A.Ü.E.F	: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi
BM	: Birleşmiş Milletler
ÇEV	: Çeviren
FAO	: Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
IMF	: Uluslararası Para Fonu
MEB	: Milli Eğitim Müdürlüğü
N	: İnsan Sayısı
NATO	: Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı
N.Ü	: Niğde Üniversitesi
OECD	: Karadeniz Ekonomik İşbirliği ve kalkınma Teşkilatı
SOS. BİL.	: Sosyal Bilgiler
S.Ü.E.F	: Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TTKB	: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı
TV	: Televizyon
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
UNICEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklar Yardım Fonu
VB	: Ve Benzeri
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

GİRİŞ

Bireyin iyi bir vatandaş olarak yetişmesi için her şeyden önce içinde yaşadığı çevreyi, vatanını ve dünyayı iyi tanımasını; ortaya çıkan problemleri başarı ile çözebilmesine yarayacak sağlam temel bilgilere ve genel kültüre ihtiyacı vardır. Bu yüzden ilk ve orta dereceli okul programlarındaki Sosyal Bilgiler konularının payına önemli görevler düşmektedir.

Bireyler de kültür ve davranış yönünden ancak bir insan topluluğu içinde gelişir ve değerlendirilir. Bireyin sosyal hayata uyması ve bu hayat içinde mutlu olması yaşadığı toplum hayatını ve yurdunu, geçmişi ve bu günü ile çok iyi tanınması, toplumun kültürünü adet ve ananelerini benimsemiş olması sosyal yönden bunlara uygun olarak kıyaslama, tahmin, kıvanç duyma ve yorumlama gibi yetenekleri kazanmış bulunması yaşadığı toplumu ve yurdunu incelemesi ile mümkündür.

Sosyal Bilgiler Dersi öğrenciye “toplumsal kişilik” kazandırır. Toplumsal kişiliğin en önemli özelliği, iyi bir yurttaş olmaktır. Burada “iyi bir yurttaş” olmaktan amaç, kişinin, ödev ve sorumluluklarını bilmesi, çevresine ve çevresindeki olaylara karşı bilinçli olmasıdır.

Atatürk’ ün önderliğinde cumhuriyet yönetiminin iş başına geldiği, 1923 yılından bu yana Türk ulusu çağdaş ve demokratik bir yaşam sürme çabası içinde hızla gelişimini sürdürmektedir. Demokrasiyi yerleştirmek, her şeyden önce bilgiyle, kültürle, hak ve değer veren bir anlayışla iyi yurttaş olma özelliklerini kazanma ile olabilir. Türk çocuklarında bu değerlerini öğrenmelerini sağlayacak demokratik yaşantılarını onlara küçük yaşlardan kazandırılması nihai amacımız olmalıdır.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 6. ve 7. sınıflardaki Sosyal Bilgiler dersinin M.E.B.'nin temel amaçları ile dersin amaçlarına ulaşip ulaşmadığı noktasında öğretmen ve müfettişlerin görüşlerini ortaya koyarak varsa amaca ulaşmadaki aksaklıkları ve çözüm yollarını ortaya koymaktır.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu çalışmayla ilköğretim okulları 6. ve 7. sınıflarda okutulan Sosyal Bilgiler dersinin daha verimli bir şekilde işlenebilmesi için ortaya konulacak çözüm yolları hedeflenmiş olması hasebiyle önem arz etmektedir.

PROBLEM CÜMLEŞİ

İlköğretim 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerinin ve müfettişlerin görüşleri ve en sık karşılaştıkları problemlerin neler olduğu dersin işlenişinde kullanılan araç-gereç, metot-teknik ve ölçme-değerlendirme çeşitlerine ilişkin görüleri nelerdir?

ALT PROBLEMLER

1-Öğretmen ve müfettişlerin cinsiyetlerine göre 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersinin genel amaçlarına ilişkin görüşleri.

2-Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet değişkenine göre Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan metotlar ve tekniklerin neler olduğuna ilişkin bulgular.

3-Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet değişkenine göre Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerin neler olduğuna ilişkin bulgular.

4-Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet değişkenine göre karşılaşılan problemlere ilişkin bulgular.

5-Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyetlerine göre programına genel amaçlarına ilişkin görüşlerine ait bulgular.

6-Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyetlerine göre programın amaçlarına

ilişkin görüşlerine ait bulgular.

7-Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyetlerine göre sosyal bilgiler programının değerlendirilmesine ilişkin görüşlerine ait bulgular.

8-Çalışma süreleri değişkenine göre 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinin amaca uygunluk düzeyine ilişkin öğretmen ve müfettiş görüşlerine ait bulgular.

9-Çalışma süresine göre Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan metot ve tekniklerin neler olduğuna ilişkin bulgular.

10-Çalışma sürelerine göre Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ne materyallerin neler olduğuna ilişkin bulgular.

11-Araştırmaya katılan bireylerin karşılaştıkları problemlerin kıdemlerine göre dağılımına ilişkin bulgular.

12-Araştırmaya katılan bireylerin kıdemlerine göre sosyal bilgiler programına genel görüşlerine ait bulgular.

13-Araştırmaya katılan bireylerin kıdemlerine göre sosyal bilgiler programının amaçlarına ilişkin görüşlerine ait bulgular.

14-Araştırmaya katılan bireylerin kıdemlerine göre sosyal bilgiler programının değerlendirme boyutuna ilişkin görüşlerine ait bulgular.

SAYILTILAR

İlköğretim okullarındaki Sosyal Bilgiler öğretmenleri ve müfettişler ankete gerçek görüşlerini yansıtmaktadırlar.

SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;Hatay ili ilçeleri ve bağlı kasabalarda 2005-2006 eğitim-öğretim yılında Sosyal Bilgiler dersini vermekle görevli öğretmenlere ve müfettişlerle sınırlandırılmıştır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

1-Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada “Betimleme” yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem; olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli olanların “ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan incelemelerdir.” Bunlar Nedir? Sorusuna cevap bulmaya yöneliktir. Bununla mevcut durumlar, şartlar; özellikler aynen ortaya konmaya çalışılır.

Betimsel Yöntemi kullanmamızın nedeni Sosyal Bilgiler Dersi’nin amaçlarına ulaşma düzeyini öğretmen görüşlerine dayanarak, var olduğu şekliyle ortaya koymaktır.

Araştırmada verilen anket yoluyla araştırmacı tarafından elde edilmiştir.

2-Araştırmanın Evreni

Bu araştırmanın evrenini Hatay ili, ilçelerinde ve bağlı kasabalarda görev yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve ilköğretim müfettişleri oluşturmaktadır.

3-Araştırmanın Örneklemi

Bu araştırma Hatay ilinde, ilçelerinde ve bağlı kasabalarında görev yapan 30 bayan 63 erkek olmak üzere toplam 93 Sosyal Bilgiler öğretmeni ve müfettiş; bunların 68’i Sosyal Bilgiler öğretmeni, 25’i müfettiş olmak üzere toplam 93 Sosyal Bilgiler öğretmeni ve müfettişi örneklem olarak seçilmiştir.

4-Verilen Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanmış anket formu kullanılmıştır.

Anket geliştirilirken;

a) Sosyal Bilgiler dersinin önemi, işleniş basamakları ve programla ilgili literatür taranmıştır.

b) Milli Eğitim bakanlığı tarafından uygulanmakta olan ilköğretim kurumlar 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler programı incelenmiştir.

c) Anket maddeleri hazırlanırken uzman kanısına başvurulmuştur.

d) Sosyal Bilgiler dersinde problemlere ilişkin görüşler bölümünde maddelerin değerlendirilmesinde; hiç, ara sıra, sık sık ve her zaman gibi dereceler bulunmaktadır.

e) Sosyal Bilgiler Programına ilişkin görüşler bölümünde maddelerin değerlendirilmesinde; katılıyorum, kararsızım ve katılmıyorum gibi dereceler bulunmaktadır.

f) Anket formu araştırmacı tarafından Hatay ili genelinden görev yapan 68 Sosyal Bilgiler öğretmeni, 25 müfettiş olmak üzere toplam 93 Sosyal Bilgiler öğretmeni ve müfettişe uygulanmıştır.

5-Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Bilgi toplama araçlarından geriye dönen 93 Sosyal Bilgiler öğretmeni ve müfettişlerin anketi teker teker kontrol edilerek kodlama formuna geçilmiştir. Kodlama formundaki öğretmenlere ve müfettişlere ait bilgiler tablolastırılmıştır. Tercih yüzdeleri hesaplanmıştır. Elde edilen yüzde değerler tablo halinde rapor edilmiştir.

EĞİTİM VE ÖĞRETİM

1. Eğitim ve Öğretimin Amaçları

Öğretimde amaçlar gereksinimlere göre belirlenir. Sosyal Bilimlere ilgili bir program doğal olarak kendi toplumunun ve kültürünün isteklerini, gereksinimlerini göz önüne almak zorundadır. Bu nedenle, bir bireyin içinde yaşadığı toplumunun gereksinimlerini bilmesi büyük önem taşır. Toplumun gerçeğe yönelik amaçlar, bu gereksinimlerin belirlenmesi sonucunda kesinlik kazanacak ve o doğrultuda bir eğitim söz konusu olacaktır¹.

Her toplum, eğitimle ilgili yasalarına, yönetmeliklerine okullardaki eğitime kazanmış yurttaşlar yetiştirmek istediğini belirten amaçlar koyar. Türk ulusal eğitiminin genel amaçları, 1973 tarihli ve 1739 sayılı M. E. temel yasasında belirlenmiştir. Yine aynı yasada her eğitim basamağının (okul öncesi, ilköğretim orta öğretim ve yüksek öğretim) amaç ve görevler ayrı ayrı yer almıştır. Söz konusu yasada amaçlardan sonra Türk Millî Eğitiminin temel ilkelerinde de 14 madde içinde yer verilmiştir. Bilindiği gibi bu temel ilkeler “genellikle ve eşitlik, ferdin ve toplumun ihtiyaçları; yönelime; eğitim hakkı, fırsat ve imkan eşitliği ve süreklilik, Atatürk İnkılâpları ve Türk Milliyetçiliği demokrasi eğitimi, laiklik., bilimsellik, planlılık, karma eğitim, okul aile işbirliği ve her yerde eğitim “ biçimindedir. Okullarda gerçekleştirilecek her türlü eğitim-öğretim etkinliklerde her zaman bu amaç ve ilkelerin temele alınması söz konusudur².

Bir toplum kendisini oluşturan insanlardan kendi istediği özelliklere sahip olduğu ölçüde istenilen bir toplum durumuna gelir. Bu nedenle her toplum kendi insanisi kendi istekleri doğrultusunda yetiştirilmek zorundadır, işte geniş anlamda amaçlar bir toplumun yetiştirdiği insanda bulunmasını öngördüğü özelliklerdir. Okullarda önceden belirlenen bu özellikleri öğrencilere kazandıracak ya da

¹ S.Çetin Özoglu,Ortaöğretim Kurumlarında Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Sorunları, A.Ü.E.F. Yayınları, Ankara, 1974, s. 2.

² Ersan Sözer, Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilgilerin Öğretimi, A.Ü.E.F. Yayınları, Eskişehir, 1995, s. 41.

belirlenen amaçlara onları oluşturacak biçimde etkinlikte bulunurlar³.

Hangi amaç hangi toplumda, hangi birey ve konu alanı için belirleniyorsa o toplumun bireylerine hazır bulunmuşuk ve konu alanındaki çağdaş bilgi birikimlerinde hareket etmek zorundadır. Bu noktada dikkate alınmada saplanan bir amaç boşlukta kalır ve gerçekleşemez. Her amaç bireyin bilgi, beceri, alışkanlık, güç, yetenek, ilgi ve tutum gibi özelliklerden birine dayanır. Bu bakımdan çağdaş eğitimciler, öğretmenleri bilinçsel alan, duysal alan ve devrimsel alan olmak üzere üç kümeye ayırarak bölümlenmişlerdir. Bu üç alan birbirinde kesin biçimde soyutlanamaz. Bir amaç bütünüyle, bilinçsel , duysal ya da bütünüyle devrimsel olmayabilir. Amaçlar daha çok hangi tür özellik ağır basıyorsa amaç o alanda sayılır⁴.

Avrupa Konseyi tarafından 21-16 Mayıs, 1982 tarihinde Donghestingen’de düzenlenen “demokratik değerlerin artışında okulun rolü “ adlı seminerde bazı ortak amaçlar belirlenmiştir. Bu amaçlara bakıldığında ilköğretimde okutulmakta olan Sosyal Bilgiler Dersi amaçlar arasında büyük bir paralellik görülecektir. Bu da Sosyal Bilgilerin ne kadar önemli bir görevi üstlendiğinin bir delilidir⁵.

2 Eğitim ve Öğretimin Temel İşlevi

Aile, hukuk, din, politika ve eğitim toplumdaki temel kavramlardır. Toplumsal kavramlar toplumun bazı ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla toplumsal ilişkiler içinde oluşurlar. Eğitim kurumlarının toplumsal, siyasal, ekonomik ve bireyi geliştirme olmak üzere dört temel işlevi vardır.

a) Eğitimin toplumsal işlevi toplumun sürekliliğini ve gelişimini sağlayan uyumlu bireyler yetiştirmektir.

b) Eğitimin ekonomik, işlevi bireylere belli bir beceri kazandırarak onları üretici duruma getirmek ve endüstri, tarım hizmet alanında toplumun ihtiyacı olan insan gücünü yetiştirmektir.

³ Ersan Sözer, **a.g.e.** , s. 42.

⁴ Ersan Sözer, **a.g.e.** , s. 44.

⁵ Emin Sağlamer, **İlkokullar Sosyal Bilgiler Öğretimi**, Tekışık Matbaası, Ankara, 1983, s. 16.

c) Eğitimin siyasal işlevi toplumdaki bireylere onları mevcut siyasal düzene bağlı vatandaşlar olarak yetiştirmektir.

d) Eğitimin bireyi geliştirme işlevi ise bireyin sosyal, bedensel ve zihinsel gelişimine yardımcı olarak onların doğal ve toplumsal çevrelerinden en iyi biçimde yararlanmalarını sağlamaktır⁶.

Çağdaş eğitim ve öğretim uygulamaları; bireylerin birbirleriyle ve çevresiyle sürekli ve etkin bir biçimde ilişki kurması, toplumsal olaylara ve konulara, değerlere sürekli ve etkin bir biçimde yaklaşması, sorunları çeşitli açılardan çözebilmesi için gerekli bilgi, anlayış, tavır, düşünüş, alışkanlık ve beceri kazandırmak durumundadır⁷.

Çağdaş bilimin gerçeklerini anlamada ve kültürümüzü, medeniyetimizi “muasır medeniyet “ seviyesine çıkarmada Sosyal Bilimlerin yeri ve önemi büyüktür. Özellikle de yeni yetişen nesle, milletin ortak kültürünü, toplumsal problemleri ve çözüm yollarını aktarmada Sosyal Bilimler yaşamsal önem taşımaktadır⁸.

3. Eğitim ve Öğretimde Bireyin Yeri

Birey bir toplum içinde doğup yaşayacağı, insanlarla ilişkiler kuracağı, bir meslek sahibi olup, bir grubun içinde iş başarma zorunda olacağı ve benzeri sosyal zorunluluklarla karşı karşıya kalacağı için, okulda bireyin bunları yapabilecek temelleri olması gerekir. Bu da eğitim programlarının buna göre düzenlenmesiyle mümkündür⁹.

Birey, eğitim-öğretim programlarının en önemli temelidir. Çünkü bütün çabalar onun içindir. Amaçlar onun için düzenlenir, konular onun için seçilir, yaşantılar onun için ayarlanır. Öyleyse bireyi tam anlamıyla tanımak önemlidir.

“Biyo-kültürel ve sosyal “ bir varlık olan insanın tüm yaşamı süresince yanıtlaması gereken en temel soru “nasıl yaşamalıyım? ‘ sorusudur. Bireyin yaşamı

⁶ Nurettin Fidan ve Münire Erden, **Eğitime Giriş**, Ankara, 1983, s.56-63.

⁷ S.Çetin Özoğlu, **a.g.e.**, s. 3.

⁸ Ersan Sözer, **a.g.e.**, s. 40.

⁹ Savaş Büyükkaragöz, **Program Geliştirme**, Konya, 1997, s. 8.

boyunca karşılaştığı sorunların tümü bir bir bu genel soru çerçevesinde çözümlenmektedir. Örneğin; kendime karşı nasıl davranmalıyım? Beynimi nasıl kullanmalıyım? Duygularımı nasıl yönlendirmeliyim? Nasıl bir aile kurmalıyım? Nasıl bir vatandaş olmalıyım? Başkalarının ve kendimin yararına yeteneklerimi nasıl kullanmalıyım? vb. Bireyin yaşamı boyunca yanıtlaması gereken sorulardır. Bu soruların cevabı olan gerekli öğrenmeler insanın doğumundan ölümüne kadar tüm yaşamını doldurmaktadır. Bireyin istediği yaşam birimine sahip olması için gerekli öğrenmeleri sağlamada ise eğitim önemli bir araçtır¹⁰.

¹⁰ Nuray Senemoğlu, **Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya**, Ertem Matbaacılık, Ankara, 1997,s. 7.

BÖLÜM I

1. SOSYAL BİLİMLER ve SOSYAL BİLGİLER

Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler arasında kesin bir çizgi çizmek mümkün değilse de eğitim ve öğretim açısından her iki kavram farklı olarak ele alınmakta olup; amaç, metod ve muhteva bakımından farklı olarak ele alındıklarını ‘belirtmek gerekir.

Öğretim programlarında sosyal bilimler mi sosyal bilgiler mi tartışması bazı ülkeler için sonuçlanmış değildir. Ancak 1963 yılında Avrupa Konseyi Kültürel İşbirliği Konseyi’nin yaptığı inceleme ve belirleme genel bir kabulü ve uygulamayı yansıtmaktadır. Şöyle ki; belli başlı ülkelerde lise düzeyinde sosyal bilimler adı altında tarih, coğrafya, ekonomi, felsefe, psikoloji, sosyoloji gibi bilim alanlarının ayrı ayrı belirtildiği, sosyal bilgiler adı altında ise incelenen 17 ülkede programlarda herhangi bir uygulama olmadığı kaydedilmektedir. Okul programlarında sosyal bilimler öğretimi, sosyal bilimler disiplinlerine paralel dersler olarak yer aldığı gibi, sosyal bilgiler olarak da yer almaktadır. Genel olarak sosyal bilgilere, sosyal bilimlerin öğretim için seçilmiş ve değişmediği kabul edilen kısımları olarak bakılmakta ve 11-15 yaşlar, arasındaki öğrencilerin programlarında yer verilmektedir. Sosyal bilimler ise genel olarak akademik biçimde ve ileri düzeyde, bilim disiplini anlayışında, insan ilişkilerini incelemektedir. Sosyal bilimler, araştırma, deney, buluş ve benzeri bilimsel etkinlikleri içermekte, insan, toplum ve onların değerleri, çevreleri ile olan ilişkileri ile ilgilenmekte ve bu konudaki bilgiyi arttırmaya ve genişletmeye çalışmaktadır. Sosyal bilgiler ise, okul programlarında sosyal bilimlerin yöntemlerini, içeriğini ve bulgularını oldukça basit düzeyde ele almakta, bireyin toplumda yaşayış ve davranışları, temel gereksinimleri ve bunları gidermek için yaptıklarını, oluşturulan kuruluşları ve değerleri gibi konuları işlemektedir. Bu çerçevede sosyal bilgilere “Vatandaşlık Bilgileri “ olarak bakmak da mümkündür¹¹.

Kısakürek, “Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilimlerin bulgu ve ayrıştırılmalarının (analizlerinin) bir toplumda yaşayan insanlar için gerekli olan temel ve ortak

¹¹ Kemal Aytaç, **Avrupa Eğitim Tarihi**, Ankara, 1972, s. 8.

öğelerini kapsar “ görüşünü getirmekte ve şu bilgileri eklemektedir. Bir toplumda yaşayan insanların o toplumun yaşayışı, ilişkileri, kültürü, dünya toplumları içindeki yeri, çeşitli uluslarla ilişkileri konusundaki temel ve genel bilgilerin önemli bir bölümü “Sosyal Bilgiler “ oluşturmaktadır. Ancak Sosyal Bilgiler Tarih, Coğrafya, Yurttaşlık bilgisi gibi günümüzde ilköğretim programlarında yer alan; ancak gerçekten Sosyal Bilimler denilen sosyoloji, ekonomi, psikoloji, antropoloji vb. gibi disiplinlerde seçilerek o yaşlardaki öğrencilerin düzeyine uygun daha somut ve daha yalın özelliklere sahip duruma getirilen konuları içermektedir¹².

“Sosyal Bilgiler“ kavramı ilk kez ABD Millî Eğitim Derneğinin orta dereceli okulu teşkilatlandırma komitesi tarafından kabul edilmiştir. Komite bu kavram; “mevzu doğrudan insan cemiyeti teşkilatına ve tekamülüne ve içtimai birliklerin bir uzvu olması dolayısıyla insana dair bilgiler Sosyal Bilgilerdir “ diye tanımlanmıştır¹³.

Sosyal Bilgiler Dersi bizde, 1952 yılında öğretmen okulları programında tarih, coğrafya, yurttaşlık bilgisi dersleri yerine konmuştur. 1952 yılında toplanan V. Millî Eğitim Şurası’nda ilk ve orta dereceli okullarda okutulması kararlaştırılmıştır. 1962 tarihli ilk okul program taslağında da aynı ders “Toplum ve Ülke İncelemeleri “ adı ile geçmiştir. 1968 tarihli yeni ilköğretim programı ise aynı dersi Sosyal Bilgiler olarak benimsemiştir¹⁴.

Okullarda yer alan bir eğitim kavramı; ve bir ders olarak ele aldığımızda bu iki alan farklarını şu ana noktalarda toplamak mümkündür:

1- Sosyal Bilgiler dersinin en önemli hedefi iyi vatandaşların yetiştirilmesidir. Bunun için konular Sosyal Bilimlerden alınacağı gibi, din, ahlak, arkeoloji ve doğal bilimlerden de alınabilir. Sosyal Bilimlerle uğraşan sosyal bilimcilerin esas işi toplumlarla ilgili yeni bilgi ve fikirler üretmektedir. Sosyal bilimciler, aynı zamanda iyi vatandaşların yetişmesi konusuyla ve orta okul (ilköğretim 2. kademe) ve liselerde okuyan öğrencilere verilecek yaşadıkları demokratik toplumda yararlı olabilecek bir dizi önemli bilgiyle de ilgilenirler.

¹² Cavit Binbaşıoğlu, **Genel Öğretim Bilgisi**, Kadioğlu Matbaası, Ankara, 1986, s. 20.

¹³ S.Çetin Özoğlu, **a.g.e.**, s. 13.

¹⁴ Cavit Binbaşıoğlu, **a.g.e.**, s. 20.

2-Sosyal Bilgiler, konu temalarının öğretilmesinde Sosyal Bilimlerden daha çok kullanılır. Sosyal Bilimler daha çok ayrı ayrı disiplinler olarak öğretilir.

3-Sosyal Bilgiler daha çok ilköğretimde verilir. Sosyal Bilimler ise orta öğretim (lise) ve üniversitelerde öğretilir¹⁵.

Sosyal Bilgiler Dersinde öğrenciye kazandırılmak istenen hedef ve davranışların niteliği, bu dersin konularının bir bütünlük içinde verilmesini zorunlu hale getirebilir. Bu derste öğrenciden beklenen hedefler “karar verme mekanizmasını kullanabilme, ailesini, arkadaşlarını, vatanım, milletini, insanlığı sevebilme, çok boyutlu düşünebilme, bilimsel yöntemi kullanabilme, ulusunun ve insanlığın tarihiyle ilgili temel olguların bilgisi, temel tarihi olayları kavrayabilme v.b. olabilir. Böyle hedefler amaçlanınca Sosyal Bilgiler Dersi, Sosyal Bilimlerin bir bileşkesi olarak düzenlenmelidir. Çünkü bu hedeflerin temelinde insan ve toplum yatmaktadır. Sosyal Bilgilerin amacı ise sorumluluğunu, hak ve ödevlerini bilen vatandaşlar yetiştirmektir¹⁶.

XX. yy Amerikan eğitimcilerinden J. Dewey’e göre “Sosyal Bilgiler Dersinin amacı, uygarlığı, kültürü ve demokrasiyi çocuğa tanıtır ve sevindirmek ve gençleri etkili bir yurttaş olarak yetiştirmektedir. “ Dewey, bu konuda üç noktaya önem veriyordu. Uygarlık, Kültür, Demokrasi. Bunun üçü de binlerce yıllık bir birikimin ürünüdür. Uygarlık sözü ve ilimlerin ortaya koyduğu bilgiler ve bunların eseri olan araç ve gereçlerin tümü kastedilir. Kültür manevi değerlerin tümüdür. Demokraside halkın kendi kendini yönetimine dayanan bir yönetim sistemidir. Sosyal Bilgiler Dersi bunların yeni kuşaklara aktarılmasını sağlamak amacıyla yönelmiştir. Bu J. Dewey’in faydalılık felsefesine uygundur. Ona göre aslında okul, insanlığın geçirdiği yaşantıların odaklaştığı bir yerdir. İnsanlığın uzun yıllarda elde ettiği sonuçları okul, belirli bir zaman içinde verir¹⁷.

¹⁵ Nuri Köstüklü, **Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi**, S.Ü.E.F. Yayınları, Konya, 1998, s. 9-10.

¹⁶ Fatma Varış, **Eğitimde Program Geliştirme “Teori ve Teknikler”**, Alkım Kitapçılık Yayıncılık, Ankara, 1996, s. 4-6.

¹⁷ Cavit Bİnbaşıoğlu, **a.g.e.** , s. 26.

2. SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN İLKÖĞRETİMDE YERİ VE ÖNEMİ

Sosyal Bilgiler her şeyden önce insanın, özellikle toplumsal hayata etkin bir biçimde uyumunu sağlayan bir derstir. Bu bakımdan bu ders, çocuğa verilen “eğitim” kavramı içinde adeta “öz” niteliğinde önemli bir yer tular. Çocuğun çevresindeki tabiatı insanları, kuruluşları bilinçli olarak tanıması bunların birbiriyle olan ilişkilerine dikkat etmesi ve kendi davranışlarını da bunları dikkate alarak düzenlenmesi, sosyal bilgiler dersinin gereği gibi öğretilmesi ile gerçekleşebilir. Bunu “insanlık bağlarına önem veren birleşmiş konular birliği” diye tanımlayabiliriz¹⁸.

Sosyal Bilgiler, çocuğun içinde bulunduğu toplumsal hayatla çok ilgilidir. Bu nedenle, çocuk, özellikle içinde bulunduğu toplumsal hayat, bu derste, geçmişi, bugünü ve geleceği ile yakından tanıyacaktır.

Bireyler de kültür ve davranış yönünden ancak bir insan topluluğu içinde gelişir ve değerlendirilir. Bireyin sosyal hayata uyması ve bu hayat içinde mutlu olması yaşadığı toplum hayatını ve yurdunu geçmişi ve bugünü ile çok iyi tanıması, toplumun kültürünü adet ve ananelerini benimsemiş olması sosyal yönden bunlara uygun olarak kıyaslama, tahmin, kıvanç duyma ve yorumlama gibi yetenekleri kazanmış bulunması yaşadığı toplumu ve yurdunu incelemesi ile mümkündür. Bu ise sosyal bilgiler dersinde yapılır.

İşte bu yönden sosyal bir varlık olan çocuklarımızın, yurdumuzun ve milletimizin geçmişini ve bugünü iyi tanıyan ve geleceğe kolaylıkla intiba edebilen ahlaka iyi bir insan, iyi bir vatandaş olarak yetiştirilmesinde Sosyal Bilgiler Dersinin yeri ve önemi büyüktür.

Sosyal Bilgiler, toplumun ülkülerini çocuğa kazandırdığı bir derstir. Yarının politikasına yön verecek olan fikirler, daha çok Sosyal Bilgiler Dersinde kazandırılır. Biz, 1923'te Atatürk'ün önderliği ile Cumhuriyet yönetimini seçtiğimiz tarihten beri demokratik bir hayat sürüyoruz. Bunu bugün biraz daha geliştirme çabası içindeyiz.

¹⁸ P.Mavrice Moffat, **Sosyal Bilgiler Öğretimi**, (Çev.Nesrin Oran), Maarif Basımevi, İstanbul, 1957, s. 18.

Bu da her şeyden önce bilgi ile, iyi vatandaş özelliklerini kazanma ile olur. Çocuklara bunları kazandırarak demokratik yaşayışımızın sürdürülmesini sağlamak Sosyal Bilgiler Dersi'nin varlık nedenidir.¹⁹

Birey ve toplum hayatında bu derece önemli bir yere sahip olan; Sosyal Bilgiler Dersiyle ilgili psikolojik etkenlere bakacak olursak;

1. Sosyal Bilgiler Dersi, çocuktaki algı gelişmesine dayanır. Buna göre çocuğun dış dünyayı algılaması toptandır. Bunun için ilkokulun ikinci döneminde de toplu öğretim esasına göre öğretim yapmanın yararlı olacağına inanılmıştır. Sosyal Bilgiler Dersi buna imkan sağlamaktadır.

2. Sosyal Bilgiler Dersinde de öğrencileri güdülemek kolaydır. Günlük olaylar, bu dersler için, iyi bir giriş noktası olabilir.

3. Sosyal Bilgiler Dersini, bir ezber dersi olarak değil, bir muhakeme dersi olarak görmek gerekir.

4. Sosyal Bilgiler Dersi programında geçen konuların hareket noktası, Hayat Bilgisi Dersinde olduğu gibi, çevre olacaktır. Bu derste de “yakından uzağa “ ilkesi önde gelir. Bu derste öğrenciler, daha çok gezi ve gözlem çalışmalarında bulunurlar, tarihi yapıları incelerler; varsa yazılı ve yazısız kaynaklardan yararlanırlar.

5. Bu derste kronolojik sıraya göre tarihi öğretmek pek verimli olmayabilir. Çünkü, çocuklar, ortaokulun son sınıfına gelinceye kadar bu gelişime erişmemiş olabilirler. Sosyal Bilgiler dersinde kronolojik sıraya bakılmaksızın, kimi üniteler ele alınmak ve bunlar, uygun bir ayrıntı ile incelenmelidir.

6. Sosyal Bilgiler Dersinde de fırsat öğretiminden yararlanılır. Milli bayramlar ve bunlarla ilgili önemli, gazete haberleri, iyi bir öğrenme için imkanlar hazırlar.

Zaman zaman tarihi değeri olan kahramanların hayatı ile ilgili eserlerden

¹⁹ Cemalettin Şahin, **Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Sosyal Bilgiler**, Mustafa Safran ve Bahri Ata, “ Öğrencilerin Tarih Metinlerinden Anlam Çıkarmalarına Yönelik Araştırmalara Bir Bakış”, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, 2003, s. 339.

yararlanılır. Bu eserlerin gerçeği yansıtmaları gerekir. Bunlar da öğrencinin kişiliğinin oluşumunda büyük rol oynarlar.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz ki, Sosyal Bilgiler dersi , çocuğun uygar bir insan olarak sosyal hayatını etkilemeli ve onu sosyal olayları inceleyebilecek bir olgunluğa getirmelidir. Bunlar olmadıktan sonra, çocuk, bütün kitapları ezberlemişse olsa değeri yoktur²⁰.

3. SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN AMAÇLARI

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan bu yana, 1924, 1926, 1948, 1968 yıllarında köklü program değişiklikleri yapılmıştır. Bu programlar genellikle değişikliğe uğradıkları yılların son iki rakamı ile söylenmiştir. Bu arada siyasi iktidar değişikçe programların bilhassa Sosyal Bilgiler ders konularında sık sık bazı değişiklikler yapılmıştır.

Bu bölümde, Sosyal Bilgiler öğretiminin bugünkü durumunu belirleyebilmek için; öğretim amaç, muhteva, öğretim süreçleri ve değerlendirme boyutları ele alınmıştır.

İlkokul Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarını belirleyebilmek için, Milli Eğitim Genel Amaçları ile Sosyal Bilgiler Dersi'nin amaçları ele alınacaktır.

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini:

1. Atatürk İnkılâplarına ve Anayasanın başlangıcında ifadesini bulan Türk Milliyetçiliğine bağlı, Türk Milletinin milli, ahlâki, insani ve kültürel değerlerini benimseyen koruyan ve geliştiren, insan haklarına ve Anayasanın başlangıçta temel ilkelere dayalı milli, demokratik, laik, sosyal ve hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaş olarak yetiştirmek.

Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya

²⁰ Cavit Binbaşoğlu, **a.g.e.** , s. 45-47.

görüŖüne sahip, insan haklarına saygılı, kiŖilik ve teŖebbüŖe değer veren, topluma karŖı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kiŖiler olarak yetiŖtirmek.

İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliŖtirerek gerekli bilgi, beceri davranıŖlar ve birlikte iŖ görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak.

Böylece, bir yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaŖ uygarlığın yapıcı, yaratıcı seçkin bir ortağı yapmaktır.

Milli Eğitimin genel amaçları doğrultusunda geliŖtirilen Sosyal Bilgiler Dersi'nin amaçları, Sosyal Bilgiler Programında dört ana başlık altında toplanmıştır.

Öğrenciler; bu dersle:

1. Vatandaşlık görevi ve sorumlulukları yönünden:

a) Ailesine, milletine, vatanına, Atatürk İnkılâp ve İlkelerine bağlı, çalışkan, araŖtırıcı, inceleyici, fedakar ve fazilet sahibi iyi bir vatandaş, mükemmel bir insan yetiŖirler.

b) Ŗerefli bir geçmiŖi olan büyük bir milletin evlatları olduklarını anlar; milletin geleceğine olan güvenlerini artırır ve Türk milletinin ülkülerini gerçekteŖtirmek için her fedakarlığı göze alabilecek bir karakter kazanırlar.

c) Her yönde görev ve sorumluluk alabilecek hale gelir, aile bütünlüğüne bağlılık kazanır, ailenin refah ve mutluluğu için sorumluluk ve görev duygularını geliŖtirirler.

ç) Topluluk halinde yaŖamanın bir zaruret olduğunu, millet kavramını ve Türk Milletinin karakterini kavrar; Türk milletine, bayrağına, Türk Askerine ve Türk Ordusuna karŖı sevgi, saygı ve güven duygularını kuvvetlendirirler.

d) Millet ve yurt iŖlerini her Ŗeyin üstünde tutar, milletine ve yurduna karŖı

canla başla hizmet etmeyi alışkanlık ve ilke haline getirirler.

e) Türk İnkılâplarının anlamını, ayrı ayrı yönlerden önemini, Türkiye'nin refah ve mutluluğuna yaptığı ve ülkenin geleceğine yaptığı etkiyi kavrar; Türk İnkılâbının değerlerine bağlı ve bunları her zaman korumaya hazır, fedakar birer Türk evladı olarak yetişirler.

f) Kanun kavramını benimser, kanuna ve devlet otoritesine uyma duygusunu ve alışkanlığını kazanırlar.

g) Bugünkü uygarlığın uzun bir geçmişin eseri olduğunu kavrar, bu uygarlıkta Türk milletinin hizmetlerini ve payını anlarlar.

ğ) Tarihte milletimize ve insanlığa hizmet etmiş olan Türk büyüklerini tanır, onlara karşı ilgi ve sevgi duyarlar.

h) Türkiye Cumhuriyetinin, insan haklarına dayanan milli, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğunu bilir; cumhuriyet rejiminin özelliğini ve önemini kavrarlar.

ı) İnsanların birbirine muhtaç olduklarını anlar, grup faaliyetlerine katılmanın, başkalarına yardım etmenin önemini takdir eder ve bunu uygulayabilir hale gelirler.

i) Çevresindeki eski ve yeni sanat, kültür eserlerini, müze ve anıtlar gibi milli değerlerimizi tanır, onları korumak gerektiğini öğrenirler.

2. Toplumda insanların birbiriyle olan ilişkileri yönünden:

a) Bütün çalışmalarını, demokratik yaşayışın kurallarına göre düzenlemeyi öğrenirler.

b) İnsanların, karşılıklı hak ve sorumluluklar taşıdıklarını ve birbirinin görüş ve inanışlarını, saygı ve hoşgörü ile karşılamaları gerektiğini benimserler.

c) Beraber çalışma, sorumluluk alma, yardımlaşma ve karar verme kurallarını uygulamayı öğrenirler.

ç) Aile, okul ve toplum hayatında dayandığı temel ilkeleri ve topluluk halinde yaşamanın zorluğunu kavrarlar.

d) Kanun ve kurallara karşı saygılı olmayı ve devlet teşkilatımızı, seviyelerine göre öğrenirler.

e) Trafik kurallarına uymayı öğrenirler.

3. Çevreyi, yurdu ve dünyayı tanıma yeteneklerini geliştirmek yönünden:

a) Çevresini ve yurdunu tanır; Türkiye'nin yakın ve uzak komşu ülkeler ve dünya milletleriyle olan ilişkileri hakkında genel bilgi kazanırlar.

b) Gerekli plân, kroki, harita ve grafik bilgileri kazanarak onlardan yararlanabilir hale gelirler.

c) İnsanların ve coğrafi çevreleriyle karşılıklı etkilerini, insan topluluklarının yaşama şekillerini ve geçinme yollarını inceler, yurdun ekonomik kalkınmasında bilgili ve etkili birer vatandaş haline gelirler.

ç) Coğrafya olaylarının sebeplerini araştırmayı ve bu olaylar arasındaki bağıllık ve ilişkileri bulup çıkarmayı öğrenirler.

d) Çevre korumasının günümüz ve gelecek yıllar için önemini kavrarlar.

4. Ekonomik yaşama fikrini ve yeteneklerini geliştirmek yönünden:

a) Kendi eşyasını, okulun eşya ve araçlarını dikkatli kullanma ve koruma alışkanlığı kazanırlar.

b) Tutumlu olma ve planlı çalışma alışkanlığını elde ederler.

c) Üretim, tüketim ve dağılımla ilgili temel bilgileri öğrenirler.

d) İnsan topluluklarının yaşam şekillerini ve geçinme yolları ve bunlar arasındaki ekonomik bağılıkları inceleyebilirler.

e) Turizmin anlamını, özellikle bizim yurdumuz için önemini kavrarlar.

4. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MUHTEVA (İÇERİK)

Sosyal Bilimlerde muhteva, programlarda yer alan amaçlara ulaşmada bir araç olarak kullanılmaktadır.

“İçeriğin seçimi ve düzenlenmesi sorunu “ “program “ kavramından ne anlaşıldığı ile yakından ilgilidir. Geleneksel program anlayışında içerik, ders konularına ve disiplinlere indirgenmiştir. Buna göre, içerikte yapılacak düzenleme ve seçim, bazı konuların programlara alınması ve çıkarılması gibi basit, yapılması kolay bir etkinlik olarak kabul edilmektedir. Oysa günümüzde her alanda görülen hızlı gelişmeler, araştırmacıların ortaya çıkardığı bulgular, içeriği geniş ölçüde arttırmaktadır. Bu durum, örgün eğitim programlarında içeriğin yeniden düzenlenmesini ve sık sık gözden geçirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Sosyal Bilgilerin muhtevası amaçlarla çok yakından ilgilidir. “Bir Sosyal Bilgiler programında çeşitli disiplinler yönünden yaklaşım faydalı sonuçlar vermektedir. Vaka metotları, yoksulluk, iş ve istihdam, şehirleşme, sanayileşme gibi problemlerin genel olarak değil fakat ayrı ayrı işlenmesi ve her bir problemin analizi için o alanın gerektirdiği bilgiye sahip olma önemlidir. Bu problemi bir iktisatçının, bir tarihçinin, bir sosyologun ele alış ve işleyişi farklı olacaktır; ve bu veçhelerin ayrı ayrı ele alınmasında fayda vardır. Sosyal Bilgiler adı altında geliştirilecek bir programda bu bilimlerin ard arda eklenerek Sosyal Bilgiler adı altında düzenlenmesi değil fakat bütün bu alanlarda derinleşmeye yönelecek biçimde “problematik üniteler” düzenlenmesi esas olmalıdır. Sosyal anlayış ve davranışların gerçekleşmesi ancak bu şekilde mümkün olabilir²¹.

Sosyal Bilgiler muhtevasının üniteler ve problemlere göre düzenlenmesi bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Dersin konusunun insan ve insan toplumu oluşu, sürekli değişimleri de beraberinde getirmektedir. Sürekli değişimler ise sürekli

²¹ Fatma Varış, **a.g.e.** , s. 195.

problemlerin olmasını da zorunlu kılmaktadır.

Eğitimcilerin en büyük problemi, mevcut, çok geniş bir bilgi birikiminden muhtevanın seçilmesidir. Bu muhteva genç insanların değişen bir toplumda olgunlaşabilmelerine yardımcı olması gerekir²².

Sosyal Bilgiler programının kapsamının oldukça geniş olması, muhtevanın seçiminde de bazı aksaklıkları beraberinde getirmektedir. Araştırmamızda öğretmenlerin görüşleri konuların dengeli seçimindeki zorlukları da göstermektedir.

Sosyal Bilgiler Muhtevası, toplumun, ve bilgilerin beklentileri doğrultusunda. Hatırda tutulması gereken önemli bir konu da iyi bir Sosyal Bilgiler programının öğrenciler için ilgili sosyal bilimlerin anlamlı faaliyetlere ve kavramlara dönüştürülmesinde öğretmene yardımcı olup, yol göstermesidir. Öğretmende bu sosyal bilgiler programını hazırlarken konulara dengeli bir şekilde yaklaşması gereklidir. Sosyal Bilgilerin Konularından birine daha fazla ağırlık verirse dengesizlik ortaya çıkar²³.

Programın toplumun istek ve değerleri doğrultusunda geliştirilmesi gerekir. Hem program geliştirme uzmanları hem de öğretmenler Sosyal Bilgiler programı içerisindeki (tarih, coğrafya, vatandaşlık bilgileri) konuları dengeli bir şekilde yerleştirilmeli ve izlenmelidir.

Sosyal Bilgiler eğitimi ve muhtevasının asıl amacı, bireylerin sosyal konuları daha iyi anlamasına yardımcı olmaktır. Öğretmenler, insanın sosyal alışkanlıklarını etkileyen önemli fikirleri deney ve tecrübe yoluyla kavratması, öğrenme kabiliyetlerini arttırabilir²⁴.

Eğer öğretmen, öğrencilerin Sosyal Bilgilerdeki ilgisizliğin farkına varırsa bunun sebebini önce kendisinde, daha sonra muhtevanın ele alınış biçiminde aramalıdır.

²² Atwell Wright Betty, **Elementary School Curriculum Better Teaching Now**, New York Collier, Macmillan Limited, London, 1971, s. 365.

²³ Atwell Wright Betty, **a.g.e.**, s. 365-366.

²⁴ Atwell Wright Betty, **a.g.e.**, s. 368.

Sosyal Bilgiler konuları yapılabildiği kadar somutlaştırılmalıdır. Bunun için bir film göstermek, bir yazı okumak, bir anı dinlemek çocuğu kaynaştırmada daha etkili olacaktır²⁵.

O halde, Sosyal Bilgiler dersi için belirlenen amaçların gerçekleştirilebilmesi için dersin öğretiminde uyulması gereken prensipler vardır. Bu prensipler şöyle özetlenebilir²⁶:

1. Sosyal Bilgiler dersine ait konular, programda birleştirilerek üniteler halinde verilmiş olup, ünitenin işlenişinde, programdaki sıraya uyulması zorunluluğu yoktur. Öğretmen bunlar arasında gerekli gördüğü değişikliği yapabilir
2. Sosyal Bilgiler dersinde öğretmen çevre özelliklerini dikkate almalı, ünitelerin işlenişinde “yakından uzağa” ilkesini benimsemeli, üniteler öğrencilerin ilgileri, bugünkü ve yarınki ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanmalıdır.
3. Bu derste öğrencilere gereksiz bilgi vermekten, özellikle ezberden kaçınılmalı, onlara günlük yaşayışlarında faydalı olabilecek bilgiler verilmelidir.
4. Bu dersin öğretiminde yalnız soru-cevap veya takrir değil, çeşitli metotlara yer verilmelidir. Yalnız ders kitabı ile yetinilmemelidir.
5. Sosyal Bilgiler dersi, her şeyden önce topluluk halinde yaşayan insanların saygı, sevgi ve anlayış duyguları içinde işbirliği yapmalarını ve birbirlerinin görüş ve fikirlerine saygı göstermelerini, birbirlerinin basanlarını takdir etmelerini benimsetmelidir.
6. Öğretmen öğrencilerin yeteneklerine uygun bir işe ve mesleğe sahip olmalarının önemini belirtmeli; insanın hangi meslekte olursa olsun işini en verimli şekilde yapmasının bir ödev olduğunu öğrencilere telkin etmelidir.
7. Öğrenciler Sosyal Bilgiler Dersine başlarken, öğretmenlerin öncülüğü ile bir ders yılı içinde incelenecek üniteleri, özel bir defterin ilk sayfalarına

²⁵ Atwell Wright Betty, **a.g.e.**, s. 369.

²⁶ M.E.B. **Tebliğler Dergisi**, 25 Haziran 1990, s. 2315.

yazmalıdır²⁷.

Yıllık çalışma planında şu noktalara dikkat edilmelidir.

1. Ünite konusu bir problem biçiminde ortaya konulmalıdır.
2. Ana problemin, ikinci derecede tali problemlerin çözümünde yardımcı olacak olan yan problemler çıkarılmalı ve öncelik sırasına konulmalıdır.
3. Gruplarca yapılan hazırlık çalışmalarının sınıfa sunulması, tartışılması. sırasında fazlalıklardan arınmalı ve eksiklikler tamamlanmalıdır.
4. Gruplar veya tek tek öğrenciler tarafından erişilen sonuçlar, sınıf önünde, mümkün olan her çeşit ifade, yöntem ve araçlardan yararlanarak açıklanmalı; tartışmalardan sonra kesin sonuçları ilgili öğrenciler tarafından tespiti, raporlar haline getirilmeli ve özel bir dosyaya konulmalıdır. Bu bütün çalışmaların grupla yapılacağı anlamına gelmemelidir. Öğretmen, çalışmaların bütün evrelerinde dikkatli, uyanık, bir kılavuz ve yardımcı olarak yer almalıdır.

²⁷ M.E.B., **a.g.e.** , s. 459-460.

5. SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI 6. VE 7. SINIF ÜNİTELERİ

İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim programı, TTKB 'nin 2.4.1998 tarih ve 62 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

5.1. Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Ünitelerinin Dağılımı

ÜNİTELER	AMAÇ SAYISI	ÖNGÖRÜLEN DERS SAATİ SAYISI	ORANI (%)
1.Demokratik Hayat	23	18	17
2.Coğrafya ve Dünyamız	18	18	17
3.Türkiye Tarihi	14	18	17
4.Moğollar ve Diğer Türk Devletleri	6	12	11
5. Türkiye'miz	32	21	19
6. Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu	14	21	19
TOPLAM	104	108	100

ÜNİTE 1: DEMOKRATİK HAYAT

A. Demokrasi ve Demokrasinin Türk Toplumunu İçin Önemi

B. Demokrasinin Temel ilkeleri

1. Milli Egemenlik

2. Hürriyet ve Eşitlik

3. Siyasi Partiler

C. Demokrasinin Korunmasında Bireylere Düşen Görevler

Ç. Demokraside Kamuoyu ve Basının Önemi

1. Kamuoyunun Tanımı

2. Kamuoyunu Oluşturan Etkenler

3. Kamuoyunun Toplumdaki Yeri ve Önemi

4. Basın ve Yayının Önemi

5. Kamuoyu ve Basın İlişkisi

D. Eğitim ve Demokrasi İlişkisi

E. Meslek ve Meslek Seçimi

1. Meslek ve Meslek Sahibi Olmanın Birey ve Toplum Hayatı İçin Önemi

2. Nitelikli Eleman Yetiştirmenin Ülke Ekonomisi Açısından Yararları

F. Devlet ve Vatandaş İlişkisi

1. Devlet ve Devleti Meydana Getiren Öğeler

2. Devletin Temel Amaç ve Görevleri

a) Devletin Temel Amaçları

b)Devletin Vatandaşa Karşı Görevleri (Sosyal ve Ekonomik Haklar, Siyasi Hakları Eğitim ve Sağlık Hakkı, Tüketicinin Korunması)

c)Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Değiştirilemez Nitelikleri (Anayasada belirtilen yönetim şeklinin ve onun niteliklerinin, resmi dilin, başkentin, milli marşın değiştirilemeyeceği açıklanacaktır)

3. Vatandaşlık Hak ve Görevleri

- a) Seçme ve Seçilme hakkı,
- b) Kanunlara Uymak
- c) Vergi Vermek
- ç) Askerlik Yapmak

G. Toplumda Yardımlaşma

- 1. Doku ve Organ Bağışının Önemi
- 2. Yardımlaşma ve Dayanışmanın Önemi

H. Çocuk Hakları ve Çocukların Korunması (Çocuk sağlığının ve kimsesiz çocukların korunması ile zararlı yayınların çocuklara olumsuz etkileri üzerinde durulacaktır)

I. Gençliğin Korunması (Gençlerin Uyuşturucu, alkol, kötü alışkanlıklardan, AIDS “Edinilmiş Bağışıklık Yetersizliği Sendromu “ ve Hepatit B -sanlığın bir çeşidi- gibi bulaşıcı hastalıklardan ve zararlı yayınlardan korunması, onların spor, sanat ve araştırmaya yönlendirilmesi vurgulanacaktır)

İ. Akraba Evliliklerinin Sakıncaları

ÜNİTE 2: COĞRAFYA VE DÜNYAMIZ

A. Coğrafya

- 1. Coğrafyanın konusu,
- 2. Coğrafya öğrenmenin gerekliliği

B. Dünyamız

1. Dünyamızı Tanıyalım (Dünyamızın Güneş sistemi içindeki yeri, Dünyamızın şekil yüzölçümü, eksen, ekvator, kutup noktaları, yarım küreler, paralel ve meridyen daireleri)

2. Dünyanın Hareketleri ve Sonuçları

C. Dünyanın Güneş Çevresindeki Hareketi ve Sonuçları

3. Kıtalar

4. Okyanuslar

(Kıtalar ve okyanusların yeryüzündeki dağılışı üzerinde durulacak, konular öğretime yardımcı unsurlarla pekiştirilecektir)

5. Dünya Üzerindeki Herhangi Bir Yerin Coğrafi Konumunun Belirlenmesi (Enlem ve Boylam)

a) Matematik Konum ve Sonuçları (Meridyenler arasındaki saat farkı, Türkiye’den örnekler verilerek açıklanacaktır)

b) Özel Konum ve Sonuçları (Türkiye örnek olarak alınacaktır)

C. İnsanlığı Tehdit Eden Bazı Önemli Olaylar

1. Dünyamızda Bazı Canlı Türlerin Yok Olmasının Doğal Dengeye Etkisi

2. Doğal Kaynakların Bilinçsizce Tüketilmesi (Su, Besin, Enerji, Madenler vb.)

3. Savaş, Açlık ve İsrar

4. Nükleer, Biyolojik ve Kimyasal Silahlar İle Mayınların Kullanımı

5. Başlıca Bulaşıcı Hastalıklar (AİDS “Edinilmiş Bağışıklık Yetersizliği Sendromu“, Hepatit B)

6. Eğitimsiz Nüfus ve İşsizlik

Ç. 20. Yüzyılda Bilimve Teknolojide Meydana Gelen Bazı Gelişmeler ve Önemli Olaylar

1. Nükleer Enerji
2. İletişim Teknolojileri
3. Uzayın Keşfi
- 4 Ulaşım Teknolojileri
5. Silahsızlanmaya Gidilmesi
6. Doku ve Organ Nakli

ÜNİTE 3: TÜRKİYE TARİHİ

A. Türklerin Anadolu'ya Ana Yurt Edinmeleri

1. Anadolu'ya Türk Akınları
2. Malazgirt Meydan Savaşı (Savaşın nedenleri ve sonuçları üzerinde durulacaktır)
3. Anadolu'da Kurulan İlk Türk Devletleri (Danışmentliler, Saltuklular, Mengücekliler, Artuklular. Daha çok Türk tarihi yönünden taşıdıkları önem üzerinde durulacak ve Anadolu'nun Türkleşmesi için yaptıkları çalışmalar vurgulanacak)

B. Anadolu Selçuklu Devleti

1. Devletin Kuruluşu ve Yükselişi
2. Anadolu Selçukluları ve Haçlılar (Haçlı seferlerinin nedenleri ve sonuçları üzerinde durulacaktır)
3. Anadolu Selçuklu Devletinin Dağılışı

C. Anadolu Türk Beylikleri (Osmanoğulları, Karamanoğulları, Germiyanogulları, Karesioğulları, Hamitoğulları, Menteşeoğulları, Candaroğulları ve diğer beyliklerin kurdukları yer belirterek Türk tarihi açısından önemleri üzerinde durulacaktır. Okulun bulunduğu yerde ve komşu illerde kurulmuş olan beylikler daha

detaylı ele alınacaktır)

Ç. Anadolu Selçuklu Devleti ve Beylikleri Döneminde Türk Denizciliği

D. Anadolu Selçuklu Devleti ve Beylikleri Döneminde Kültür ve Uygarlık: 1.Devlet yönetimi,

2. Din ve İnanış

3. Sosyal ve Ekonomik

4. Yazı, Dil ve Edebiyat

5. Bilim ve Sanat

ÜNİTE 4: MOĞOLLAR VE DİĞER TÜRK DEVLETLERİ

A. Moğollar

B. Altın-Orda Devleti

C.Timur Devleti

Ç. Babür Devleti

D. Akkoyunlular Devleti

E. Karakoyunlular Devleti

F. Kültür ve Uygarlık

1. Devlet Yönetimi

2. Din ve İnanış

3. Sosyal ve Ekonomik Yaşam

4. Yazı, Dil ve Edebiyat

5. Bilim ve Sanat²⁸

ÜNİTE 5: TÜRKİYEMİZ

A. Yurdumuzda Nüfus ve Yerleşme

1. Yurdumuzda Nüfus

a) Genel Nüfus Sayımları ve Yararları

b) Yurdumuzda Nüfusun Genel Dağılışı

c) Kırsal Yerleşmelerden Kentlere Göçün Nedenleri ve Sonuçları

ç) Yurdumuzda Nüfus Artışının Nedenleri ve Sonuçları

d) Yurdumuzda Nüfus Kaybının Nedenleri ve Sonuçları

2. Yurdumuzda Yerleşme

a) Kırsal Yerleşme

1) Köyler

2) Köylerimizin Başlıca Sorunları (Sağlık, Eğitim, vb.)

b. Kentsel Yerleşmeler

1) Kentler

2) Kentlerimizin Başlıca Sorunları

B. Yurdumuzda Ekonomik Hayat

1. Tarım

2. Hayvancılık

²⁸ Cemalettin Şahin, **a.g.e.**, Hasan Karaköse, “ Sosyal Bilgiler Programında Tarih Konuları ve İşlenmesi”, s. 329-330.

3. Su Ürünleri

4. Orman Ürünleri

5. Madenler ve Enerji Kaynakları

6. Sanayi

7. Ulaşım

8. İletişim

9. Ticaret

10. Turizm

C. Yurdumuzda Eğitim, Sanayi ve Spor

1. Yurdumuzda Eğitim,

2. Yurdumuzda sanat,

3. Yurdumuzda spor

ÜNİTE 6: OSMANLI DEVLETİNİN KURULUŞU

A. Osmanlı Devletinin Kurulduğu Sırada Anadolu ve Balkanların Siyasal Durumu

B. Osmanlı Devletinin Kuruluşu

1. Kayıların Anadolu'ya gelişi ve Yerleşmesi

2. Osmanlı Devletinin kuruluşu;

a) Marmara Bölgesinde İlerleme/Fetihler

b) Rumeli'ye Geçiş ve Burada Yerleşme.

3. Balkanlarda İlerleme

a) Edirne'nin Fethi

b) Sırp Sındığı Savaşı

c) 1. Kosova Savaşı

ç) Niğbolu Savaşı

4. Anadolu'da Türk Siyasal Birliğinin Kurulması

5. Ankara Savaşı ve Sonuçları

6. Balkanlarda İlerlemeye Devam Edilmesi

a) Edirne - Segedin Antlaşması

b) Varna Savaşı

c. II. Kosova Savaşı²⁹

5.2. Sosyal Bilgiler Dersi 7. Sınıf Ünitelerinin Dağılımı

ÜNİTELER	AMAÇ SAYISI	ÖNGÖRÜLEN DERS SAATİ SAYISI	ORANI (%)
1. Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri	25	24	22
2. İstanbul'un Fethi ve Sonrası	11	18	18
3. Avrupa'da Yenilikler	5	9	8
4. 17. ve 18. yy'larda Osmanlı Devleti	8	12	11
5. 19. ve 20 yy'larda Osmanlı Devleti	10	12	11
6. Osmanlı Kültür ve Uygarlığı	4	9	8

²⁹ Cemalettin Şahin, **a.g.e.**, Hasan Karaköse, "a.g.m.", s. 331.

7.Yurdumuzun Komşuları ve Türk Dünyası	25	24	22
TOPLAM	86	108	100

ÜNİTE 1: TÜRKİYE’NİN COĞRAFİ BÖLGELERİ

A- Coğrafi Bölge ve Bölüm

1. Bölge, Bölüm ve Yöre
2. Türkiye’de Coğrafi Bölgeleri Oluşturan Etmenler

B- Türkiye’nin Coğrafi Bölgeleri ve Bölümleri

1. Karadeniz Bölgesi
 - a. Batı Karadeniz Bölümü
 - b. Orta Karadeniz Bölümü
 - c. Doğu Karadeniz Bölümü
2. Marmara Bölgesi
 - a. Yıldız Bölümü
 - b. Ergene Bölümü
 - c. Çatalca-Kocaeli Bölümü
 - ç. Güney Marmara Bölümü
3. Ege Bölgesi
 - a. Ege Bölümü
 - b. İç Anadolu Bölümü

4. Akdeniz Bölgesi

a. Antalya Bölümü

b. Adana Bölümü

5. Güneydoğu Anadolu Bölgesi

a. Orta Fırat Bölümü

b. Dicle Bölümü

6. Doğu Anadolu Bölgesi

a. Yukarı Fırat Bölümü

b. Erzurum-Kars Bölümü

c. Yukarı Murat-Van Bölümü

ç. Hakkari Bölümü

7. İç Anadolu Bölgesi

a. Konya Bölümü

b. Yukarı Sakarya Bölümü

c. Orta Kızılırmak Bölümü

ç. Yukarı Kızılırmak Bölümü

C- Türkiye'nin Stratejik Durumu

1. Türkiye'nin Jeopolitik Yeri ve Önemi

2. İç Tehdit

3. Dış Tehdit

4. Yurt Sevgisi

ÜNİTE 2 : İSTANBUL'UN FETHİ VE SONRASI

A- İstanbul'un Fethi, Nedenleri ve Sonuçları

B- Osmanlı Devletinin Batıdaki İlerlemeleri

1. Sırbistan, Mora Yarımadası, Eflak ve Boğdan'ın Alınması
2. Bosna Hersek ve Arnavutluk'un Alınması
3. Osmanlı Macar İlişkileri (Belgrat'ın alınması, Mohaç Meydan Savaşı)
4. Osmanlı-Fransız İlişkileri (Kapitülasyonlar)
5. Osmanlı-Avusturya İlişkileri (1. Viyana Kuşatması, Alman Seferi, Zigetvar Seferi)

C-Osmanlı Devleti'nin Denizlerdeki İlerlemeleri

1. Karadeniz'in Bir Türk Gölü Haline Gelmesi (Amasya, Sinop, Trabzon, Kırım,Ki'li ve Akkerman'ın alınması)
2. Akdeniz'de Türk Denizciliği (Ege adalarının alınması, Cezayir'in Osmanlı yönetimine geçmesi, Preveze deniz savaşı, Kıbrıs'ın alınması, İnebahtı deniz savaşı, Tunus'un alınması, Fas'ın Osmanlı himayesine girmesi)
3. Hint Deniz Seferlerinin Nedenleri ve Sonuçları

Ç- Osmanlı Devletinin Doğuda ve Güneydeki İlerlemeleri

1. Osmanlı-Akkoyunlu İlişkileri (Otlukbeli Savaşı, Nedenleri ve Sonuçları)
2. Osmanlı-İran İlişkileri (Çaldıran savaşının ve Kanuni'nin İran seferlerinin neden ve sonuçları, 1577-1590 Osmanlı-İran savaşları)
3. Osmanlı-Memluk İlişkileri (Mercidabık ve Ridaniye Savaşlarının nedenleri

ve sonuçları)

ÜNİTE 3 : AVRUPA'DA YENİLİKLER

A- Yeni Buluşlar ve Sonuçları (Barut, top, pusula, matbaa, kâğıt)

B- Keşifler ve Sonuçları (nedenleri Amerika'nın keşfi, Dünya'nın dolaşılması ve sonuçları)

C- Rönesans (nedenleri ve sonuçları)

Ç- Reform (nedenleri ve sonuçları)

D- Aydınlanma Çağı

E- Sanayi İnkılabı

F- Akılcılık ve Bilim

ÜNİTE 4 : XVII. VE XVIII. YÜZYILLARDA OSMANLI DEVLETİ

A- 17. Yüzyılda Osmanlı Devleti

1. Siyasi Durumu

a. Osmanlı Devleti'nin Doğu Siyaseti (Osmanlı İran ilişkileri)

b Osmanlı Devleti'nin Avrupa Siyaseti (Osmanlı-Avusturya, Osmanlı-Lehistan, Osmanlı-Venedik ilişkilerinin nedenleri ve sonuçları)

2. İç İsyanlar (nedenleri ve sonuçları)

3. Yenilik Hareketleri (Yenilik hareketlerinin nedenleri, yapılan yenilikler ve yenilik hareketlerinin sonuçları)

3- 18. Yüzyılda Osmanlı Devleti

1. Karlofça Anlaşması Sonrası Gelişmeler;

a. Osmanlı-Rus, Osmanlı-Venedik, Osmanlı-Avusturya İlişkileri (Pasarofça anlaşmasına kadar olayların nedenleri ve sonuçları üzerinde durulacaktır),

b. Osmanlı-Rus ve Avusturya (Belgrat Anlaşması), Osmanlı-Rus ilişkileri (Küçük Kaynarca anlaşması), Osmanlı-Rus ve Avusturya İlişkileri (Ziştovi ve Yaş Antlaşmaları), Osmanlı-Fransız İlişkileri, Osmanlı-İran İlişkileri (Olayların nedenleri ve sonuçları üzerinde durulacak antlaşmalarının önemi vurgulanacaktır).

2. Yenileşme Hareketleri (Islahat hareketleri)

a. Lâle Devri

b. Islahat Hareketleri (I. Mahmut, III. Mustafa, I. Abdülhamit ve III. Selim dönemlerinde yapılan yenilikler)

ÜNİTE 5 : XIX. VE XX. YÜZYILLARDA OSMANLI DEVLETİ

A- 19. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti

1. .Fransız İhtilali ve Osmanlı Devletindeki Siyasal Gelişmeler

a. Fransız İhtilali ve Osmanlı Devletine Etkileri (neden ve sonuçları üzerinde durulacaktır)

b. Sırp ve Yunan İsyanları (nedenleri ve sonuçları)

c. Mısır ve Boğazlar Sorunu (Mısır valisi Mehmet Ali Paşanın ayaklanması)

ç. Kırım Savaşı ve Sonuçları

d. 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı Nedenleri ve Sonuçları

2. 19. Yüzyılda Yapılan Yenilikler ve Demokratikleşme Çabaları

a. II. Mahmut Döneminde Yapılan Yenilikler

b. Tanzimat ve Islahat Fermanları

c. I .ve II .Meşrutiyet

B- 20 Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Yıkılışı

1 . Trablusgarp Savaşı Nedenleri ve Sonuçları

2. Balkan Savaşları, Neden ve Sonuçları

3. Birinci Dünya Savaşı

a. Osmanlı Devleti'nin Savaşa Girmesi

b. Osmanlı Devleti'nin Savaştığı Cepheler

c. Savaşın Sonuçları

ÜNİTE 6 : OSMANLI KÜLTÜR VE UYGARLIĞI

A- Devlet Yönetimi

1. Merkez Yönetimi

2. Taşra Yönetimi

3. Toprak Yönetimi

4. Maliye

5. Ordu

B- Hukuk Sistemi İle Sosyal ve Ekonomik Yaşam

1. Hukuk Sistemi

2. Sosyal Yaşam

3. Ekonomik Yaşam

C-Eğitim, Öğretim, Bilim ve Sanat

1. Eğitim ve Öğretim

2. Bilim

3. Sanat³⁰

ÜNİTE 7 : YURDUMUZUN KOMŞULARI VE TÜRK DÜNYASI

A- Yurdumuzun Komşuları

1. Bulgaristan

2. Yunanistan

3. Suriye

4. Irak

5. İran

6. Azerbaycan

7. Ermenistan

8. Gürcistan

9. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

B- Türk Dünyası

1. Bağımsız Türk Cumhuriyeti (Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Azerbaycan önceki konularda ele alındığından burada üzerinde durulmayacaktır)

a. Kazakistan

b. Türkmenistan

c. Özbekistan

ç. Kırgızistan

³⁰ Cemalettin Şahin, **a.g.e.**, Hasan Karaköse, “a.g.m.”, s. 332-335.

2. Asya’da Türklerin Yaşadığı Başlıca Diğer Ülkeler ve Yerler

- a. Afganistan
- b. Tacikistan
- c. Doğu Türkistan-Uygur Özerk Eyaleti
- ç. Rusya Federasyonu’nun Asya Kesimindeki Özerk Cumhuriyetler

3. Avrupa’da Türkler’in Yaşadığı Diğer Ülkeler ve Bölgeler

- a. Romanya
- b. Makedonya
- c. Arnavutluk
- ç. Bosna-Hersek
- d. Yugoslavya Federal Cumhuriyeti (Sırbistan-Karadağ)
- e. Rusya Federasyonu’nun Avrupa Kesimindeki Özerk Cumhuriyetler
- f. Moldova (Gagauz Özerk Cumhuriyeti)
- g. Ukrayna (Kırım Tatarları)
- h. Avrupa’da Türk Topluluklarının Yaşadığı Diğer Yerler

(Ülkelerin coğrafi özellikleri kısaca açıklandıktan sonra Türklerin bu ülkelerdeki nüfus varlığı belirtilecek, ülkelerin Türkiye ile olan sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkileri üzerinde durulacaktır.)

4. Türkiye Dışında Yaşayan Vatandaşlarımız

C- Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlar

1. Ulusal Kuruluşlar

a. Yurdumuzdaki Sosyal Yardım Kurumları (Kızılay, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Yeşilay, Türk Hava Kurumu, Milli Eğitim Vakfı)

b. Vatandaşların Sosyal Yardım Kurumlarına Katılması ve Önemi

2. Uluslararası Kuruluşlar

a. Birleşmiş Milletler ve Yardımcı Organları (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Birleşmiş Milletler Çocuklar Yardım Fonu (UNICEF), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Uluslararası Para Fonu (IMF), Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)

b. Türkiye'nin Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar (Birleşmiş Milletler (BM), Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı (NATO), Karadeniz Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Avrupa Konseyi, Türksoy, Avrupa Birliği (AB).

5.3. Sosyal Bilgiler Programının Uygulanmasıyla İlgili Açıklamalar

Bu dersin eğitim ve öğretiminde:

Öğrencilerin, Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlı, laik, demokratik ve çağdaş değerleri benimseyen ve koruyan bireyler olarak yetişmeleri sağlanır.

Öğrencilere, Atatürk'ün “Milli kültürümüzü çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma “ ideali gerektiği bilinci kazandırılır.

Her fırsattan yararlanarak öğrencilere, Atatürk'ün “Yurtta sulh, cihanda sulh “ ilkesinin ve devletin bağımsızlığının, yurt ve millet bütünlüğünün ancak güçlü olmakla sürdürebileceği bilinci kazandırılır.

Toplumun bireyi olan öğrencilerin güven duygularını kuvvetlendirmek için Atatürk'ün ‘Türk, övün, çalış, güven! ‘ ve “Ne mutlu Türk'üm diyene! “ sözleri temel alınır.

Öğrencilerin: Türk Milletine, Türk Bayrağına, Türk Ordusuna ve vatana hizmet eden kişilere karşı sevgi, saygı ve güven duygulan kuvvetlendirilir; milli birlik ve dayanışmanın anlam ve önemi kavratılır.

Konular tarih, coğrafya, vatandaşlık, ekonomi, psikoloji, sosyoloji, antropoloji, hukuk ve eğitim alanıyla ilişkili olmak üzere çok yönlü bir bütün olarak işlenir.

Konuların işlenişinde, programdaki sıraya uymak esas olmakla birlikte öğretmen, ünitelere çevre özelliklerini de dikkate alarak Türk Milli Eğitimi'nin genel amaç ve ilkelerine uygun yeni konular veya verilmiş olan konuların yerini değiştirebilir.

Öğrencilere, demokrasinin çağımızın en güzel yaşam tarzı olduğu kavratılır, demokrasimizin korunması ve geliştirilmesi gerektiği bilinci kazandırılır. Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik olduğu, cumhuriyetin demokrasi ile bütünleştiği belirtilir, vatan ve cumhuriyet sevgisi telkin edilir.

Öğrencilere, çoğulcu demokratik rejimin, başka rejimlerden üstünlüğü, tarihten örnekler verilerek kavratılır. Demokratik bir toplum hayatının gerektirdiği duyuş, düşünüş ve davranışları kazanabilmelerini sağlamak için kol içi eğitici faaliyetlerden yararlanılır. Özellikle, sınıf ve eğitici kulüp temsilcilerine aday olmada, çeşitli iş ve grup çalışmalarında öğrenciler cesaretlendirilir.

Öğrencilere, vatandaşlık hak ve görevleri ile sorumlulukları kavratılır, yasalara uyma alışkanlığı kazandırılır.

Öğrencilere, topluluk halinde yaşayan insanların sevgi, saygı ve anlayış duyguları içinde işbirliği yapmaları, birbirlerinin görüş ve düşüncelerine saygı göstermeleri ve başkalarını takdir etmeleri gerektiği benimsenir.

Milli bilince sahip, bilimsel düşünmeye açık, sorumluluk almaya istekli bireylerin yetiştirilmesi esas alınır.

Öğrencilere, insan ve toplum hayatının sürekli bir değişme gelişme içinde olduğu, insanların ihtiyaçlarının yaşadıkları zaman ve ortama göre farklılıklar ve gelişmeler gösterdiği belirtilir; teknolojinin getirdiği yeniliklerin, insanların yaşam tarzlarını etkilediği veya değiştirdiği, geçmişten ve günümüzden örneklerle açıklanır.

Toplum hayatının insan zekasının ve gücünün insana daha rahat, daha mutlu bir yaşam sağlaması için kullanıldığı, elde edilen her başarının birbiri ardından gelen kuşakların çalışmalarının bir sonucu olduğu vurgulanır.

İlköğretim okulunu bitirecek öğrencilerden bazılarının bir mesleğe yönelecekleri göz önüne alınarak istihdam alanı çok olan meslekler hakkında bilgiler verilir, bu mesleklerle ilgili iş yerlerine ziyaretler yapılarak bunları tanımaları sağlanır. Bir meslek sahibi olmanın birey ve vatandaş olarak gerekliliği üzerinde durulur, iş sahibi olmayan bir kişinin toplum içinde yararlı bir birey olamayacağı, onlara her mesleğin kutsal olduğu ve hangi meslekten olursa olsun işinin gereğince yapan herkesin saygıdeğer bir insan olacağı benimsenir.

Öğrenciler, Anadolu uygarlıklarına ait tarihi eserlerin ve anıtların tarihin bir belgesi olduğu kavratılır, bunları yıkmaktan, bozulmaktan ve yabancı ellere geçmekten korumanın, bakım ve temizliklerine önem vermenin milli bir görev olduğu belirtilir.

Öğrencilere, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, Kurtuluş Savaşındaki bir zaferin veya Türk inkılâplarıyla ilgili herhangi bir olayın yıl dönümünü, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılması, geçit töreni gibi fırsatlardan yararlanarak Sosyal Bilgiler konularına karşı öğrencilerin ilgisini uyandırır ve bu konuların canlandırılmasına çalışır. Ayrıca gazetelerde dergilerde çıkan seviyeye uygun yazı ve resimlerle öğrencilerin dikkatini çeker.

Öğretmen, tarihi bir olay, Kurtuluş Savaşı veya Türk İnkılâpları'nın herhangi bir yönü üzerinde dururken, bu olayların çevredeki izlerini araştırır ve çocukların dikkatini bunlar üzerine çeker. Atatürk, hayatının herhangi bir safhasında okulun bulunduğu yerde bulunmuş, oradan geçmiş ve orada bir kongre toplamış, bir beyanname yayınlamış, bir nutuk söylemiş veya Türk İnkılâpları'nın önemli bir safhasını başlatmış ise okulun bulunduğu yerde onun adına bir anıt varsa bir binaya, bir caddeye, bir meydana adı verilmiş ise bunlar üzerinde durur.

Öğretmen, Osmanlı Devleti'nin son yıllarında ülkenin nasıl geri kaldığını,

parçalanıp yok olma durumuna geldiğini ve bu şartlarda Atatürk'ün önderliğinde Türkiye Cumhuriyeti'nin nasıl kurulduğunu, genişlettiğini öğrencilere kavratır, bu maksatla Atatürk ilke ve inkılâpları üzerinde önemle durur.

Konularda işlenişinde kavramlar, ilgili olduğu konu ile birlikte verilir.

Konularda olayların geçtiği yer, zaman, devlet ya da ilgili kişi (padişah, devlet adamı, bilim adamı, komutan vb.) adları belirtilir.

Tarihi olaylara yön veren kişilerin yerinde ve zamanında gösterdikleri ileri görüşlülük, yüksek kavrayış, cesaret, fedakarlık ve kahramanlıkları örnek olaylarla kavratılır.

Öğretmen, tarih konularını işlerken olayların seyrinden çok neden-sonuç ilişkisi üzerinde durur varsa günümüze etkilerinden söz eder, ayrıntı sayılabilecek tarih, yer ve kişi isimlerini ezberletmez.

Öğrencilere, yurdumuzun doğal kaynaklarının (tarım toprakları, madenler, enerji kaynakları, akarsular, göller, denizler, ormanlar, çayır, meralar vb.) tükenmez olmadığını, bunlardan gelecek nesillerin de yararlanacağı, dolayısıyla bunların korunması ve verimli kullanılması gerektiği bilinci kazandırılır.

Türkiye'nin coğrafi bölgeleri işlenirken:

a. Karadeniz Bölgesi konusunda, Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışı ile Milli Mücadelemizin başlamış olduğu vurgulanır. Amasya Genelgesi'nin kapsam ve sonuçlarına değinilir. Kastamonu'dan bahsederken şapka ve dolayısıyla kılık kıyafet inkılâbından söz edilir.

b. Marmara Bölgesi konusunda, boğazların önemine ve Lozan Antlaşması'nın bu konudaki sonuçları ile daha sonra boğazlara yeni bir statü getiren Montrö Sözleşmesine de yer verilir.

c. Ege Bölgesi işlenirken, Milli Mücadele yıllarında bu bölgede yapılan savaşlar ve sonuçlarından bahsedilir.

d. Akdeniz Bölgesi konusunda, Atatürk'ün Hatay'ın anavatana katılmasına verdiği önemden söz edilir.

e. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri konularında, Erzurum Kongresi ile bu kongrede alınan kararların önem ve sonuçlarına yer verilir, ayrıca bölgeler incelenirken bu bölge halkının, Milli Mücadele sırasındaki kahramanlıkları (Gazi Antep, Şanlı Urfa ve Kahraman Maraş örnekleriyle açıklanır).

Yurdumuzun jeopolitik konumunun önemi ve bunun doğurduğu sonuçlar üzerinde özellikle durulur.

Türkiye'de nüfus konusu işlenirken, Atatürk'ün eğitime ve öğretime verdiği önem, yeni Türk alfabesinin kabul edilmesi ve okuma yazma seferberliği üzerinde önemle durulur.

Türkiye ekonomisi konusu işlenirken; Lozan Barış Antlaşması ile kapitülasyonların kaldırılması ve bunun ekonomik yönden sonuçları açıklanır.

Konuların işlenişinde, yalnız ders kitapları ile yetinilmez, öğrencilerin seviyesine uygun çeşitli kaynaklardan da yararlanılır. Böylece öğrencinin araştırma yapması ve bunu alışkanlık haline getirmesi sağlanır.

Konuların işlenişinde, yalnız anlatım ve soru-cevap teknikleriyle yetinilmeyip, konunun özelliğine göre münazara, örnek olay incelemesi, problem çözme gibi öğrenciyi aktif kılan, onu araştırmaya ve incelemeye sevk eden tekniklere de başvurulur.

Öğretmenin çalışma ortamları yalnız derslikler değil aile, okul, çeşitli topluluklar, kitaplıklar, müzeler, sergiler vb. yerleri de kapsar. Öğrencilere bu yerlerde incelemeler, gezi, gözlem ve ilgili kişilere görüşmelerde yaptırılır.

Öğretmenin belirleyeceği bazı ünitelerde küme çalışması yöntemi uygulanır. Bu sürede öğrencilerin çeşitli kaynaklardan bilgi elde etme ve bilgilerini başkalarına sunum yolları, yardımlaşma, işbirliği yapma, birlikte çalışma, eleştirel düşünme, başkalarının görüşlerine saygı duyma, gruba katılma, grubu yönetme, kendine

güvenme, sorumluluk alma, topluluk karşısında konuşabilme, vb. becerileri geliştirir.

Konulardaki önemli tarihi olaylar öğrencilerle birlikte tarih şeridinde işlenerek onlarda zaman kavramı geliştirir.

Tarihi tablolar, resimler, kartpostallar, incelenip bunlarla konular somutlaştırılır. Resimler, ünite köşelerinde veya okulun çeşitli yerlerinde sergilenir ve gelecek yıllarda da kullanılabilecek albüm haline getirilir.

Programda araç listesinde belirtilen harita, yerküre, video kaset, film, film şeridi, slaytlar vb. eğitim araçları donatım merkez müdürlükleri ile Film-Radyo ve Televizyonla Eğitim Başkanlığından sağlanarak işleniş sırasında yeri geldikçe etkili bir şekilde kullanılır.

Konuların işlenişinde “yakından uzağa, somuttan soyuta, basitten karmaşığa” ilkesine uyulur

Konuların özelliklerine göre ilgili haritalar ve atlaslar üzerinde gerekli çalışmalar yapılır. Ayrıca gerekli bilgiler, dilsiz haritalar üzerinde işlenir.

Ders kitaplarında yer alan istatistikli bilgiler ile bunlara dayalı olarak hazırlanan harita, grafik, şemaların, en son verileri içermesine dikkat edilir ve çalışmalar buna göre yapılır.

Öğretmen, ders kitabında yer alan milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerler bakımından besleyici demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı olan görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösterici ve bu değerlerle ilgili ders konularını sevdireci okuma parçalarından derslerin işleniş sırasında araç olarak yararlanılır.

Öğretmen, geçmiş uygarlıkları anlatıp tarihi kalıntılar üzerinde dururken öğrencilere, o devirden kalan yurda ve insanlığa hizmet etmiş orada doğmuş ve orada yaşamış Türk büyüklerinin müzelerde korunan yazılı ve yazısız eserleriyle araç-gereçleri incelettirilir.

Öğrencilerin davranışlarındaki gelişmeler ve edindikleri alışkanlıklar gözlenir, kazandıkları bilgiler, çeşitli teknikler ve ölçme araçları ile ölçülüp değerlendirilir.

BÖLÜM II

1. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNİN İLKELERİ

Dünyada şimdiye kadar sosyal bilimlerin nasıl öğretilmesi konusunda çeşitli görüşler ileri sürülmüş ve tartışmalar olagelmıştır. İleri sürülen bu görüşleri iki ana noktada toplamak mümkündür. Bunlardan birincisi; öğrenmenin, öğretmenin kontrolünde ve hakimiyetinde yani öğretmen merkezli olmasını savunan görüş. İkincisi ise; öğrenmenin öğretmen merkezli değil öğrenci merkezli olması gerektiğini ileri süren görüştür. Birinci görüşte olanlara göre öğrenme; öğretmenin kontrolünde olacak ve yönetilecektir. Öğretmenin görevi, öğretilecek konuya karar verip, bu bilgileri kendince karar verilecek en iyi yolla düzenlemesidir. Etkinliğin esas şekli öğretmenin konuyu anlatmasıdır. Öğrenci de, öğretmenden ve diğer kaynaklardan aktarılan bilgiyi almalıdır. Temelde öğrenci pasif durumdadır. İkinci görüşte olanlar ise sosyal bilgiler öğretmenin öğrencilere doğrudan açıklama yapmasından çok onlara kılavuzluk yapması gerektiğini savunmaktadır. Bunlara göre; her zaman değilse bile umumiyetle öğretme-öğrenme işi öğrencilerin ilgi, yetenek ve dileklerini dikkate alarak düzenlemelidir. Öğretmenin bu etkinlikteki rolü, rehberlik ve danışmanlıktır. Öğrencinin de problemi çözmesi veya bilgiyi keşfetmesi beklenir. Böylece öğrenci aktif durumda olacaktır³¹.

Sosyal Bilgiler Dersi öğretiminde; öğrenciye yol gösterme, aktif katılım, motivasyon, açıklık, bireysel ayrılmalar, pekiştirme, sonuçların bilgisi ve düzeltme işlemleri, bilenlerden bilmeyene, tekrar, yakın çevreden yararlanma, model alma gibi ilkelerden yararlanılabilir.

1.1. Açıklık

Öğretim esnasında öğrencinin mümkün olduğu kadar fazla duyu organına hitap edilerek öğretim kolaylaştırılmalıdır. Yani öğretimde, öğrencinin ne kadar fazla duyu organa uyarılırsa, öğretilenler o ölçüde açık ve kolay anlaşılmakta ve öğrenme o ölçüde kalıcı olmaktadır.

Öğretilcek konunun açık ve anlaşılır olması ve öğrencinin eşya ve varlıklarla doğrudan karşı karşıya gelmesi öğrenmenin temel ilkelerindendir. Bu bakımdan açıklık

³¹ Nuri Köstüklü, **a.g.e.** , s. 33-34.

ilkesinin iki anlamı bulunmaktadır. Derste konuşulan bütün terim ve kelimeler, öğrenciler tarafından anlaşılacak şekilde açık olmalıdır. Bunun için öğretmen, öğrencilerin anlayabileceği kelimeler kullanılmalı gerektiğinde kelime ve terimlerin açıklanması sağlanmalıdır³².

1.2. Aktif Katılım

Öğrencilerin bir derse karşı tutumu o derste başarıyı etkileyebileceği gibi, o dersle ilgili yaşantılarda tutumun gücünü yada yönünü de etkileyeceklerdir. Öğrenme alanında yapılan çalışmalar ve bunlara dayalı olarak geliştirilen kurumlar öğrenmenin bireysel bir etkinlik olduğunu ortaya koymaktadır. Hiç kimse başkası için öğrenmeyi gerçekleştiremez. Bu nedenle, öğrenmenin başlangıcından sonuna kadar, öğrenen, kendi öğrenmesinden sorumluluk taşımak ve öğrenme sürecine aktif olarak katılmak durumundadır³³.

Yapılan araştırmalar, aktif katılıma dayanan eğitim-öğretim etkinliklerinin öğrencilerdeki öğrenme-hatırlama oranının %80'lere çıkardığını göstermektedir Bu nedenle öğrencileri derse istekli hale getirip, dersleri verimli kılmak, aktif katılımı sağlamakla gerçekleştirilebilir³⁴.

1.3. Tekrar

Öğretimde tekrar, yoğun ve aralıklı olmak üzere iki şekilde yapılabilir. Bilginin arka arkaya tekrarlanması yoğun, kazandıran bilginin aralıklarla tekrarlanması aralıklı tekrar olarak adlandırılır. Yoğun tekrar bilginin öğrenilmesini sağlar. Aralıklı tekrar ise, öğrenilen bilginin kalıcılığını sağlar. Bazı durumları aralıklı tekrar programının bir gereği olarak ortaya çıkar. Ancak bazı olgular bir kere görülür ve bir daha hiçbir konuda öğrencinin karşısına çıkmaz. Her dersin başında bir önceki konunun hatırlatması ve dersin sonunda işlenen konunun özetlenmesi, bilginin tekrarını sağlar³⁵.

³² Savaş Büyükkaragöz ve Cuma Çivi, **Genel Öğretim Metotları**, Öz Eğitim Yayınları, İstanbul, 1996, s. 55.

³³ Nurettin Fidan, **Okulda Öğrenme ve Öğretmen**, Alkım Yayınları, Ankara, 1985, s. 122.

³⁴ Şükran Koçyiğit, **İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersinin Hedeflerine Ulaşma Derecelerinin İncelenmesi**, N.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2002, s. 39.

³⁵ Münire Erden, **Sosyal Bilgiler Öğretimi**, Alkım Yayınları, Ankara, 1996, s. 75.

1.4. Motivasyon

Her öğrenci öğretme-öğrenme sürecine istekli katılmak, öğrenmenin gerektirdiği ilkelere uymak, öğrenmesinden sorumluluk taşımak ve çalışmak zorundadır. Bu nedenle öğrenme için gerekli güdülenmeyi sağlamak okulun ve öğretmenin öncelik taşıyan görevlerinden biridir. Motivasyon, okuldaki öğrenci davranışlarının yönünü, şiddetini, kararlılığını belirleyen en önemli güç kaynaklarından biridir³⁶. Öğrenme esnasında ortaya çıkan disiplin olaylarının önemli bir kısmının bazı derslere ve okula karşı geliştirdikleri olumsuz tutumları ve öğrenme çalışmalarından zevk almamaları onların başka faaliyetlere yönelmelerine neden olur³⁷.

1.5. Pekiştirme

Öğretim hizmetinin niteliğinin artırılmasında pekiştirme önemli rol oynamaktadır. Pekiştirme, davranışların tekrar sıklığını arttıran uyarıcıların verilmesi işlemidir. Öğretimde çeşitli pekiştiriciler kullanılarak öğrenci davranışları şekillendirilmeye çalışılır. Öğrencinin gösterdiği davranıştan sonra öğretmenin “aferin”, “çok güzel”, “tamam” ifadelerini kullanması, dikkatini öğrenciye vermesi, gülümsemesi, sınıfın onayını alması pekiştirme örneklerinden bazılarıdır³⁸.

Bir öğrenci için pekiştirici olan bir şey başka bir öğrenci için aynı etkiyi göstermeyebilir. Pekiştirmelerin öğrenciler tarafından farklı şekillerde algılanmakta olabileceği ve sınırlı bir takım pekiştirme çeşit ve miktarı ile çalışmakta olan bir öğretmenin sınıfındaki bazı öğrencileri yeterince pekiştirmeme durumuna düşebileceği unutulmamalıdır³⁹.

1.6. Yakın Çevreden Yararlanma

Çocuk ilgisinin yakından uzağa doğru olduğu konusunda yaygın bir kanı vardır. Öğretimin verimli olabilmesi için öğrencilerin tanıdığı, daha kolay öğrenebileceği ve öğrenmesi gerektiği çevre şartlarının göz önünde bulundurulması gerekir. Öğretimde en yakın çevreden başlanıp aşamalı bir sıra

³⁶ Nurettin Fidan, **a.g.e.**, s. 115-128.

³⁷ Şükran Koçyiğit, **a.g.e.**, s. 41.

³⁸ Nurettin Fidan, **a.g.e.**, s. 157.

³⁹ Benjamin Ş. Bloom, **İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme**, (Çev. Durmuş Ali Özçelik), Milli Eğitim Basım Evi, İstanbul, 1995, s. 143.

takip edilerek insan ve toplum ilişkilerine ulaşılır⁴⁰.

1.7. Model Alma

Öğretmenlerin, öğrencileri eğitimden beklenen davranışlar doğrultusunda şekillendirebilmeleri, öğrencilerine model olabilmeleriyle yakından ilişkilidir. Örneğin; öğretmen öğrencilerinde demokratik davranışlar geliştirmek istiyorsa, kendinin de sınıf içinde demokratik davranışlar sergilemesi; çocukların nazik olmasını istiyorsa kendisinin de onlara karşı nazik davranması gerekir.

Çocuk, pek çok toplumsal davranışı yakın çevresindeki kişilerin davranışlarını izleyerek ve bu davranışları model alarak öğrenir. Çocuklar genellikle sevdikleri ve otorite olarak gördükleri kişileri model alma eğilimindedirler⁴¹.

1.8. Bireysel Ayrılıklar

Öğrenciler arasında ilgi, değer ve tutum dibi duyuşsal özellikler açısından farklılıklar vardır. Bazı öğrenciler matematikten, bazıları Türkçeden, bazıları spordan zevk alabilir. İşte öğrenciler arasındaki katılım ve öğrenme ürünü bu davranış farklılıkları, bireysel ayrılıklar olarak adlandırılır. Öğrencilerin ulaşacakları hedefleri aynı olsa da, onların farklılıkları, farklı öğrenme faaliyetlerini ve farklı öğrenme malzemelerini gerektirebilir⁴².

1.9. Bilinenlerden Bilinmeyene

Çocuk, yeni öğreneceği şeyleri daha önce öğrendikleri ile ilişki kurarak, birbiri ile bağlayarak öğrenir, fazla kuramsal açıklamalardan hoşlanmaz. Bu nedenle, öğrenilecek şeyler bilinenlerden bilinmeyenlere doğru düzenli bir sıra izleyerek basamak basamak öğretilmelidir⁴³.

⁴⁰ Cavit Binbaşoğlu, **a.g.e.** , s. 23.

⁴¹ Münire Erden, **a.g.e.** , s. 7.

⁴² Münire Erden, **a.g.e.** , s. 70.

⁴³ Şükran Koçyiğit, **a.g.e.** , s. 42.

1.10. Öğrenciye Yol Gösterme

Bir eğitim sisteminin en önemli unsuru öğretmendir. Öğrenmenin oluşacağı çevrenin hazırlayıcısı ve düzenleyicisi olan öğretmen, öğrencilerinin ilgilerini ve bilgilerini muhafaza etmek ve bunları geliştirmek için ders başlamadan; konunun amacını, konular arasındaki bağlantıyı, hangi konulardan nasıl yararlanacağını bildiren ipuçları vermelidir⁴⁴. Ders konuları ile ilgili olarak gösterilecek grafikler, şemalar, haritalar, modeller öğretilecek konuya dikkati sağlar, olay, olgu, cisim ve soyut kavramların anlaşılmasını kolaylaştırır. Filmler, diyaloglar ve resimler ise öğrenme yaşantılarını zenginleştirerek kavramayı kolaylaştırır. Öğretme öğrenme sürecinde yazma, konuşma, tartışma gibi çeşitli etkinliklerin oluşturulmasına olanak sağlar⁴⁵. Böylece öğrenci, bilgi kaybını en aza indirerek öğrenir ve sonraki öğretmenlere hazır hale gelir.

2.SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNİN STRATEJİLERİ

Bireyin yeni bir bilgiyi kazanabilmesi, diğer bir deyişle uzun süreli hafıza kodlanması için belli bir çaba göstermesi gerekmektedir. Çevreci, yeni bir davranış öğrenmeye çalışan kişiler izlendiğinde, her birinin farklı yöntemler kullandığı görülür. Bir kısmı okuduğunu tekrarlar, bir kısmı not alır, bazıları ise okuduğunun altını çizer. Anlaşılan, her birey yeni bir bilgiyi öğrenirken farklı stratejiler seçer. Kişi bunları genelde okul içi ve okul dışı hayatında deneme yanılma yoluyla yada yakın çevresindeki kişilerin tavsiyesi ile öğrenmektedir.

Bilgiyi işleme kuramına göre, öğrenmenin gerçekleşmesi için;

1. Öğrencinin aktif olarak duyu organlarına gelen uyarıcılara dikkat etmesi,
2. Yeni gelen bilgileri seçerek kısa süreli hafızaya geçirmesi,
3. Kısa süreli hafızaya giren bilgiler arasında ilişki kurarak düzenlenmesi,
4. Kısa süreli hafızadaki bilgiler ile uzun süreli hafızadaki bilgiler arasında ilişki kurarak yeni bilgilere eskileri bütünleştirmesi gerekir.

⁴⁴ Nurettin Fidan, **a.g.e.** , s. 122.

⁴⁵ Veyssel Sönmez, **Sosyal Bilgiler Öğretimi**, Pegem Yayınları, Ankara, 1986, s. 34.

Öğrenme stratejileri, bireyin öğrenme sırasında duyularına gelen uyarıcıları kısa ve uzun süreli hafızaya işlenmesi sağlayan teknikleri içerir. Öğrenmeyi sağlayan bu stratejiler, aynı zamanda öğrencinin motivasyonunu ve yeni öğrenilen davranışların kalıcı olmasını sağlar⁴⁶.

Birey yeni bir bilgiyi öğrenirken, farklı öğrenme stratejileri kullanabilir. Eğitimciler öğrenme stratejilerini farklı biçimlerde sınıflandırmışlardır. Bunlar tekrar, anlamlandırma, organize etme ve dikkati yoğunlaştırma şeklinde belirlenir.

2.1. Dikkati Yoğunlaştırma

Zihnin bili bir konu üzerinde yoğunlaştırılmasına dikkat adı verilmektedir. Aynı zamanda bir şeyi öğrenmek için gösterilen zihinsel çaba olarak da tanımlanabilir. Bir öğrencinin dikkatini konu üzerinde toplamadan çalışması boşuna zaman kaybıdır. Çünkü dikkat olmadığı sürece öğrenme gerçekleşemez. Çalışmanın dikkatsiz olması öğrencide isteksizlik, ilgisizlik, bıkkınlık ve hoşnutsuzluk duygularına neden olabilir⁴⁷.

Dikkati toplama bir amacın belirlenmesi, çalışma için karar verme, konuya ilgi duyma, fiziksel çevrenin düzenlenmesi sistemli çalışmayı bilme çalışmada hedef belirleme, kendine güvenme gibi değişik teknikleri iç içe uygulayabilmek gerekir⁴⁸.

2.2. Tekrar

Yeni gelen bilgilerin tekrarlanarak kısa süreli hafızada tutulmasını veya uzun süreli hafızaya kodlanmasını sağlayan öğrenme stratejileridir. Bu strateji genellikle, telefon numarası gibi basit bilgilerin hatırlanmasını kolaylaştırırken bazı durumlarda karmaşık bilgileri öğrenilmesinde de yardımcı olur. Yeni bilgilerin tekrarlanabilmesi, not alma yönteminin uygulanmasıyla mümkün olabilmektedir. Not alma, bir konuyla ilgili bilgilerin özetlenerek ileride kullanmak amacıyla belli bir yere yazılması ve yazının, muhafaza edilmesi işlemidir. Not alma sırasında dikkatin toplanması, konunun ve ortamın tanınması, etkililiğin sağlanması, bilgilerin sıraya

⁴⁶ Münire Erden, a.g.e. , s. 78.

⁴⁷ Selahattin Ertürk, **Eğitimde Program Geliştirme**, Yelken Tepe Yayınları, Ankara, 1986.

⁴⁸ Cavit Binbaşoğlu, **Özel Öğretim Yöntemleri**, Binbaşoğlu Yayın Evi, Ankara, 1981, s. 23.

konması önem taşımaktadır⁴⁹.

2.3. Anlamlandırma

Yeni bilgilerin, önceki bilgilerle bütünleştirmeleri esasına dayanır. Bu strateji ile öğrenci yeni gelen bilgiyi eski bilgileri ile karşılaştırıp var olan şemasına uydurmaya çalışır. Anlamlandırma stratejisi ile yeni bilgiler olduğu gibi değil, öğrenci tarafından değişikliğe uğratarak uzun süreli hafızaya kodlanır. Yeni gelen bilgiler, eskileri ile bütünleştiği için anlamlı öğrenmeye neden olur. Öğrencinin yeni öğrendiği konuyu kendi cümleleri ile ifade etmesi gibi⁵⁰.

2.4. Organize Etme

Organize etme stratejisi, öğrenilen yeni bilgilerin bir araya getirilerek mevcut bilgilere göre yeniden düzenlenmesi esasına dayanır. Bu nedenle, genellikle, organize etme stratejisi ile anlamlandırma stratejisi aynı anda kullanılır. Bir metnin ana düşüncesinin, yardımcı düşüncesinin bulunması, bilgilerin sınıflandırılması, grafiklerle gösterilmesi bu strateji içinde yer alır. Adı geçen stratejiyi etkili bir biçimde kullanan öğrenciler, sayfalar tutan bir metni basit bir şema ya da tablo ile özetleyebilir. Böylece öğrencilerin, ders çalışmaya ayıracakları zaman kısalabilir⁵¹.

2.5. Diğer Stratejiler

Açıklanan stratejiler dışında özetleme, konunun ana hatlarını çıkarma, aşamalı sıra oluşturma, altını çizme, kopya etme, kendini sorgulama uyumlaşma, meydan okuma, açıklama, kaynaştırma, model alma, pekiştirme, ödüllendirme, kendini yönlendirme, kendini önemseme ve kendini yüceltme gibi öğrenme stratejileri bulunmaktadır⁵².

3. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM METODLARI VE ETKİNLİKLER

Metod bir sorunu çözmek, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek gibi amaçlara ulaşmak için bilinçli olarak seçilen ve izlenen düzenli yoldur⁵³.

⁴⁹ Feyzi Uluğ, *Okulda Başarı*, Remzi Kitap Evi, İstanbul, 1996, s. 56-62.

⁵⁰ Durmuş Kılıç, *İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretmenlerinin Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi*, Çağdaş Eğitim Yayınları, Sayı 221, Ankara, 1996, s. 8.

⁵¹ Münire Erden, *a.g.e.*, s. 75.

⁵² Cavit Binbaşoğlu, *a.g.e.*, s. 27.

⁵³ Turhan Oğuzkan, *Türkiye’de Ortaöğretim ve Sorunları*, Hisar Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul,

Kavram olarak veya eğitim bilimi içinde kazandığı anlama baktığımızda, metod dendiği vakit genel olarak; herhangi bir varlığın veya olayın mahiyetini tanımak için yapılması gereken türlü etkinliklerden en az zaman ve enerji sarfıyla azami randıman alınmasına yardım ettiği tecrübe ile anlaşılmış bulunan doğru hareket tarzları anlaşılmaktadır⁵⁴. Bir öğretmen; öğrencilerin ve öğretim ortamının özelliklerini, ders araç ve gereçleri ile bütün öğrenme durumları göz önünde tutularak belirlenen ve izlenen yolları, yani öğretim metodlarını bilirse daha iyi öğretebilir. Bir öğretmenin metodu bilmesi yeterli değildir. Bu metodu nasıl uygulayacağını ve yapacağı etkinlikleri hangi sıra ile uygulaması gerektiğini bilmesi icap eder. Sosyal Bilgiler öğretiminde metod, etkinlik ve strateji kavramları birbiriyle ilişkili olmakla birlikte farklı kavramlardır⁵⁵.

Eğitim hedeflerinin gerçekleşmesi uygun yönetim seçilmesiyle sağlanabilir. Bu nedenle her ders için tek bir yöntem değil, çok farklı yöntemlerin kullanılması söz konusu olmaktadır⁵⁶. Yöntem seçiminde öğretmenin özellikle öğrencileri, ulaşılmak istenen hedefler ve grubun büyüklüğü dikkate alınmak durumundadır⁵⁷.

3.1. Düz Anlatım Yöntemi

Öğretimde yaygınca kullanılan metodlardan birisidir. Özellikle tarih öğretiminde öğretmenler bu metodu sıkça kullanırlar. Bu metotta esas olan; öğretmenin anlatması öğrencinin dinlemesidir⁵⁸. Anlatım yöntemi, öğrenciden etkin katılım istenmeksizin. Bilginin tümüyle anlatıma dayalı olarak sunulması öğretmenin konuyu bir sıra ve dizene göre, karşısındaki öğrencilere anlatması, açıklamasıdır. Bu yöntem, sınıf içi çalışmalarda öğretmenin daha etkin olmasını zorunlu kılar⁵⁹.

Konuların sunulması, konular arasında bağlantı kurulması, özetlenerek öğrencilerin hatırlanmasının sağlanması, ipuçlarıyla sonucun bulunmasına yardımcı olunması, mevzuya canlılık katılması anlatılan yöntemin etkili olarak

1981, s. 166.

⁵⁴ Nuri Köstüklü, **a.g.e.**, s. 33.

⁵⁵ Nuri Köstüklü, **a.g.e.**, s. 33.

⁵⁶ Özcan Demirel, **Genel Öğretim Yöntemleri**, USEM Yayınları, Ankara, 1994, s. 45.

⁵⁷ Münire Erden, **a.g.e.**, s. 98.

⁵⁸ Nuri Köstüklü, **a.g.e.**, s. 33.

⁵⁹ Cavit Binbaşıoğlu, **a.g.e.**, s. 106.

kullanılmasıyla mümkündür⁶⁰.

3.2. Soru Cevap Yöntemi

Derse giriş yapılırken, konu özetlenirken, konular arası bağlantı kurulurken kullanılabilir⁶¹. Bu yöntemde iyi bir öğretmen neyi, ne zaman, nasıl soracağını bilmeli; sorularla hatırlama ve bilgi vermelerinden ziyade düşünceleri de sağlanmalıdır⁶².

Çeşitli sebeplerle çok kullanılan takdir ve soru cevap, hep öğretmenin konuştuğu ve sorular sorduğu yöntemler-teknikler olarak değil sık sık öğrencilerin de konuştuğu ve sorular sorduğu yöntemler-teknikler olarak kullanılmalıdır. Doğru cevaplar anında pekiştirilmeli, yanlış cevaplar doğrusu tekrar ettirilerek düzeltilmelidir⁶³.

3.3. Gösteri (Demonstrasyon) Yöntemi

Bu yöntemde öğretilecek bilgi ve becerilere sahip bir uzman ya da öğretmen, öğrencilere etkinliğin adım adım nasıl yapılacağını en doğru biçimde gösterir. Bu teknik özellikle psiko-motor becerilerin kalabalık gruplara öğretiminde kullanılır.

Gösteri tamamen gerçek koşullar altında, gerçek araçlar kullanılarak yapılabileceği gibi, modeller kullanılarak da yapılabilir⁶⁴. Bunlardan başka gösteri resim, slayt, film şeridi, hareketli filmler, basit çizimler ya da semboller kullanılarak da yapılabilir. Yapılan hazırlıkta bu araçlardan hangilerine ihtiyaç duyulduğu kararlaştırılmalıdır⁶⁵. Gösteri yöntemi küçük gruplarda kullanıldığı zaman, kazandırılmak istenen davranışın önce öğretmen tarafından gösterilmesi, sonra öğrencilere yaptırılması uygundur⁶⁶. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde olayların geçtiği yerler haritadan öğrencilere gösterilip, dilsiz haritalarda öğrencilerin ilgili yerleri işaretleyip göstermesi sağlanabilir.

3.4. Problem Çözme Yöntemi

Problemin çözme yönteminde problemi ortaya koymak ya da

⁶⁰ Cavit Binbaşoğlu, **a.g.e.** , s. 34.

⁶¹ Özcan Demirel, **a.g.e.** , s. 99.

⁶² Leyla Küçükahmet, **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, Gazi Büro Kitabevi Yayınları, Ankara, 1995, s. 44.

⁶³ Özcan Demirel, **a.g.e.** , s. 59.

⁶⁴ Münire Erden, **a.g.e.** , s. 110.

⁶⁵ Özcan Demirel, **a.g.e.** , s. 57.

⁶⁶ Münire Erden, **a.g.e.** , s. 110.

öğrencilerin problemi sezmelerine imkan vermek bir bakıma öğretmenin görevidir. İlgi uyandırarak, düşünceyi belli bir problem veya problemler üzerinde yoğunlaştırabilecek çeşitli araçlar bulunabilir. Gösterim panoları, film gösterilmesi veya öğretmen tarafından başlatılan planlı bir sınıf tartışması problem tespiti için önemli fırsatlar sağlayabilir⁶⁷.

Problem çözme yönteminin amacı öğrencilerde bilimsel düşünme ve problem çözme becerisi geliştirmektir. Problem çözme yöntemi, problem çözme sürecinde gerçekleştirilen basamaklara uygun olarak yapılır⁶⁸. Problemin sezilmesi, tanımlanması, çözümünün tahmin edilmesi, problemin çözülmesi için verilerin toplanması, değerlendirmenin yapılması, denencelerin test edilmesi, raporlaştırma problem çözmenin basamakları olarak kabul edilmektedir⁶⁹.

3.5. Tartışma Yöntemi

Tartışma, herhangi bir konunun, iki ya da daha çok kişi tarafından, karşılıklı konuşarak, birbirlerini dinleyerek ve eleştirerek incelenmesine yönelik bir yöntemdir. Öğrencinin konuyu çözümleme, kavrama, yorumlama yeteneğini, ilgisini artırır ve öğrenciye bildiğini ortaya koyma fırsatı verir⁷⁰. Tarihi yerlerin gezilip incelenmesi sırasında öğrencilerin dikkatlerinin detaylar üzerinde yoğunlaştırılıp iyi birer gözlemci olabilmelerinin sağlanması için öğretmenin dikkat çekici sorular sorması, öğrencileri yönlendirebilmesi önemlidir. Sınıfta, yapılan gezi ile ilgili tartışma yapılması, öğrencilerin zihinsel güçlerinin hızla gelişmesine imkân sağlar.

3.6. Dramatizasyon Yöntemi

Bir okul ya da sınıf tarafından belli bir oyunun sahneye konulması bu tür yaşantılara örnektir. Böyle bir etkinlikte oyuncu olarak görev alanlar izleyenlere oranla daha somut yaşantılar edinirler. Cumhurbaşkanı'nın ya da TBMM Başkanı'nın nasıl seçildiği anlatıldıktan sonra sınıf içerisinde temsili bir seçimin yapılması da bir dramatizasyon etkinliğidir.

⁶⁷ Nuri Köstüklüoğlu, **a.g.e.** , s. 35.

⁶⁸ Münire Erden, **a.g.e.** , s. 111.

⁶⁹ Cavit Binbaşoğlu, **a.g.e.** , s. 28.

⁷⁰ Cavit Binbaşoğlu, **a.g.e.** , s. 112.

Dramatizasyonlar öğrencilerin zaman ve mekan yönünden ulaşamayacakları olayları incelemelerini, yaratıcılıklarını sergilemelerini; düşünme, algılama, yorumlama, dinleme, konuşma gibi iletişim yetenekleri geliştirmelerini sağlar. Dramatizasyonlar iletişime girme endişesinde olan öğrencilerin de bu endişelerini gidermede, onların hem kendilerine hem topluma kazandırmada yardımcı olur⁷¹.

3.7. Gözlem Gezisi Yönetimi

Eğitsel amaçları gerçekleştirmek için okul tarafından organize edilen gaziye ilişkin faaliyetlerin tümü gözlem gezisi kapsamı içindedir. Bu yöntemle öğrencilere gerçek dünyayı görme imkanı sağlanmaktadır⁷².

Gezi; öğrenci ailelerinden ve okul yönetiminden izin almayı, gezi yapılacak yerdeki yetkililerle görüşmeyi, güvenlik önlemleri almayı gerektirdiği için, öğretmenler için zor olmakla birlikte, olgu ve olayların bulundukları yerde olduğu gibi incelenmesine fırsat veren ve öğrencilerin hemen tüm organlarını işe koşup keşfederek öğrenmesine imkan veren bir yöntemdir⁷³.

Gözlem gezisi eğitim açısından önemli tarihi yerlere yapılabileceği gibi, müze, kütüphane, kamu kuruluşları, göl, ormanlık, dağlık gibi öğrencilerin hayatını ilgilendiren ya da ilgilendirecek olan yerlere de yapılabilir.

Gözlem gezisi, yöntem olarak ele alındığında, basit bir ziyaretten ibaret değildir. Burada edinilecek tecrübenin öğrenci açısından yararlı ve değerli olması için, en önemli husus, öğretmenin hazırlığı ve ön incelemesidir. Gezi öncesi öğrencilere, gezinin amacı, gezi yerine nasıl gidileceği, nelerin gözleneceği bildirilmelidir. Geri sonrasında tartışma, kompozisyon yazdırma, model çizdirme gibi etkinliklere yöntemin gereği yerine getirilmelidir⁷⁴. Araştırmacılar, bu yöntemin öğrencilerin yeni bilgiler kazanması ve bilgilerin kalıcı sağlanması üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermektedir⁷⁵.

⁷¹ Akif Ergin, **Öğretim Teknolojisi**, Pegem Yayınları, Ankara, 1995, s. 101.

⁷² Leyla Küçükahmet, **a.g.e.**, s. 51.

⁷³ Akif Ergin, **a.g.e.**, s. 103.

⁷⁴ Leyla Küçükahmet, **a.g.e.**, s. 52.

⁷⁵ Münire Erden, **a.g.e.**, s. 164.

3.8. Örnek Olay İncelemesi Yöntemi

Örnek olay incelemesi, öğrencilerin sorunlu bir olaya aktif olarak katılmalarını gerektirir. Sorunlu olay gerçek ya da hayali olabilir. Olayı anlatan ve gerekli verileri kapsayan bir rapor üzerinde çalışan öğrenciler, olayı öğrenir, verileri analiz eder, sorunu değerlendirirler. Tartışarak olayın nedenlerine ya da çözümüne ilişkin öneriler getirirler.

Özellikle de sosyal bilimlerde bir çok konu örnek olay biçiminde sınıfa getirilebilir. Öğrenciler tartışarak öğrenme olanağına kavuştukları için konular onlara ilgi çekici gelebilir⁷⁶. Bu yöntem, öğrencinin karar verme, seçme ve sonuca ulaşma ile ilgili yaşantı geçirmesine fırsat verir⁷⁷.

3.9. Grup Çalışmaları

Öğrenme ve hatırlatma üzerine yapılan araştırmalar, fertlerin; duyduğunun %10'unu, gördüğünün %15'ini, görüp duyduğunun %20'sini, tartıştığının %40'ını, kendi katılım ve denetiminin %80'ini, başkalarına öğrettiğinin ise %90'ını hatırladığını ve öğrendiğini ortaya koymuştur. Bir başka ifade ile öğretimde, duyarak, görerek, yaparak ve yaptırarak edinilen bilgilerin daha kalıcı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu yüzden öğretimde öğrencinin katılımını sağlayan öğrenci etkinlikleri her zaman başarılı bir öğretmenin uyguladığı metodlar arasında yer almıştır. İşte bu etkinliklerden biriside grup çalışmalarıdır. Grup çalışmasının diğer öğretim metotlarına göre bazı avantajları vardır. Bu avantajların en önemlisi; öğrencilerin serbestçe kendi aralarında konuşup tartışma ve bildiklerini birbirine öğretme imkanı bulmalarıdır. Böyle bir ortamda edinilen bilgilerin %90'ı ileride hatırlanabilecektir. Bununla birlikte grup çalışmalarında bazı öğretim sorunları çıkabilir. Bu sorundan en önemlisi birkaç öğrenci aktif çalışırken, diğerlerinin pasif kalmaları ihtimalidir. Ayrıca öğrencilerin hepsi iyi çalışmayıp bu işten zevk almayabilir ve böyle bir etkinliği dersi kaynatmak için bir fırsat olarak görenler olabilir⁷⁸.

3.10. Benzetişim (Simülasyon)

Etkili tarih öğretim metotlarından biriside benzetişim (simülasyon)dir. Uzmanlar benzetişimi; "gerçekten süzölmüş ve çalışma ve analiz amaçlarıyla basite

⁷⁶ Leyla Küçükahmet, **a.g.e.** , s. 56.

⁷⁷ Cavit Binbaşoğlu, **a.g.e.** , s. 30.

⁷⁸ Nuri Köstüklü, **a.g.e.** , s. 43.

indirgenmiş bir fiziksel ya da sosyal sürecin çalışan modeli" olarak tanımlamaktadır. Benzetişim, formal öğretimden daha etkili bir yaparak öğrenme faaliyetidir. Bir tarih nesnesinin bulunduğu yer, tabii şartları ihtiva etmediğinden bunların yeniden inşa edilmesi kaçınılmazdır. Bununla birlikte benzetişim, geçmişin ne ve nasıl olduğunu anlayabilmek ve açıklayabilmek için, bir tarihçi veya bir tarihî şahsiyetin bakış açısından öğrencilere geçmişi anlamaları ve geçmişin ne olduğuna karar verme yeteneğini geliştirmeye katkı sağlar⁷⁹.

4. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNİN ARAÇ VE MATERYALLERİ

Öğretmenin eğitim teknolojisi yönünden en önemli görevlerinden biri, öğrencilerine, öğreteceği konuyla ilgili hedef davranışları kazandıracak yaşantıları sağlamaktır. Bunun için her hedef davranışa göre önceden hazırlamış olduğu eğitim durumlarını, gerekli araç ve yöntemleri kullanarak gerçekleştirmesi gerekir. Bu işin en önemli yönü, öğretmenin öğrencilerin özelliklerine, dersin hedeflerine ve konusuna uygun eğitim araç ve yöntemlerini sağlayabilmesidir⁸⁰.

Öğrencinin içinde yaşadığı ve çalıştığı çevrenin, onun bütün davranışlarını etkilediği bilimsel bir gerçek olarak kabul edilmektedir. Öğrenme-öğretme işinin meydana gelmesi için fiziki, sosyal ve psikolojik bir çevrenin bulunması gereklidir. Bina, tesis, donatım, model, renk, sıcaklık, araç, gereç ve çeşitli eşyalardan meydana gelen çevre insanları şekillendirmektedir⁸¹.

4.1. Ders Kitapları

Yalnızca sosyal bilgiler dersleri için değil, hemen her ders için ders kitapları öğretimde vazgeçilmez unsurdur. Ancak böyle olmakla birlikte, ders kitaplarının ne derece eğitim biliminin gerektirdiği uygun öğretim metotları doğrultusunda hazırladığı konusu her zaman tartışıla gelmiştir⁸².

Atatürk, 1928 sonrası tarih programları ve ders kitapları sorunu üzerine özellikle eğilmişti. Mecburi eğitim süresinin kısa olması, harf devriminden dolayı kaynak sınırlılığı, çocukların o gün için çok yüklü bir tarih programıyla ders kitapları ile

⁷⁹ Nuri Köstüklü, **a.g.e.**, s. 43.

⁸⁰ Kamuran Çilenti, **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**, Kadioğlu Matbaası, Ankara, 1998, s. 124

⁸¹ Leyla Küçükahmet, **a.g.e.**, s. 14.

⁸² Nuri Köstüklü, **a.g.e.**, s. 106.

karşılaşmasına yol açmıştı. Bugün, zorunlu eğitim süresinin 8 yıla çıkarılması ile bu problem kısmen aşılmıştır⁸³.

Ders kitaplarının tek tip ve her öğrencinin elinde bulunması sağlandığı sürece, öğrenci derse ve ilgili konuya hazırlıklı gelme imkanına sahip olur. Bu durum hem öğretmen hem de öğrenci için öğretimi daha kolay hale getirir.

4.2. Tarihi Romanlar

Türkiye'deki tarih ders programları dikkatle incelendiğinde belki de Alman pedagogların daha sonra John Dewey'nin etkisiyle Tarih-Coğrafya korelasyonu vurgulanmış ve gündemde tutulmuştur. Tarih-Edebiyat korelasyonu ise tarih ders kitaplarına ünite sonlarına "tarih okuma parçaları" ekleme dışında pek dikkat çekmemiştir.

Pedagoji tarihine bakıldığında, 19. Yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başında Daniel Defeo tarafından yazılmış Rabinson Kruze (1719) romanı etrafında bir eğitimi bilim tanışması ile karşılaşmaktayız. Örneğin, Rousseau Emile (1762) adlı kitabında La Fontaine'nin Fabl'lerinin çocuk için uygun olmadığını düşünürken, Robinson Kruze'yi çocuklara okutmanın önemini vurgulamaktaydı. Benzer şekilde Alman Pedagog Herbart da aynı tavrı sergiledi.

Ünlü Amerikalı eğitimci John Dewey, Herbart ve Rousseau'dan çok farklı olarak, çocuğu tarihe ilişkin edebiyat yerine doğrudan tarihi eserlerle karşılaştırmanın önemini vurgular. Dewey'e göre, Herbart Okulu, İlköğretim programlarında tarih, dersinin zenginleştirilmesi konusunda pek çok yardımı olmakla beraber tarih ve edebiyat arasındaki ilişkiyi abartırlar.

Bizde, Ferhan Oğuzkan, özellikle erkek çocukların, 13-14 yaşlarında bu tarihi romanları zevkle ve heyecanla okuduğa yazmaktadır. Ferhan Oğuzkan, Ahmet Refik'in Reşat Ekrem Koçu'nun, Murat Sertoğlu'nun, F. Fazıl Tülbentçinin eserlerinin çocuklar düzeyinde sadeleştirildiğinde faydalı olacağını düşünmektedir. Aslında, Oğuzkan bu görüşü ile John Dewey ile aynı görüştedir.

⁸³ Cavit Binbaşıoğlu, **a.g.e.** , s. 113.

Eğitim sistemimizde genellikle öğretmen, öğrenciden ödev olarak bir dönemde her hangi bir romanı okuması ve özetlemesini istemektedir. Derslerde, tarih romanı okuma isteği öğretmen tarafından oluşturulabilir. Okulun kütüphanesinde de bu tür romanlar olmalıdır. Tarihi romanlar, tarih ders kitaplarının bir parçası olarak sınıf ortamına getirilmelidir. Zaten, hemen hemen bütün dünya da ders kitaplarının ansiklopedik yapısından kaynaklanan sınırlılıkları, tarihi roman gibi yardımcı araçların sınıf içi etkinliklerde kullanılmasını gerekli kılmıştır⁸⁴.

4.3. Yazı Tahtası

Yeni sözcükleri tanıtmak, konuları ana hatlarıyla özet olarak verme, bilgi gruplarını ve bu gruplar arasındaki ilişkileri gösterme, bir sürecin aşamalarını mantıki bir sıra içinde sunma, araçların çalışma ilkelerini açıklama, öteki eğitim yardımcılarını destekleme, grafik, tablo ve şema açıklama amacıyla yazı tahtası kullanılabilir⁸⁵.

Yazı tahtasının yanı sıra pazen ve bülten tahtaları da araç olarak kullanılmaktadır. Figürlerin gösterilmesi, duyuruların asılması, duvar gazetesinin teşhir edilmesi, etkinliklerin gösterime sunulması için yarar sağlamaktadır⁸⁶.

4.4. Fotoğraflar ve Resimler

Sosyal Bilgiler tarih eğitiminde kullanılan malzemeler arasında resim ve fotoğrafların önemli bir yeri vardır. Tarihe işlenen döneme ait resim veya fotoğraflar o dönem hakkında sözlere anlatılması güç olan pek çok mesajı kolaylıkla verebilir. Bu yüzden bir tarihçi veya tarih öğretmeni derste konuyla ilgili resim ve fotoğrafları aşırıya kaçmamak kaydıyla yeterince kullanabilirler. Ders kitaplarında konuyla ilgili bazı resim ve fotoğraflar bulunsa da öğretmen kitap haricinde resim ve fotoğraflarla dersi zenginleştirebilir. Bu tür resimleri, eski kitaplar haricinde resim ve fotoğraflarla dersi zenginleştirebilir. Bu tür resimleri, eski kitaplardan, seyahat acentelerinin reklam broşürlerinden, gazetelerden ve diğer kaynaklardan bulmak mümkündür. Bir öğretim malzemesi olarak resim ve fotoğraflar kullanılırken dikkat edilecek en önemli

⁸⁴ Münire Erden, **a.g.e.** , s. 167.

⁸⁵ Akif Engin, **a.g.e.** , s. 106.

⁸⁶ Özcan Demirel, **a.g.e.** , s. 82.

husus, o fotoğraf ve resimlerin nasıl yorumlanabileceğinin öğretilmesidir⁸⁷.

4.5. Haritalar, Grafikler ve Zaman Şeritleri

Haritalar Sosyal Bilgiler dersinin vazgeçilmez araçtandır. Haritalar öğrencilere kendi bulundukları yerin, bölgelerin ve ülkelerin konumu hakkında bilgi verir, coğrafi yapılar ve yerleri hakkında bilgi edinmelerini sağlar.

Haritalar coğrafya bilgilerinin yanı sıra, tarihle ilgili olguların öğretilmesinde de etkili biçimde kullanılabilir. Öğrencilerin belli bir tarihi olayın nerede meydana geldiğini ve geçmişte ülkelerin sahip oldukları sınırları bilmesini, olaylara anlam vermesini, tarih bilgileri ile coğrafya bilgilerini birleştirmesini sağlar⁸⁸.

Grafikler ise değişik tipteki verileri göstermek için sosyal bilimlerde ve diğer bilimlerde yaygın bir kullanım alanına sahiptir. Çünkü içeriğinde kullanılan kelime sayısı çok az olduğundan ve daha ziyade göze hitap ettiğinden farklı dillerde konuşan ve farklı kültürlere sahip insanlar tarafından kolaylıkla anlaşılabilir ve hepsinden önemlisi bilgileri net olarak aktarır⁸⁹.

Öğrencilere, zaman kavramını kazandırmak ve muhtelif olaylar arasında zaman ilişkilerini göstermek için zaman şeritlerinden yararlanılır. Bu araç çok basit, pahalı olmayan ve her şeyden önemlisi başarılı tarih öğretmenleri tarafından hemen her derste kullanılabilecek bir araçtır. Zaman şeridi sadece üzerinde birkaç yılı gösteren bir çizgi ve üzerindeki rakam ve yazılardan ibarettir. Ölçekli olarak çizilir ve olaylar yaşandığı yıllara veya olaylara göre üzerinde işaretlenir. Zaman şeridi çağları aşan bir tarih diliminden ziyade daha dar zamanlı olaylar için kullanılır⁹⁰.

4.6. Üç Boyutlu Materyaller

Özel kurum veya kişilerde bulunmakla birlikte daha ziyade müzelerde rastladığımız pek çok malzeme de tarih öğretiminde kullanılabilen ve oldukça faydalı olan malzemelerdir. Bunlar: madeni paralar, etnografik eşyalar ve insanın önceki,

⁸⁷ Nuri Köstüklü, **a.g.e.**, s. 114.

⁸⁸ Münire Erden, **a.g.e.**, s. 193.

⁸⁹ Nuri Köstüklü, **a.g.e.**, s. 116.

⁹⁰ Nuri Köstüklü, **a.g.e.**, s. 118.

zamanlarda kullandığı diğer eşyalar olabilir⁹¹.

4.7. Tepegöz

Tepegöz projeksiyon makinesi günümüzün en önemli görsel araçlarından biridir. Şeffaf materyallerden ışığı geçirerek ekrana yansıtması bu aracın ayırt edici özelliğidir. Öğrenciler şeffaf bir malzeme üzerindeki yazılan, resimleri, grafikleri şekilleri ekranda istenilen büyüklükte ve renkli olarak izleme imkanına sahip olurlar.

Bu aracın en önemli iki özelliğinden biri, normal ışıktaki kullanılabilmesi, kullanırken sınıfta karartılmasını gerektirmemesi, diğeri bu aracı kullanırken öğretmenin yüzünün sınıfa dönük olmasıdır. Bu iki özelliğinden dolayı onu kullanan öğretmen sınıfını gözü ile kontrol edebilme olanağına sahiptir⁹².

4.8. TV-Video

TV ve Video, Sosyal Bilimler ve Tarih öğretiminde ve okullardaki diğer derslerin öğretiminde oldukça faydalı araçlardır. Bunlara pek çok sosyal ve tarihi olaylar yeniden eğitim ortamına getirilip sunulabilir. Televizyonda gösterilen herhangi bir tarihi dizi veya sosyal olay öğrenciye gösterilebilir. Video ise, daha önceden kaydedilmiş olduğu ve istenildiği anda seyredilme imkanı verdiği için daha kullanışlıdır. Seyretme sırasında da yeri geldiği vakit durdurup, öğrencilerle tartışılıp tekrar seyretme imkanı verir. Öğrenme konusunda yapılan araştırmalar, insanın öğrendiklerinin %94'ünün görme ve işitme duyularıyla gerçekleştiğini ortaya koyduğundan bu tür araçlar, hem göze hem de kulağa hitap ettiği için diğer araçlara göre öğrenmeyi arttıran özellik taşımaktadır⁹³.

Video filmleri öğrenciyi güdülemek, bilgilendirmek, araştırmaya teşvik etmek ve tartışma başlatmak amacıyla kullanılabilir. Öğrenciler televizyon ve video sayesinde hiç göremeyecekleri yerleri, insanları, canlıları ve varlıkları doğal ortamlarında görebilirler. Özel ve devlete ait televizyonlarla diğer basın ve yayın kuruluşları tarafından hazırlanmış ve piyasada satılan Kurtuluş Savaşı, Atatürk ve diğer Türk

⁹¹ Nuri Köstüklü, **a.g.e.**, s. 123.

⁹² Leyla Küçükahmet, **a.g.e.**, s. 97.

⁹³ Nuri Köstüklü, **a.g.e.**, s. 125.

büyükleriyle ilgili video kasetleri bulunmaktadır⁹⁴.

4.9. Radyo - Kasetçalar

Daha önceden programı belli ve bu programlar işlenecek dersin hedeflerine uygun ise Radyo da bir tarih öğretim aracı olarak kullanılabilir. Özellikle, pahalı ve temini zor olmadığından TV-Video gibi göze ve kulağa hitap eden araçların bulunmadığı ortamda radyodan istifade edilebilir.

Kasetçalar ya da teyp, konuşmaların önceden hazırlanıp istenildiği anda dinlenmesi imkanı tanıdığı için eğitim ortamında radyodan daha kullanışlıdır. Dersle ilgili önceden hazırlanmış kasetler sınıfta dinleneceği gibi, öğrencilerin konuşmaları önceden kasete alınıp değerlendirme içinde kullanılabilir. Kasetler silinebilir veya daha sonra kullanmak üzere muhafaza edilebilir⁹⁵.

4.10. Slayt Makinesi

35 mm'lik kameralarla çekilmiş renkli ya da renksiz filmlerin pozitif olarak banyo edilmiş ve kesilerek 5x5 cd'lik mukavva ya da plastik çerçevelere yerleştirilmiş olanlarına slayt (dia) denilmektedir⁹⁶.

Geliştirilmiş slayt projeksiyon makinesinde slaytların uzaktan kontrol ile değiştirilmesi mümkündür. Bu tür bir slayt projeksiyon makinesini kullanan öğretmen aynı zamanda dolaşma imkanını da bulabilmektedir. Yeni modellerde otomatik netlik ayan da yapılabilmektedir. Bu durum öğretmenin aracı kullanırken zaman kaybını önlemektedir.

Aracın kullanılması sırasında sınıfın karartılması, Öğrencilerin not tutmasına engel olmaktadır. Gösterinin başında açıklama yapılması, gösterinin hemen ardından ışıklandırılması, konuyla ilgili özetin öğrenciye verilmesi ve tartışma yapılması uygundur⁹⁷.

⁹⁴ Münire Erden, **a.g.e.** , s. 200.

⁹⁵ Nuri Köstüklü, **a.g.e.** , s. 125.

⁹⁶ Akif Ergin, **a.g.e.** , s. 117.

⁹⁷ Leyla Küçükahmet, **a.g.e.** , s. 99.

4.11. Episkop

Episkop veya opak projeksiyon adı verilen araç, kitap, fotoğraf, resim, kart, şema, harita vb. çeşitli kağıtlar üzerindeki görüntülerin sınıfta incelenmesi için, yazı tahtasına çizilmesine gerek kalmadan, ışığın yansımından yararlanılarak perdede büyütülmesini sağlar. Bazı durumlarda, tahtaya şekil çizimi veya yazı yazımı zor olmakla veya vakit almaktadır. Bu sebeple hemen anında istenilen şeklin sınıf ortamında incelenmesi episkopla mümkün olabilmektedir⁹⁸.

4.12. Bilgisayar

Çağımızın en büyük buluşlarından belki de en önemlisi olan bilgisayar her alanda olduğu gibi eğitim ve öğretim alanında da çok kısa zamanda yerini almıştır. Bilgisayarların hayatın her alanına girmeye başladığı günümüzde, eğitim-öğretim aracı olarak gerekliliği, kitapların gerekliliği kadar tartışma götürmeyen bir gerçektir. Bilgisayarların sürekli gelişen bir teknoloji oluşu, eğitim için hazırlanacak özel programlara ihtiyaç duyusu ve eğitimcilerin bilgisayarı ve bilgisayar dilini tanımaları için ayrı bir eğitim görmeleri gibi sebeplerden dolayı, henüz günümüzde diğer öğretim araçların kadar yaygın kullanıldığı söylenemez⁹⁹.

Ancak insan hayatını neredeyse tamamen içine almaya başlayan gelişen teknoloji ve bilgisayar dünyası, eğitim öğretim alanında da çok yakın zamanda vazgeçilemeyen bir araç olma yolunda hızla ilerlemektedir. Günümüzde toplumun her kesiminde olmasa dahi büyük bir kesiminde hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin değişik amaçlarla bilgisayarı yaygın bir biçimde kullanmaktadırlar.

4.13. Data Show

Bilgisayar ile yansı aracı olarak kullandığımız tepegözün birleşmiş şeklidir. Data show aracılığı ile daha önce değişik bilgisayar programlarında hazırlanmış olan ders konuları, resimler, haritalar, şekiller, grafikler vb. Bilgisayar ekranında görüldüğü şekli ile perdeye yansıtabilmektedir. Henüz imkanlar dahilinde kullanılması çok yaygın değilse de bilgisayarın yaygınlaşması ile data show da sık kullanılan bir öğretim aracı olacağı kesindir.

⁹⁸ Savaş Büyükkaragöz ve Cuma Çivi, **a.g.e.** , s. 285.

⁹⁹ Nuri Köstüklü, **a.g.e.** , s. 125-127.

4.14. Nokta Gösterici (Lazer Pointer)

Yukarıda konu edilen araçlardan elde edilen görüntüler üzerinde işaret edilecek kısımların gösterilmesinde faydalanmaktadır. Öğretmen sınıfın neresinde olursa olsun herhangi bir çubuğa gerek duymaksızın bulunduğu yerden nokta gösterici yardımı ile ilgili kısmı rahatlıkla işaret edebilmektedir. Buda öğretmene rahatlık sağladığı gibi öğrencinin daha kolay ilgisini çekmeyi sağlamaktadır.

4.15. İnternet

Özellikle son bir kaç yıldır hayatımıza damgasını vuran internet, kullanılmaya başladığı andan itibaren eğitim öğretim alanında da kendisi göstermiştir. Gerek öğretmenlerin gerekse öğrencilerin bireysel çalışmalarında sıkça başvurulmaya başlanan bir araç olmuştur. Özellikle araştırmaya yönelik çalışmalarda kullanım alanının çok geniş olması interneti vazgeçilmez bir araç haline getirmiştir. Ancak kullanımı için bilgisayar ve telefon bağlantısı gerektirmesi özellikle okullarda kullanımı zorlaştırmaktadır. İnternet şu anda daha çok bireylerin kendi imkanları ile kullanabildikleri bir araçtır. Ancak hızlı yayılan bilgisayar teknolojisinin getirdiği rahatlık ve sınırsız bilgi internetin yakın gelecekte sıkça kullanacağını göstermektedir.

5. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE DEĞERLENDİRME

Öğretim sürecinin son basamağı değerlendirmedir. Değerlendirme öğretim sürecinin diğer basamakları olan, amaçlar, muhteva, yöntem, süre ve araç gereçler kadar önemli bir diğer unsurdur. Öğretmen öğretim konusundaki kararlarını ölçme ve değerlendirme faaliyeti sayesinde amaçları ve hedef davranışları yeniden gözden geçirir, bunları öğrencilerin özelliklerine uygun hale getirir. Ölçme ve değerlendirme süreci sayesinde öğrencilere doğru ve etkili geri bildirimler verebilir; öğretim metodumuzdan, öğrenme ortamından, dersin içeriğinden ve diğer faktörlerden kaynaklanan öğrenmeleri olumsuz etkileyen değişkenleri tespit edebilir bunları düzeltebilir. Bu yüzden ölçme ve değerlendirme eğitim-öğretimin ayrılmaz bir parçasıdır. Ölçme ve değerlendirme eğitim sürecinde bir amaç değil bir araç olup, bu etkinlikle; öğrenci ve program değerlendirilir¹⁰⁰.

Ölçme ve değerlendirme süreci yalnız öğrenciye not vermek için değil aynı

¹⁰⁰ Nuri Köstüklü, **a.g.e.** , s. 239.

zamanda öğretmenin etkinliği değerlendirmek, öğrenme ile ilgili problemlerin tanınmasında ve öğrencilere kazandıktan yeterliliklerin düzeyi hakkında bilgi verilmesinde kullanılır. Değerlendirme süreci dersin etkinliği ve verimini gözden geçirirken dikkate alınacak önemli bir aşamadır¹⁰¹.

Değerlendirmede çeşitli test ve soru türleri kullanmak gerekmektedir. Sorular öğrencilerin, bilgi, kavrama, analiz, sentez ve değerlendirme durumlarını ölçmek amacıyla sorulur. Soru sorarken öğrencilerin yaş, eğitim düzeyi ve diğer sınırlılıkları göz önüne alınarak hedef davranışları ölçmeye yönelik en uygun araç seçilmelidir.

Sosyal Bilgiler dersinde sıkça kullanılan ölçme araçları ve teknikleri şunlardır:

Test Sorulan (Doğru - Yanlış, Eşleştirme, Çoktan Seçmeli)

Yazılı Yoklama (Kısa Cevaplı, Uzun Cevaplı, Rapor Hazırlama)

Sözlü Yoklama

Öğrencilerin sadece bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik yapılan değerlendirmeler doğru değildir. Kuru bilgi yığınınından öte öğrenciyi, konuyu anlama ve konuyla alakalı olacak analiz, sentez ve değerlendirme yapabilecek seviyeye getirmek etkili ve faydalı olacaktır. Öğretmenin bu ölçme araçlarını teyid edip uygulamak en önemli görevidir.

¹⁰¹ Hıfzı Doğan, **Analiz ve Program Hazırlama**, A.Ü. Eğitim Bil. Yayınları, Ankara, 1982, s. 22.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde uygulanan anket sonucu elde edilen verilere ilişkin istatistiksel çözümlemelere yer verilmiştir. Bu çözümlmeler üç ana başlık altında verilmiştir. İlk olarak araştırmaya katılan bireylerin oluşturduğu örnekleme ait bulgular, ikinci olarak problem durumuna ait bulgular ve son olarak da alt problemlere ait bulgulara yer verilmiştir.

1.ÖRNEKLEME AİT BULGULAR.

1.1. Örnekleme Oluşturan Bireylerin Cinsiyetlerine Ait Bulgular

Tablo 1

Örnekleme Oluşturan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

	N	%
kadın	30	32,3
erkek	63	67,7
toplam	93	100,0

Örnekleme Oluşturan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları Tablo 1 de verilmiştir. Tabloya göre toplam 93(%100) birey üzerinde çalışılmış ve bunlardan 30(%32,3) tanesi kadın 63(%67,7) tanesi erkek bireyle çalışılmıştır. Müfettişlerin hepsi erkektir.

1.2. Örnekleme Oluşturan Bireylerin Çalışma Sürelerine Ait Bulgular

Tablo 2

Örnekleme Oluşturan Bireylerin Çalışma Sürelerine Göre Dağılımları

	N	%
1-10 yıl	44	47,3
11-20 yıl	15	16,1
21-30 yıl	28	30,1
31+	6	6,5
Toplam	93	100,0

Örnekleme Oluşturan Bireylerin Çalışma Sürelerine Göre Dağılımları Tablo 2’de verilmiştir. Tabloya göre 1–10 yıl arası çalışma süreleri olan birey sayısı 44 (%47,3), 11–20 yıl arası çalışma süreleri olan birey sayısı ise 15 (%16,1), 21-30 yıl arası çalışma süreleri olan birey sayısı 28 (%30,1), 31 yıl ve üzeri çalışma süreleri olan birey sayısı 6 (%6,5) toplam 93(%100) bireyle çalışılmıştır.

1.3. Örnekleme Oluşturan Bireylerin Görev Türlerine Ait Bulgular

Tablo 3

Örnekleme Oluşturan Bireylerin Görev Türlerine Göre Dağılımları

	N	%
sosyal bilgiler	68	73,1
müfettiş	25	26,9
Toplam	93	100,0

Örnekleme Oluşturan Bireylerin Görev Türlerine Göre Dağılımları Tablo 3’te verilmiştir. Tabloya göre Sosyal Bilgiler dalında görev yapan birey sayısı 68 (%73,1), müfettiş olarak görev yapan birey sayısı 25 (%26,9) olmak üzere toplam 93 (%100) bireyle çalışılmıştır.

1.4. Örneklemi Oluşturan Bireylerin Öğrenim Düzeylerine Ait Bulgular.

Tablo 4

Örneklemi Oluşturan Bireylerin Öğrenim Düzeylerine Göre Dağılımları

	N	%
öğretmen okulu ve dengi	3	3,2
3 yıllık yüksek okul	9	9,7
4 yıllık yüksek okul	79	84,9
yüksek lisans	2	2,2
Toplam	93	100,0

Örneklemi Oluşturan Bireylerin Öğrenim Düzeylerine Göre Dağılımları Tablo 4’de verilmiştir. Tablo’ya göre Öğretmen Okulu ve Dengi Okul mezunu olan birey sayısı 3 (%3,2), 3 Yıllık Yüksekokul mezunu olan birey sayısı 9(%9,7), 4 Yıllık Yüksek Okul mezunu olan birey sayısı 79 (%84,9), Yüksek Lisans mezunu olan birey sayısı 2(%2,2) olmak üzere toplam 93(%100) bireyle çalışmıştır.

1.5. Örneklemi Oluşturan Bireylerin Hizmet İçi Eğitim Kurs Ya Da Seminere Katılıp Katılmama Durumlarına Ait Bulgular.

Tablo 5

Örneklemi Oluşturan Bireylerin Hizmet İçi Eğitim Kurs Ya da Seminere Katılıp Katılmama Durumlarına Göre Dağılımları

	N	%
hiç katılmadım	53	57,0
1 defa katıldım	29	31,2
2 defa katıldım	9	9,7
3 defa katıldım	2	2,2
Total	93	100,0

Örneklemi Oluşturan Bireylerin Hizmet İçi Eğitim Kurs Ya da Seminere

Katılıp Katılmama Durumlarına Göre Dağılımları Tablo 5’te verilmiştir. Tablo’ya göre Hizmet İçi Eğitim Kursu Ya da Seminerine Hiç Katılmayan birey sayısı 53 (%57,0), Hizmet İçi Eğitim Kursu Ya da Seminerine 1 Defa Katılan birey sayısı 29 (%31,2), Hizmet İçi Eğitim Kursu Ya da Seminerine 2 Defa Katılan birey sayısı 9 (%31,2), Hizmet İçi Eğitim Kursu Yada Seminerine 3 Defa Katılan birey sayısı 2 (%2,2) olmak üzere toplam 93(%100) bireyle çalışılmıştır.

1.6. Örneklemi Oluşturan Bireylerin “Sosyal Bilgiler Dersini” Okutma Sürelerine Ait Bulgular.

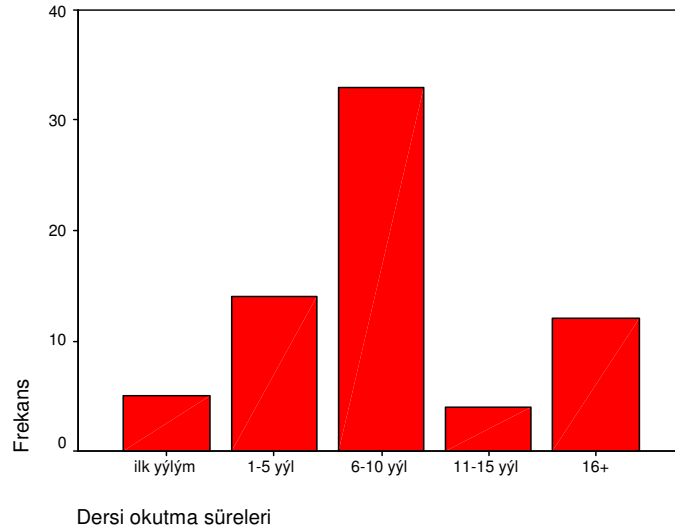
Tablo 6

Örneklemi Oluşturan Bireylerin “Sosyal Bilgiler Dersini” Okutma Sürelerine Göre Dağılımları

Dersi Okutma Süreleri		
	N	%
İlk yıl	5	5,4
1-5 yıl	14	15,1
6-10 yıl	33	35,5
11-15 yıl	4	4,3
16+	12	12,9
Toplam	68	73,1

Örneklemi Oluşturan Bireylerin “Sosyal Bilgiler Dersini” Okutma Sürelerine Göre Dağılımları Tablo 6’da verilmiştir. Tabloya göre “Sosyal Bilgiler Dersini” Okutmada İlk Yılı olan birey sayısı 5(% 5,4), “Sosyal Bilgiler Dersini” Okutma Süresi 1-5 yıl olan birey sayısı 14(%15,1), “Sosyal Bilgiler Dersini” Okutma Süresi 6-10 yıl olan birey sayısı 33(%35,5), “Sosyal Bilgiler Dersini” Okutma Süresi 11-15 yıl olan birey sayısı 4(%4,3), “Sosyal Bilgiler Dersini” Okutma Süresi 16 yıldan fazla olan birey sayısı 12 (%12,9) olmak üzere toplam 68(%73,1) bireyle çalışılmıştır.

Tablo 6'a ait "Sosyal Bilgiler Dersini" Okutma Sürelerine Göre Dağılımı ile frekansları arasındaki ilişki şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1: Okutma Sürelerine Göre Dağılımları

2. PROBLEM DURUMUNA AİT BULGULAR.

2.1. Hatay İli İlköğretim Okullarında 6. Ve 7. Sınıflar Sosyal Bilgiler Dersinin Amaca Uygunluk Düzeyine İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri.

Tablo 7

Hatay İli İlköğretim Okullarında 6. Ve 7. Sınıflar Sosyal Bilgiler Dersinin Amaca Uygunluk Düzeyine İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşlerine İlişkin Frekans Ve Yüzdelere

GEEL I AMAÇLAR			GÖREV		Toplam
			müfettiş	sosyal bilgiler	
sos.Bil. dersi Türk mil. Eğt. amaçların yerine getiriyor mu	hiç getirmiyor	N	2	6	8
		%	8,0%	8,8%	8,6%
	kısmen getiriyor	N	21	51	72
		%	84,0%	75,0%	77,4%
	tamamen getiriyor	N	2	11	13
		%	8,0%	16,2%	14,0%
sos.bil.ders kitabının içeriği öğren. psik. gel. uygun mu	kısmen uygun	N	17	43	60
		%	68,0%	63,2%	64,5%
	tamamen uygun	N	2	11	13
		%	8,0%	16,2%	14,0%
	uygun değil	N	6	14	20
		%	24,0%	20,6%	21,5%
sos.Bil. ders programındaki konular düzenli midir?	konular düzenli	N	2	10	12
		%	8,0%	14,7%	12,9%
	konular düzensiz	N	7	26	33
		%	28,0%	38,2%	35,5%
	konular kısmen düzenli	N	16	32	48
		%	64,0%	47,1%	51,6%
Bir öğretmenin sosyal bilgiler dersi dışında başka branş yada branşlarda derse girmesinin bu dersin öğretişmindeki başarıyı olumsuz etkilermi?	az	N	8	16	24
		%	32,0%	23,5%	25,8%
	hiç	N	3	21	24
		%	12,0%	30,9%	25,8%
	oldukça	N	11	17	28
		%	44,0%	25,0%	30,1%
Sos.Bil. ders konularıyla ilgili gazete dergi kitap ve mesleki yayınları ne derece takip edebiliyorsunuz?	tamamen	N	3	14	17
		%	12,0%	20,6%	18,3%
	az	N	17	15	32
		%	68,0%	23,4%	36,0%
	hiç	N	2	3	5
		%	8,0%	4,7%	5,6%
haftalık ders saatiniz	oldukça	N	6	38	44
		%	24,0%	59,4%	49,4%
	tamamen	N		8	8
		%		12,5%	9,0%
	15-20 saat	N		24	24
		%		35,3%	35,3%
	21-25 saat	N		23	23
		%		33,8%	33,8%
	26-30 saat	N		21	21
		%		30,9%	30,9%

GENEL AMAÇLAR			GÖREV		Topla m
			müfettiş	sosyal bilgiler	
sos.bil. ders kitapları öğrencilerin ilgilerini çekecek şekilde hazırlandı mı?	ilgilerini çekmiyor	N	5	24	29
		%	20,0%	35,3%	31,2%
	ilgilerini çekiyor	N	2	10	12
		%	8,0%	14,7%	12,9%
	kısmen ilgilerini çekiyor	N	18	34	52
		%	72,0%	50,0%	55,9%
ders öncesi hazırlık yapar mısınız?	bazen yaparım	N		10	10
		%		14,7%	14,7%
	her zaman yaparım	N		55	55
		%		80,9%	80,9%
	hiç yapmam	N		3	3
		%		4,4%	4,4%
Sos. Bil. programında yer alan hedeflere ulaşmada ders saatleri yeterlimi	kısmen yeterli	N	17	15	32
		%	68,0%	22,1%	34,4%
	yeterli	N	6	5	11
		%	24,0%	7,4%	11,8%
	yetersiz	N	2	48	50
		%	8,0%	70,6%	53,8%
İlköğretim II.kademe Sos.Bil. Dersinde tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi konularının dağılımları orantılı mı	evet	N	3	17	20
		%	12,0%	25,0%	21,5%
	hayır	N	6	32	38
		%	24,0%	47,1%	40,9%
	kısmen	N	16	19	35
		%	64,0%	27,9%	37,6%
Sos. Bil. dersinin işlenişinde size göremekeze ne alınmalıdı	öğrenci	N	22	63	85
		%	88,0%	92,6%	91,4%
	öğretmen	N	3	5	8
		%	12,0%	7,4%	8,6%
Sos. Bil. dersini branşın dışında öğretmenlerin vermesi başarıyı nasıl etkiler	az	N	5	19	24
		%	20,0%	27,9%	25,8%
	hiç	N	1	3	4
		%	4,0%	4,4%	4,3%
	oldukça	N	9	46	55
		%	36,0%	67,6%	59,1%
	tamamen	N	10		10
		%	40,0%		10,8%
Sos. Bil. programında yer alan hedefler sizce ne derece davranışa dönüşüyor mu	az	N	22	40	62
		%	88,0%	58,8%	66,7%
	hiç	N	1	5	6
		%	4,0%	7,4%	6,5%
	oldukça	N	2	22	24
		%	8,0%	32,4%	25,8%
	tamamen	N		1	1
		%		1,5%	1,1%
Okulunuzda sos.bil.dersi ile ilgili araç-gereç var mı	az	N	6	27	33
		%	24,0%	39,7%	35,5%
	hiç	N	19	2	21
		%	76,0%	2,9%	22,6%
	oldukça	N		31	31
		%		45,6%	33,3%
	tamamen	N		8	8
		%		11,8%	8,6%

Hatay İli İlköğretim Okullarında 6. Ve 7. Sınıflar Sosyal Bilgiler Dersinin Amaca Uygunluk Düzeyine İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşlerine İlişkin Frekans Ve Yüzdelere Tablo 7’de verilmiştir. Tabloya göre; “Sosyal Bilgiler Dersi Türk Milli Eğitiminin Amaçlarını Yerine getiriyor mu?” sorusuna müfettişlerden 2(%8,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 6(%8,8)’sı olmak üzere toplam 8 (%8,6) birey “Hiç Getirmiyor” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Dersi Türk Milli Eğitiminin Amaçlarını Yerine getiriyor mu?” sorusuna müfettişlerden 21(%84,0)’i ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 51(%75)’i olmak üzere toplam 72 (%77,4) birey “Kısmen Getiriyor” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Dersi Türk Milli Eğitiminin Amaçlarını Yerine getiriyor mu?” sorusuna müfettişlerden 2(%8,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 11(%16,2)’i olmak üzere toplam 13 (%14,0) birey “Tamamen Getiriyor” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Ders Kitabının İçeriği Öğrencilerin Psikolojik Gelişimine Uygun mu?” sorusuna müfettişlerden 17(% 68,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 43(%63,2)’ü olmak üzere toplam 60 (%64,5) birey “Kısmen Uygun” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Ders Kitabının İçeriği Öğrencilerin Psikolojik Gelişimine Uygun mu?” sorusuna müfettişlerden 2(% 8,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 11(%16,2)’i olmak üzere toplam 13 (%14,0) birey “Tamamen Uygun” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Ders Kitabının İçeriği Öğrencilerin Psikolojik Gelişimine Uygun mu?” sorusuna müfettişlerden 6 (% 24,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 14(%20,6)’sı olmak üzere toplam 20 (%21,5) birey “Uygun Değil” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Ders Programındaki Konular Düzenli midir?” sorusuna müfettişlerden 2(% 8,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 10(%14,7)’u olmak üzere toplam 12 (%12,9) birey “Konular Düzenli” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Ders Programındaki Konular Düzenli midir?” sorusuna müfettişlerden 7 (% 28,0)’i ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 26(%38,2)’sı olmak üzere toplam 33 (%35,5) birey “Konular Düzensiz” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Ders Programındaki Konular Düzenli midir?” sorusuna müfettişlerden 16(% 64,0)’sı ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 32(%47,1)’sı olmak üzere toplam 48 (%51,6) birey

“Konular Kısmen Düzenli” ifadesini işaretlemiştir.

“Bir Öğretmenin Sosyal Bilgiler Dersi Dışında Başka Branş ya da Branşlarda Derse Girmesinin Bu Dersin Öğretimindeki Başarıyı Olumsuz Etkiler mi?” sorusuna müfettişlerden 8(% 32,0)’i ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 16(%23,5)’si olmak üzere toplam 24 (%25,8) birey “Az” ifadesini işaretlemiştir. “Bir Öğretmenin Sosyal Bilgiler Dersi Dışında Başka Branş ya da Branşlarda Derse Girmesinin Bu Dersin Öğretimindeki Başarıyı Olumsuz Etkiler mi?” sorusuna müfettişlerden 3(% 12,0)’ü ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 21(%30,9)’i olmak üzere toplam 24 (%25,8) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. “Bir Öğretmenin Sosyal Bilgiler Dersi Dışında Başka Branş ya da Branşlarda Derse Girmesinin Bu Dersin Öğretimindeki Başarıyı Olumsuz Etkiler mi?” sorusuna müfettişlerden 11(% 44,0)’i ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 17(%25,0)’si olmak üzere toplam 28 (%30,1) birey “Oldukça” ifadesini işaretlemiştir. “Bir Öğretmenin Sosyal Bilgiler Dersi Dışında Başka Branş ya da Branşlarda Derse Girmesinin Bu Dersin Öğretimindeki Başarıyı Olumsuz Etkiler mi?” sorusuna müfettişlerden 3(% 12,0)’ü ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 14(%20,6)’ü olmak üzere toplam 17 (%18,3) birey “Tamamen” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Ders Konularıyla İlgili Gazete, Dergi, Kitap ve Mesleki Yayınları Ne Derecede Takip Edebiliyorsunuz?” sorusuna müfettişlerden 17 (% 68,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 15(%23,4)’si olmak üzere toplam 32 (%36,0) birey “Az” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Ders Konularıyla İlgili Gazete, Dergi, Kitap ve Mesleki Yayınları Ne Derecede Takip Edebiliyorsunuz?” sorusuna müfettişlerden 2(% 8,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 3(%4,7)’ü olmak üzere toplam 5 (%5,6) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Ders Konularıyla İlgili Gazete, Dergi, Kitap ve Mesleki Yayınları Ne Derecede Takip Edebiliyorsunuz?” sorusuna müfettişlerden 6(% 24,0)’sı ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 38(%59,4)’i olmak üzere toplam 44 (%49,4) birey “Oldukça” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Ders Konularıyla İlgili Gazete, Dergi, Kitap ve Mesleki Yayınları Ne Derecede Takip Edebiliyorsunuz?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden 8(%12,5)’i olmak üzere toplam 8(%9,0) birey “Tamamen”

ifadesini işaretlemiştir.

“Haftalık Ders Saatiniz” sorusuna 15-20 saat dersi olan 24 (%35,3)sosyal bilgiler öğretmeni, 21-25 saat dersi olan 23 (%33,8)sosyal bilgiler öğretmeni, 26-30 saat dersi olan 21 (%30,9)sosyal bilgiler öğretmeni bulunmaktadır.

“Sosyal Bilgiler Ders Kitapları Öğrencilerin İlgilerini Çekecek Şekilde Hazırlandı mı?” sorusuna müfettişlerden 5(% 20,0)’i ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 24(%35,3)’ü olmak üzere toplam 29 (%31,2) birey “İlgilerini Çekmiyor” ifadesini işaretlemiştir.“Sosyal Bilgiler Ders Kitapları Öğrencilerin İlgilerini Çekecek Şekilde Hazırlandı mı?” sorusuna müfettişlerden 2(% 8,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 10(%14,7)’u olmak üzere toplam 12 (%12,9) birey “İlgilerini Çekiyor” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Ders Kitapları Öğrencilerin İlgilerini Çekecek Şekilde Hazırlandı mı?” sorusuna müfettişlerden 18(% 72,0)’i ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 34(%50,0)’ü olmak üzere toplam 52 (%55,9) birey “Kısmen İlgilerini Çekiyor” ifadesini işaretlemiştir.

“Ders Öncesi Hazırlık Yapar mısınız?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden 10(%14,7)’nu “Bazen Yaparım” ifadesini işaretlemiştir. “Ders Öncesi Hazırlık Yapar mısınız?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden 55(%80,9)’i “Her Zaman Yaparım” ifadesini işaretlemiştir. “Ders Öncesi Hazırlık Yapar mısınız?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden 3(%4,4)’ü “Hiç Yapmam” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedeflere Ulaşmada Ders Saatleri Yeterli mi?” sorusuna müfettişlerden 17(% 68,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 15(%22,1)’i olmak üzere toplam 32 (%34,4) birey “Kısmen Yeterli” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedeflere Ulaşmada Ders Saatleri Yeterli mi?” sorusuna müfettişlerden 6(% 24,0)’sı ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 5(%7,4)’i olmak üzere toplam 11 (%11,8) birey “Yeterli” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedeflere Ulaşmada Ders Saatleri Yeterli mi?” sorusuna müfettişlerden 2(% 8,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 48(%70,6)’i olmak üzere toplam 50 (%53,8) birey “Yetersiz”

ifadesini işaretlemiştir.

“İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi Konularının Dağılımları Orantılı mı?” sorusuna müfettişlerden 3 (% 12,0)’ü ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 17(%25,0)’si olmak üzere toplam 20 (%21,5) birey “Evet” ifadesini işaretlemiştir. “İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi Konularının Dağılımları Orantılı mı?” sorusuna müfettişlerden 6(% 24,0)’sı ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 32(%47,1)’si olmak üzere toplam 38 (%40,9) birey “Hayır” ifadesini işaretlemiştir. “İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi Konularının Dağılımları Orantılı mı?” sorusuna müfettişlerden 16(% 64,0)’sı ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 19(%27,9)’u olmak üzere toplam 35 (%35,6) birey “Kısmen” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Dersinin İşlenişinde Size Göre Merkeze Ne Alınmalıdır?” sorusuna müfettişlerden 22(% 88,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 63(%92,6)’ü olmak üzere toplam 85 (%91,4) birey “Öğrenci” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Dersinin İşlenişinde Size Göre Merkeze Ne Alınmalıdır?” sorusuna müfettişlerden 3(% 12,0)’ü ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 5(%7,4)’i olmak üzere toplam 8 (%8,6) birey “Öğretmen” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Dersini Branşın Dışında Öğretmenlerin Vermesi Başarıyı Nasıl Etkiler ?” sorusuna müfettişlerden 5(% 20,0)’i ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 19(%27,9)’u olmak üzere toplam 24 (%25,8) birey “Az” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Dersini Branşın Dışında Öğretmenlerin Vermesi Başarıyı Nasıl Etkiler ?” sorusuna müfettişlerden 1(% 4,0)’i ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 3(%4,4)’ü olmak üzere toplam 4 (%4,3) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Dersini Branşın Dışında Öğretmenlerin Vermesi Başarıyı Nasıl Etkiler ?” sorusuna müfettişlerden 9(% 36,0)’u ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 46(%67,6)’sı olmak üzere toplam 55 (%59,1) birey “Oldukça” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Dersini Branşın Dışında Öğretmenlerin Vermesi Başarıyı Nasıl Etkiler ?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden

10(%40,0)'u olmak üzere toplam 10 (%10,8) birey “Tamamen” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedefler Sizce Ne Derece Davranışa Dönüştürülüyor?” sorusuna müfettişlerden 22(% 88,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 40(%58,8)’i olmak üzere toplam 62 (%66,7) birey “Az” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedefler Sizce Ne Derece Davranışa Dönüştürülüyor?” sorusuna müfettişlerden 1(% 4,0)’i ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 5(%7,4)’i olmak üzere toplam 6 (%6,5) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedefler Sizce Ne Derece Davranışa Dönüştürülüyor?” sorusuna müfettişlerden 2(% 8,0)’si ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 22(%32,4)’si olmak üzere toplam 24 (%25,8) birey “Oldukça” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedefler Sizce Ne Derece Davranışa Dönüştürülüyor?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden 1(%1,5)’i olmak üzere toplam 1 (%1,1) birey “Tamamen” ifadesini işaretlemiştir.

“Okulunuzda Sosyal Bilgiler Dersi İle İlgili Araç Gereç Var mı?” sorusuna müfettişlerden 6(% 24,0)’sı ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 27(%39,7)’si olmak üzere toplam 33 (%35,5) birey “Az” ifadesini işaretlemiştir. “Okulunuzda Sosyal Bilgiler Dersi İle İlgili Araç Gereç Var mı?” sorusuna müfettişlerden 19(% 76,0)’u ve sosyal bilgiler öğretmenlerinden 2(%2,9)’si olmak üzere toplam 21 (%22,6) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. “Okulunuzda Sosyal Bilgiler Dersi İle İlgili Araç Gereç Var mı?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden 31(%45,6)’i olmak üzere toplam 31 (%33,3) birey “Oldukça” ifadesini işaretlemiştir. “Okulunuzda Sosyal Bilgiler Dersi İle İlgili Araç Gereç Var mı?” sorusuna bilgiler öğretmenlerinden 8(%11,8)’si olmak üzere toplam 8 (%8,6) birey “Tamamen” ifadesini işaretlemiştir.

2.2. Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklere İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri.

Tablo 8

Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklere İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzdelere

metot ve teknikler			GÖREV		Total
			sosyal bilgiler	müfettiş	
anlatım	ara sıra	N	17	7	24
		%	25,0%	28,0%	25,8%
	sık-sık	N	28	7	35
		%	41,2%	28,0%	37,6%
	her zaman	N	23	11	34
		%	33,8%	44,0%	36,6%
soru-cevap	hiç	N	2	2	2
		%		8,0%	2,2%
	ara sıra	N	3	6	9
		%	4,4%	24,0%	9,7%
	sık-sık	N	36	10	46
		%	52,9%	40,0%	49,5%
her zaman		N	29	7	36
		%	42,6%	28,0%	38,7%
problem çözme	hiç	N	7	7	14
		%	10,3%	28,0%	15,1%
	ara sıra	N	45	9	54
		%	66,2%	36,0%	58,1%
	sık-sık	N	15	5	20
		%	22,1%	20,0%	21,5%
her zaman		N	1	4	5
		%	1,5%	16,0%	5,4%
tartışma-gösteri	hiç	N	3	2	5
		%	4,4%	8,0%	5,4%
	ara sıra	N	28	14	42
		%	41,2%	56,0%	45,2%
	sık-sık	N	28	3	31
		%	41,2%	12,0%	33,3%
her zaman		N	9	6	15
		%	13,2%	24,0%	16,1%
gezi gözlem	hiç	N	19	3	22
		%	27,9%	12,0%	23,7%
	ara sıra	N	40	17	57
		%	58,8%	68,0%	61,3%
	sık-sık	N	8	2	10
		%	11,8%	8,0%	10,8%
her zaman		N	1	3	4
		%	1,5%	12,0%	4,3%
eğitici oyunlar	hiç	N	20	7	27
		%	29,4%	28,0%	29,0%
	ara sıra	N	32	11	43
		%	47,1%	44,0%	46,2%
	sık-sık	N	13	4	17
		%	19,1%	16,0%	18,3%
her zaman		N	3	3	6
		%	4,4%	12,0%	6,5%
örnek olay incelemesi	hiç	N	14	8	22
		%	20,6%	32,0%	23,7%
	ara sıra	N	33	11	44
		%	48,5%	44,0%	47,3%
	sık-sık	N	18	3	21
		%	26,5%	12,0%	22,6%
her zaman		N	3	3	6
		%	4,4%	12,0%	6,5%

Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklere İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzdelere tablo 8’de verilmiştir. Tabloya göre metot ve tekniklerden anlatım yöntemini kullanan sosyal bilgiler

öğretmenlerinden 17 (%25)si, müfettişlerden 7 (% 28)si olmak üzere toplam 24 (% 25,8) birey “ ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden anlatım yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 28(%41,2)i, müfettişlerden 7 (% 28)si olmak üzere toplam 35 (% 37,6) birey “ sık sık” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden anlatım yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 23 (%33,8)ü, müfettişlerden 11 (% 44)i olmak üzere toplam 34 (% 36,6) birey “ her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre metot ve tekniklerden soru - cevap yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 0 (% 0)ı, müfettişlerden 2 (% 8)si olmak üzere toplam 2 (% 25,8) birey “hiç ” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden soru – cevap yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 3 (%24,4)ü, müfettişlerden 6 (% 24)sı olmak üzere toplam 9 (% 9,7) birey “ ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden soru – cevap yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 36(%36,9)sı, müfettişlerden 10 (% 40)u olmak üzere toplam 46 (% 49,5) birey “sık sık” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden soru - cevap yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 29 (%42,6) u, müfettişlerden 7 (% 28) si olmak üzere toplam 36 (% 38,7) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre metot ve tekniklerden problem çözme yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 7 (% 10,3)si, müfettişlerden 7 (% 28)si olmak üzere toplam 14 (% 15,1) birey “hiç ” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden problem çözme yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 45 (% 66,2)i, müfettişlerden 9 (% 36)u olmak üzere toplam 54 (% 58,1) birey “ara sıra ” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden çözme yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 15 (% 22,1)i, müfettişlerden 5 (% 20)i olmak üzere toplam 20 (% 21,5) birey “sık sık” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden problem çözme yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 1 (% 1,5)i, müfettişlerden 4 (% 16) ü olmak üzere toplam 5 (% 5,4) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre metot ve tekniklerden tartışma – gösteri yöntemini kullanan

sosyal bilgiler öğretmenlerinden 3 (% 4,4)ü, müfettişlerden 2 (% 8)si olmak üzere toplam 5 (% 5,4) birey “hiç ” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden tartışma – gösteri yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 28(% 41,2)si, müfettişlerden 14 (% 56)ü olmak üzere toplam 42 (% 45,2) birey “ ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden tartışma – gösteri yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 28(% 41,2)si, müfettişlerden 3 (% 12)ü olmak üzere toplam 31 (% 33,3) birey “sık sık” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden tartışma – gösteri yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 9 (% 13,2)u, müfettişlerden 6 (% 24)sı olmak üzere toplam 15 (% 16,1) birey “ her zaman ” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre metot ve tekniklerden gezi gözlem yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 19 (% 27,9)u, müfettişlerden 3 (% 12)ü olmak üzere toplam 22 (% 23,7) birey “hiç ” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden gezi gözlem yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 40(% 58,8)ı, müfettişlerden 17 (% 68) olmak üzere toplam 57 (% 61,3) birey “ ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden gezi gözlem yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 8(% 11,8)i, müfettişlerden 2 (% 8)si olmak üzere toplam 10 (% 10,8) birey “sık sık” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden gezi gözlem yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 1 (% 1,5)i, müfettişlerden 3 (% 12)ü olmak üzere toplam 4 (% 4,3) birey “ her zaman ” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre metot ve tekniklerden eğitsel oyunlar yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 20 (% 29,4)si, müfettişlerden 7 (% 28)si olmak üzere toplam 27 (% 29) birey “hiç ” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden eğitsel oyunlar yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 32(% 47,1)si, müfettişlerden 11 (% 44)i olmak üzere toplam 43 (% 46,2) birey “ ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden eğitsel oyunlar yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 13 (% 19,1)si, müfettişlerden 4 (% 16)ü olmak üzere toplam 17(% 18,3) birey “sık sık” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden eğitsel oyunlar yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 3 (% 4,4)ü, müfettişlerden 3 (% 12)ü olmak üzere toplam 6 (% 6,5) birey “ her zaman ” ifadesini

işaretlemiştir.

Tabloya göre metot ve tekniklerden örnek olay yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 14 (% 20,)ü, müfettişlerden 8 (% 32)i olmak üzere toplam 22 (% 23,7) birey “hiç ” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden örnek olay yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 33 (% 48,5)ü, müfettişlerden 11 (% 44)i olmak üzere toplam 44 (% 47,3) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden örnek olay yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 18 (% 26,5)i, müfettişlerden 3 (% 12)ü olmak üzere toplam 21 (% 22,6) birey “sık sık” ifadesini işaretlemiştir. Metot ve tekniklerden örnek olay yöntemini kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerinden 3 (% 4,4)ü, müfettişlerden 3 (% 12)ü olmak üzere toplam 6 (% 6,5) birey “ her zaman ” ifadesini işaretlemiştir.

2.3. Sosyal Bilgiler Dersi İle İlgili Materyalleri Kullanma Durumuna İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri.

Tablo 9

Sosyal Bilgiler Dersi İle İlgili Materyalleri Kullanma Durumuna İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri İlişkin Frekans Ve Yüzdelere

Araç Gereçler			GÖREV		Total
			sosyal bilgiler	müfettiş	
yazı tahtası	hiç	N		1	1
		%		4,0%	1,1%
	ara sıra	N	15	8	23
		%	22,1%	32,0%	24,7%
	sık sık	N	25	8	33
		%	36,8%	32,0%	35,5%
her zaman	hiç	N	28	8	36
		%	41,2%	32,0%	38,7%
model ve numuneler	hiç	N	8	7	15
		%	11,8%	28,0%	16,1%
	ara sıra	N	30	11	41
		%	44,1%	44,0%	44,1%
	sık sık	N	20	4	24
		%	29,4%	16,0%	25,8%
her zaman	hiç	N	10	3	13
		%	14,7%	12,0%	14,0%
haritalar	hiç	N	2	1	3
		%	2,9%	4,0%	3,2%
	ara sıra	N	4	4	8
		%	5,9%	16,0%	8,6%
	sık sık	N	22	15	37
		%	32,4%	60,0%	39,8%
her zaman	hiç	N	40	5	45
		%	58,8%	20,0%	48,4%
tepegöz	hiç	N	27	5	32
		%	39,7%	20,0%	34,4%
	ara sıra	N	25	13	38
		%	36,8%	52,0%	40,9%
	sık sık	N	13	3	16
		%	19,1%	12,0%	17,2%
her zaman	hiç	N	3	4	7
		%	4,4%	16,0%	7,5%
slayt	hiç	N	37	8	45
		%	54,4%	32,0%	48,4%
	ara sıra	N	24	12	36
		%	35,3%	48,0%	38,7%
	sık sık	N	4	1	5
		%	5,9%	4,0%	5,4%
her zaman	hiç	N	3	4	7
		%	4,4%	16,0%	7,5%
tv ve video	hiç	N	27	5	32
		%	39,7%	20,0%	34,4%
	ara sıra	N	28	13	41
		%	41,2%	52,0%	44,1%
	sık sık	N	11	4	15
		%	16,2%	16,0%	16,1%
her zaman	hiç	N	2	3	5
		%	2,9%	12,0%	5,4%
grafikler ve şekiller	hiç	N	6	5	11
		%	8,8%	20,0%	11,8%
	ara sıra	N	27	10	37
		%	39,7%	40,0%	39,8%
	sık sık	N	23	7	30
		%	33,8%	28,0%	32,3%
her zaman	hiç	N	12	3	15
		%	17,6%	12,0%	16,1%

Sosyal Bilgiler Dersi ile İlgili materyal kullanma durumuna ilişkin öğretmen ve müfettiş görüşleri ilişkin frekans ve yüzdeler tablo 9 da verilmiştir. Tabloya göre Araç Gereçlerden yazı tahtasını Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin hepsi kullandıklarını ifade ederken, Müfettişlerden 1 (%4,0)'i Araç Gereçlerden Yazı tahtasını “hiç” kullanmadıklarını ifade etmiştir. Araçlardan yazı tahtasını sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 15 (%22,1)'i , müfettişlerin 8 (%32,0)'i olmak üzere toplam 23 (24,7)'ü “ara sıra ” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden yazı tahtasını sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 25 (%36,8)'i , müfettişlerin 8 (%32,0)'i olmak üzere toplam 33 (%35,5)'ü “sık sık ” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden yazı tahtasını sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 28 (%36,8)'i , müfettişlerin 8 (%32,0)'i olmak üzere toplam 36 (%38,7)'si “her zaman ” kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Araç Gereçlerden Model ve numuler'i Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 8 (%11,8)'i, Müfettişlerin 7 (%28,0)'si olmak üzere toplam 15 (%16,1) birey “hiç” kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Model ve numuler'i Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 30 (%44,1)'u, Müfettişlerin 11 (%44,0)'i olmak üzere toplam 41 (%44,1) birey “ara sıra ” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Model ve numuler'i Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 20 (%29,4)'si, Müfettişlerin 4 (%16,0)'i olmak üzere toplam 24 (%25,8) birey “sık sık ” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Model ve numuler'i Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 10 (%14,7)'u, Müfettişlerin 3 (%12,0)'ü olmak üzere toplam 13 (%14,0) birey “her zaman ” kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Araç Gereçlerden Haritaları Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 2 (%2,9)'si, Müfettişlerin 1 (%4,0)'i olmak üzere toplam 3 (%3,2) birey “hiç” kullanmadıkları ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Haritaları Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 4 (%5,9)'ü, Müfettişlerin 4 (%16,0)'ü olmak üzere toplam 8 (%8,6) birey “ara sıra” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Haritaları Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 22 (%32,4)'si, Müfettişlerin 15 (%60,0)'i olmak üzere toplam 37 (%39,8) birey “sık sık” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Haritaları Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 40 (%58,8)'ü, Müfettişlerin 5 (%20,0)'i olmak üzere

toplam 45 (%48,4) birey “Her zaman” kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Araç Gereçlerden Tepegöz’ü Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 27 (%39,4)’si, Müfettişlerin 5 (%20,0)’i olmak üzere toplam 32 (%34,4) birey “Hiç” kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Haritaları Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 25 (%36,8)’i, Müfettişlerin 13 (%52,0)’ü olmak üzere toplam 38 (%40,9) birey “ara sıra” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Haritaları Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 13 (%19,1)’ü, Müfettişlerin 3 (%12,0)’ü olmak üzere toplam 16 (%8,6) birey “sık sık” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Haritaları Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 3 (%4,4)’ü, Müfettişlerin 4 (%16,0)’ü olmak üzere toplam 7 (%7,5) birey “Her Zaman” kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Araç Gereçlerden Slayt’ı Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 37 (%54,4)’si, Müfettişlerin 8 (%32,0)’ü olmak üzere toplam 45 (%48,4) birey “Hiç”kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Slayt’ı Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 24 (%35,3)’ü, Müfettişlerin 12 (%48,0)’si olmak üzere toplam 36 (%38,7) birey “ara sıra”kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Slayt’ı Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 4 (%5,9)’ü, Müfettişlerin 1 (%4,0)’i olmak üzere toplam 5 (%5,4) birey “sık sık” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Slayt’ı Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 3 (%4,4)’ü, Müfettişlerin 4 (%16,0)’ü olmak üzere toplam 7 (%7,5) birey “Her Zaman” kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Araç Gereçlerden TV ve Videoyu Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 27 (%39,7)’si, Müfettişlerin 5 (%20,0)’i olmak üzere toplam 32 (%34,4) birey “Hiç” kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Tv ve Videoyu Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 28 (%35,3)’i, Müfettişlerin 13 (%52,0)’ü olmak üzere toplam 41 (%44,1) birey “ara sıra” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Tv ve Videoyu Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 11 (%16,2)’i, Müfettişlerin 4 (%16,0)’ü olmak üzere toplam 15 (%16,1) birey “sık sık” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden TV ve Videoyu Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 2 (%2,9)’si, Müfettişlerin 3 (%12,0)’ü olmak üzere toplam 5 (%5,4) birey “Her Zaman”kullandıklarını ifade etmişlerdir

Araç Gereçlerden Grafik ve Şekilleri Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 6 (%8,8)'sı, Müfettişlerin 5 (%20,0)'i olmak üzere toplam 11 (%11,8) birey “Hiç” kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Grafik ve Şekilleri Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 27 (%39,7)'sı, Müfettişlerin 10 (%40,0)'u olmak üzere toplam 37 (%39,8) birey “Ara sıra ” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Grafik ve Şekilleri Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 23 (%33,8)'ü, Müfettişlerin 7 (%28,0)'si olmak üzere toplam 30 (%32,3) birey “sık sık ” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araç Gereçlerden Grafik ve Şekilleri Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 12 (%17,6)'si, Müfettişlerin 3 (%12,0)'ü olmak üzere toplam 15 (%16,1) birey “Her Zaman ” kullandıklarını ifade etmişlerdir.

2.4. Karşılaşılan Problemlere İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri.

Tablo 10

Karşılaşılan Problemlere İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri Frekans Ve Yüzdeleri

Karşılaşılan Güçlükler			GÖREV		Total
			sosyal bilgiler	müfettiş	
sınıfların kalabalık olması	hiç	N	10		10
		%	15,2%		11,0%
	ara sıra	N	27	7	34
		%	40,9%	28,0%	37,4%
	sık sık	N	15	12	27
ders araçlarının yetersizliği		%	22,7%	48,0%	29,7%
	her zaman	N	14	6	20
		%	21,2%	24,0%	22,0%
	hiç	N	43		43
		%	42,6%		34,1%
ders araçlarının yetersizliği	ara sıra	N	31	8	39
		%	30,7%	32,0%	31,0%
	sık sık	N	12	13	25
		%	11,9%	52,0%	19,8%
	her zaman	N	15	4	19
haftalık ders yükünün çokluğu		%	14,9%	16,0%	15,1%
	hiç	N	40	3	43
		%	51,9%	12,0%	42,2%
	ara sıra	N	24	13	37
		%	31,2%	52,0%	36,3%
baş dışında girilen derslerin çokluğu	sık sık	N	7	9	16
		%	9,1%	36,0%	15,7%
	her zaman	N	6		6
		%	7,8%		5,9%
	hiç	N	16		16
başla ilgili kaynak eksikliği		%	36,4%		23,2%
	ara sıra	N	22	14	36
		%	50,0%	56,0%	52,2%
	sık sık	N	6	9	15
		%	13,6%	36,0%	21,7%
metot ve teknik kullanma sıkıntısı	her zaman	N		2	2
		%		8,0%	2,9%
	hiç	N	16	1	17
		%	23,5%	4,0%	18,3%
	ara sıra	N	27	12	39
metot ve teknik kullanma sıkıntısı		%	39,7%	48,0%	41,9%
	sık sık	N	13	9	22
		%	19,1%	36,0%	23,7%
	her zaman	N	12	3	15
		%	17,6%	12,0%	16,1%
metot ve teknik kullanma sıkıntısı	ara sıra	N	42	10	52
		%	80,8%	40,0%	67,5%
	sık sık	N	10	10	20
		%	19,2%	40,0%	26,0%
	her zaman	N		5	5
metot ve teknik kullanma sıkıntısı		%		20,0%	6,5%

Karşılaşılan Problemlere İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri Frekans Ve Yüzdeleri Tablo 10'da verilmiştir. Tablo'ya göre Karşılaşılan Güçlüklerden

“Sınıfların Kalabalık Olması” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 10(%15,2)’u olmak üzere toplam 10 (%11,0) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. “Sınıfların Kalabalık Olması” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 27(%40,9)’si, müfettişlerden 7(%28,0)’i olmak üzere toplam 34 (%37,4) birey “Ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. “Sınıfların Kalabalık Olması” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 15(%22,4)’i, müfettişlerden 12(%48,0)’si olmak üzere toplam 27 (%29,7) birey “Sık sık” ifadesini işaretlemiştir. “Sınıfların Kalabalık Olması” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 14(%21,2)’ü, müfettişlerden 6(%24,0)’sı olmak üzere toplam 20 (%22,0) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

“Ders Araçlarının Yetersizliği” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 43(%42,6)’ü, olmak üzere toplam 43 (%34,1) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. “Ders Araçlarının Yetersizliği” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 31(%30,7)’i, müfettişlerden 8(%32,0)’i olmak üzere toplam 39 (%31,0) birey “Ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. “Ders Araçlarının Yetersizliği” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 12(%11,9)’si, müfettişlerden 13(%52,0)’ü olmak üzere toplam 25 (%19,8) birey “Sık sık” ifadesini işaretlemiştir. “Ders Araçlarının Yetersizliği” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 15(%14,9)’i, müfettişlerden 4(%16,0)’ü olmak üzere toplam 19 (%15,1) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

“Haftalık Ders Yükünün Çokluğu” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 40(%51,9)’ı, müfettişlerden 3(%12,0)’ü olmak üzere toplam 43 (%42,2) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. “Haftalık Ders Yükünün Çokluğu” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 24(%31,2)’ü, müfettişlerden 13(%52,0)’ü olmak üzere toplam 37 (%36,3) birey “Ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. “Haftalık Ders Yükünün Çokluğu” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 7(%9,1)’si, müfettişlerden 9(%36,0)’u olmak üzere toplam 16 (%15,7) birey “Sık sık” ifadesini işaretlemiştir. “Haftalık Ders Yükünün Çokluğu” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 6(%7,8)’i, olmak üzere toplam 6 (%5,9) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

“Branş Dışında Girilen Derslerin Çokluğu” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 16(%36,4)’sı, olmak üzere toplam 1’6 (%22,2) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. “Branş Dışında Girilen Derslerin Çokluğu” ifadesine sosyal

bilgiler öğretmenlerinden 22(%50,0)'si, müfettişlerden 14(%56,0)'ü olmak üzere toplam 36 (%52,2) birey “Ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. “Branş Dışında Girilen Derslerin Çokluğu” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 6(%13,6)'sı, müfettişlerden 9(%36,0)'u olmak üzere toplam 15 (%21,7) birey “Sık sık” ifadesini işaretlemiştir. “Branş Dışında Girilen Derslerin Çokluğu” ifadesine müfettişlerden 2(%8,0)'si, olmak üzere toplam 2 (%2,9) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

“Başarı İle İlgili Kaynak Eksikliği” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 16(%23,5)'sı, müfettişlerden 1(%4,0)'i olmak üzere toplam 17 (%18,3) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. “Başarı İle İlgili Kaynak Eksikliği” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 27(%39,7)'si, müfettişlerden 12(%48,0)'si olmak üzere toplam 39 (%41,9) birey “Ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. “Başarı İle İlgili Kaynak Eksikliği” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 13(%19,1)'ü, müfettişlerden 9(%36,0)'u olmak üzere toplam 22 (%23,7) birey “Sık sık” ifadesini işaretlemiştir. “Başarı İle İlgili Kaynak Eksikliği” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 12(%17,6)'sı, müfettişlerden 3(%12,0)'si, olmak üzere toplam 15 (%16,1) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

“Metot ve Teknik Kullanma Sıkıntısı” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 42(%80,8)'si, müfettişlerden 10(%40,0)'u olmak üzere toplam 52 (%67,5) birey “Ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. “Metot ve Teknik Kullanma Sıkıntısı” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 10(%19,2)'u, müfettişlerden 10(%40,0)'u olmak üzere toplam 20 (%26,0) birey “Sık sık” ifadesini işaretlemiştir. “Metot ve Teknik Kullanma Sıkıntısı” ifadesine müfettişlerden 5(%20,0)'i, olmak üzere toplam 5 (%6,5) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

2.5. Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri.

Tablo 11

Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri Frekans Ve Yüzdeleri

Sosyal Bilgiler Programı			GÖREV		Toplam
			sosyal bilgiler	müfettiş	
Milli eğitimin temel amaçlara uygundur	katılıyorum	N	41	12	53
		%	60,3%	48,0%	57,0%
	karasızım	N	16	5	21
		%	23,5%	20,0%	22,6%
	katılmıyorum	N	11	8	19
		%	16,2%	32,0%	20,4%
gelişme ve değişmelere açıktır	katılıyorum	N	33	13	46
		%	48,5%	52,0%	49,5%
	karasızım	N	15	6	21
		%	22,1%	24,0%	22,6%
	katılmıyorum	N	20	6	26
		%	29,4%	24,0%	28,0%
öğrencilerin gelişme düzeylerine uygundur	katılıyorum	N	25	12	37
		%	36,8%	48,0%	39,8%
	karasızım	N	20	7	27
		%	29,4%	28,0%	29,0%
	katılmıyorum	N	23	6	29
		%	33,8%	24,0%	31,2%
toplumsal ihtiyaçlara uygundur	katılıyorum	N	20	11	31
		%	29,4%	44,0%	33,3%
	karasızım	N	26	5	31
		%	38,2%	20,0%	33,3%
	katılmıyorum	N	22	9	31
		%	32,4%	36,0%	33,3%
kişisel ihtiyaçlara uygundur	katılıyorum	N	20	10	30
		%	29,4%	40,0%	32,3%
	karasızım	N	22	5	27
		%	32,4%	20,0%	29,0%
	katılmıyorum	N	26	10	36
		%	38,2%	40,0%	38,7%

Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri Frekans Ve Yüzdeleri dağılımı tablo 11’de verilmiştir. Tabloya göre Milli eğitimin amaçlarına uygundur ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 41 (% 60,3)i, müfettişlerden 12 (% 48)si olmak üzere toplam 53 (% 57) birey “ katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Milli eğitimin amaçlarına uygundur ifadesine sosyal bilgiler

öğretmenlerinden 16 (%23,5) sı, müfettişlerden 5 (% 20)i olmak üzere toplam 21 (% 22,6) birey “ kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Milli eğitimin amaçlarına uygundur ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 11 (% 16,2)i, müfettişlerden 8 (% 32)i olmak üzere toplam 19 (% 20,4) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre gelişme değişmelere açıktır ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 33 (% 48,5)ü, müfettişlerden 13 (% 52)ü olmak üzere toplam 46 (% 49,5) birey “ katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Gelişme değişmelere açıktır ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 15 (%22,1)i, müfettişlerden 6 (% 20) i olmak üzere toplam 21 (% 22,6) birey “ kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Gelişme değişmelere açıktır ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 20 (% 29,4)si, müfettişlerden 6 (% 24)sı olmak üzere toplam 26 (% 28) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre öğrencilerin gelişme düzeylerine uygundur ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 25 (% 36,8)i, müfettişlerden 12 (% 48)si olmak üzere toplam 37 (%39,8) birey “ katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Öğrencilerin gelişme düzeylerine uygundur ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 20 (%29,4)si, müfettişlerden 7 (% 28)si olmak üzere toplam 27 (% 29) birey “ kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Öğrencilerin gelişme düzeylerine uygundur ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 23 (% 33,8)ü, müfettişlerden 6(% 24)sı olmak üzere toplam 29 (% 31,2) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre toplumsal ihtiyaçlara uygundur ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 20 (% 29,4)si, müfettişlerden 11 (% 44)i olmak üzere toplam 31 (%33,3) birey “ katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Toplumsal ihtiyaçlara uygundur ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 26 (%38,2)sı, müfettişlerden 5 (% 20)si olmak üzere toplam 31 (% 33,3) birey “ kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Toplumsal ihtiyaçlara uygundur ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 22 (% 32,4)si, müfettişlerden 9(% 36)u olmak üzere toplam 31 (% 31,3) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre kişisel ihtiyaçlara uygundur ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 20 (% 29,4)si, müfettişlerden 10 (% 40)u olmak üzere toplam 30 (%32,3) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Öğrencilerin gelişme düzeylerine uygundur ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 22 (%32,4)si, müfettişlerden 5 (% 20)i olmak üzere toplam 27 (% 29) birey “ kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kişisel ihtiyaçlara ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 26 (% 38,2)sı, müfettişlerden 10 (% 40)u olmak üzere toplam 36 (% 38,7) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

2.6. Sosyal Bilgiler Programının Amaçlarına İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri.

Tablo 12

Sosyal Bilgiler Programının amaçlarına İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri Frekans Ve Yüzdeleri

Sosyal Bilgiler Programı			GÖREV		Total
			sosyal bilgiler	müfettiş	
öğrencilerin ilgi düzeyine göre hazırlanmıştır	katılıyorum	N	20	9	29
		%	29,4%	36,0%	31,2%
	karasızım	N	16	7	23
		%	23,5%	28,0%	24,7%
	katılmıyorum	N	32	9	41
		%	47,1%	36,0%	44,1%
öğrencilerin sevdilerine uygundur	katılıyorum	N	23	9	32
		%	33,8%	36,0%	34,4%
	karasızım	N	17	11	28
		%	25,0%	44,0%	30,1%
	katılmıyorum	N	28	5	33
		%	41,2%	20,0%	35,5%
hedefler geleceğe dönük olarak hazırlanmıştır	katılıyorum	N	26	10	36
		%	38,2%	40,0%	38,7%
	karasızım	N	28	7	35
		%	41,2%	28,0%	37,6%
	katılmıyorum	N	14	8	22
		%	20,6%	32,0%	23,7%
hedefler kolaydan zora doğru hazırlanmıştır	katılıyorum	N	36	10	46
		%	52,9%	40,0%	49,5%
	karasızım	N	18	9	27
		%	26,5%	36,0%	29,0%
	katılmıyorum	N	14	6	20
		%	20,6%	24,0%	21,5%
öğrenci katılımı tasarlanmıştır	katılıyorum	N	29	11	40
		%	42,6%	44,0%	43,0%
	karasızım	N	16	9	25
		%	23,5%	36,0%	26,9%
	katılmıyorum	N	23	5	28
		%	33,8%	20,0%	30,1%
uygun öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleri tasarlanmıştır.	katılıyorum	N	25	14	39
		%	36,8%	56,0%	41,9%
	karasızım	N	29	6	35
		%	42,6%	24,0%	37,6%
	katılmıyorum	N	14	5	19
		%	20,6%	20,0%	20,4%
araç ve gereçlerin öğretmen ve öğrenci tarafında kullanılması tasarlanmıştır.	katılıyorum	N	42	12	54
		%	61,8%	48,0%	58,1%
	karasızım	N	20	8	28
		%	29,4%	32,0%	30,1%
	katılmıyorum	N	6	5	11
		%	8,8%	20,0%	11,8%
öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaşılabilecekleri muhtemel eğitim durumlarını tasarlamıştır	katılıyorum	N	23	12	35
		%	33,8%	48,0%	37,6%
	karasızım	N	21	8	29
		%	30,9%	32,0%	31,2%
	katılmıyorum	N	24	5	29
		%	35,3%	20,0%	31,2%

Sosyal Bilgiler Programının amaçlarına ilişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri Frekans Ve Yüzdeleri Tablo 12’de verilmiştir. Tabloya göre; “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin İlgi Düzeyine Göre Hazırlanmıştır.” ifadesine sosyal

bilgiler öğretmenlerinden 20(% 29,4)'si, müfettişlerden 9(% 36,0)'u olmak üzere toplam 29 (%31,2) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin İlgi Düzeyine Göre Hazırlamıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 16(% 23,5)'ı , müfettişlerden 7(% 28,0)'si olmak üzere toplam 23 (%24,7) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin İlgi Düzeyine Göre Hazırlamıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 32(% 47,1)'si, müfettişlerden 9(% 36,0)'u olmak üzere toplam 41 (%44,1) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin seviyelerine Uygundur.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 23(% 33,8)'ü, müfettişlerden 9(% 36,0)'u olmak üzere toplam 32 (%34,4) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin seviyelerine Uygundur.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 17(% 25,0)'si, müfettişlerden 11(% 44,0)'i olmak üzere toplam 28 (%30,1) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin seviyelerine Uygundur.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 28(% 41,2)'ü, müfettişlerden 5(% 20,0)'u olmak üzere toplam 33 (%35,5) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Hedefler Geleceğe Dönük Olarak Hazırlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 26(% 38,2)'sı, müfettişlerden 10 (% 40,0)'u olmak üzere toplam 36 (%38,7) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin seviyelerine Uygundur.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 28(% 41,2)'i, müfettişlerden 7(% 28,0)'si olmak üzere toplam 35 (%37,6) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin seviyelerine Uygundur.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 14(% 20,6)'ü, müfettişlerden 8(% 32,0)'i olmak üzere toplam 22 (%23,7) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Hedefler Kolaydan Zora Doğru Hazırlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 36(% 52,9)'sı, müfettişlerden 10 (% 40,0)'u olmak üzere toplam 46 (%38,7) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Hedefler Kolaydan Zora Doğru

Hazırlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 18(% 26,5)’i, müfettişlerden 9(% 36,0)’si olmak üzere toplam 27 (%29,0) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir.“Sosyal Bilgiler Programı Hedefler Kolaydan Zora Doğru Hazırlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 14(% 20,6)’ü, müfettişlerden 6(% 24,0)’sı olmak üzere toplam 20 (%21,5) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Öğrenci Katılımı Tasarlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 29(% 42,6)’ü, müfettişlerden 11(% 44,0)’i olmak üzere toplam 40 (%43,0) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Öğrenci Katılımı Tasarlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 16(% 23,5)’i, müfettişlerden 9(% 36,0)’si olmak üzere toplam 25 (%26,9) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir.“Sosyal Bilgiler Programı Öğrenci Katılımı Tasarlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 23 (% 33,8)’ü, müfettişlerden 5(% 20,0)’sı olmak üzere toplam 28 (%30,1) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Uygun Öğrenme-Öğretme Yöntem ve Teknikleri Tasarlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 25(% 36,8)’i, müfettişlerden 14(% 56,0)’ü olmak üzere toplam 39 (%41,9) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Uygun Öğrenme-Öğretme Yöntem ve Teknikleri Tasarlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 29 (% 42,6)’u, müfettişlerden 6(% 24,0)’sı olmak üzere toplam 35 (%37,6) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir.“Sosyal Bilgiler Programı Uygun Öğrenme-Öğretme Yöntem ve Teknikleri Tasarlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 14(% 20,6)’ü, müfettişlerden 5(% 20,0)’i olmak üzere toplam 19 (%20,4) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Araç ve Gereçlerin Öğretmen ve Öğrenci Tarafından Kullanılması Tasarlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 42(% 61,8)’si, müfettişlerden 12(% 48,0)’si olmak üzere toplam 54 (%58,1) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Araç ve Gereçlerin Öğretmen ve Öğrenci Tarafından Kullanılması Tasarlanmıştır.” ifadesine sosyal

bilgiler öğretmenlerinden 20(% 29,4)'si, müfettişlerden 8(% 32,0)'i olmak üzere toplam 28 (%30,1) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Araç ve Gereçlerin Öğretmen ve Öğrenci Tarafında Kullanılması Tasarlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 6(% 8,8)'sı, müfettişlerden 5(% 20,0)'i olmak üzere toplam 11 (%11,8) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı öğrencilerin Günlük Hayatlarında Karşılaşabilecekleri Muhtemel Eğitim Durumlarını Tasarlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 23(% 33,8)'ü, müfettişlerden 12(% 48,0)'u olmak üzere toplam 35 (%37,6) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı öğrencilerin Günlük Hayatlarında Karşılaşabilecekleri Muhtemel Eğitim Durumlarını Tasarlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 21 (% 30,9)'i, müfettişlerden 8(% 32,0)'i olmak üzere toplam 29 (%31,2) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı öğrencilerin Günlük Hayatlarında Karşılaşabilecekleri Muhtemel Eğitim Durumlarını Tasarlanmıştır.” ifadesine sosyal bilgiler öğretmenlerinden 24(% 35,3)'ü, müfettişlerden 5(% 20,0)'i olmak üzere toplam 29 (%31,2) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

2.7. Değerlendirmeye İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri.

Tablo 13

Değerlendirmeye İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri Frekans Ve Yüzdeleri

Sosyal Bilgiler Programı			GÖREV		Toplam
			sosyal bilgiler	müfettiş	
ölçme durumuna uygun tasarlanmıştır	katılıyorum	N	30	11	41
		%	44,1%	44,0%	44,1%
	karasızım	N	27	7	34
		%	39,7%	28,0%	36,6%
	katılmıyorum	N	11	7	18
		%	16,2%	28,0%	19,4%
ölçme için kullanılacak yöntemler tasarlanmıştır	katılıyorum	N	26	11	37
		%	38,2%	44,0%	39,8%
	karasızım	N	25	8	33
		%	36,8%	32,0%	35,5%
	katılmıyorum	N	17	6	23
		%	25,0%	24,0%	24,7%
ders saati bakımından yeterlidir	katılıyorum	N	12	16	28
		%	17,6%	64,0%	30,1%
	karasızım	N	11	1	12
		%	16,2%	4,0%	12,9%
	katılmıyorum	N	45	8	53
		%	66,2%	32,0%	57,0%

Değerlendirmeye İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşleri Frekans Ve Yüzdeleri Tablo 13’ te verilmiştir. Tabloya göre;” Sosyal Bilgiler Programı ölçme durumuna uygun tasarlanmıştır” ifadesine Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 30 (%44,1)’u, Müfettişlerin 11 (%44,0)’i olmak üzere toplam 41 (%44,1) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. ” Sosyal Bilgiler Programı ölçme durumuna uygun tasarlanmıştır” ifadesine Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 27 (%39,7)’si, Müfettişlerin 7 (%28,0)’si olmak üzere toplam 34 (%36,6) birey “kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı ölçme durumuna uygun tasarlanmıştır” ifadesine Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 11 (%16,2)’si, Müfettişlerin 7 (%28,0)’si olmak üzere toplam 18 (%19,4) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programında ölçme için kullanılacak yöntemler tasarlanmıştır ” ifadesine Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 26 (%38,2)’sı, Müfettişlerin 11 (%44,0)’i olmak üzere toplam 37 (%39,8) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programında ölçme için kullanılacak yöntemler tasarlanmıştır ” ifadesine Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 25 (%36,8)’sı, Müfettişlerin 8 (%32,0)’i olmak üzere toplam 33 (%35,5) birey

“Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programında ölçme için kullanılacak yöntemler tasarlanmıştır ” ifadesine Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 17 (%25,0)’si, Müfettişlerin 6 (%24,0)’sı olmak üzere toplam 23 (%24,7) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Ders Saati Bakımında Yeterlidir” ifadesine Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 12 (%17,6)’si, Müfettişlerin 16 (%64,0)’sı olmak üzere toplam 28 (%30,1) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir.”Sosyal Bilgiler Programı Ders Saati Bakımından Yetrlidir” ifadesine Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 11 (%16,2)’i, Müfettişlerin 1 (%4,0)’i olmak üzere toplam 12 (%12,9) birey “kararsızım ” ifadesini işaretlemiştir.” Sosyal Bilgiler Programı Ders Saati Bakımından Yetrlidir” ifadesine Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 45 (%66,2)’i, Müfettişlerin 8 (%32,0)’i olmak üzere toplam 53 (%57,0) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

BÖLÜM IV

ALT PROBLEMLERE İLİŞKİN BULGULAR

1. Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre 6. Ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Genel Amaçlarına İlişkin Görüşleri.

1.1. Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre Sosyal Bilgiler Dersi Türk Milli Eğitiminin Ve Dersin Özel Amaçlarını Gerçekleştirmede Kendisinden Beklenen Fonksiyonu Yerine Getiriyor Mu?

Tablo 14

Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler Dersi Türk Milli Eğitiminin Ve Dersin Özel Amaçlarını Gerçekleştirmede Kendisinden Beklenen Fonksiyonu Yerine Getiriyor Mu”? Sorusuna İlişkin Görüşlerin Frekans Ve Yüzdeleri

				Sosyal Bilgiler dersi Türk Milli eğitiminin ve dersin özel amaçlarını gerçekleştirmede kendisinden beklenen fonksiyonu yerine getiriyomu?			
				tamamenn get.	kısmenn get	hiç getirmiyor	
CINSİYET	kadın	GÖREV	sosyal bilgiler	N	3	22	4
				%	10,3%	75,9%	13,8%
	Toplam		N	3	22	4	
			%	10,3%	75,9%	13,8%	
erkek	GÖREV	sosyal bilgiler	N	8	29	2	
			%	20,5%	74,4%	5,1%	
	müfettiş		N	2	21	2	
			%	8,0%	84,0%	8,0%	
	Toplam		N	10	50	4	
			%	15,6%	78,1%	6,3%	

Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler Dersi Türk Milli Eğitiminin Ve Dersin Özel Amaçlarını Gerçekleştirmede Kendisinden Beklenen Fonksiyonu Yerine Getiriyor Mu”? Sorusuna İlişkin Görüşlerin Frekans Ve Yüzdeleri Tablo 14’de verilmiştir.

Tabloya göre; “Sosyal Bilgiler Dersi Türk Milli Eğitiminin Ve Dersin Özel Amaçlarını Gerçekleştirmede Kendisinden Beklenen Fonksiyonu Yerine Getiriyor Mu?” sorusuna kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinden 3(% 10,3)’ü “Tamamen

Getiriyor” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Dersi Türk Milli Eğitiminin Ve Dersin Özel Amaçlarını Gerçekleştirmede Kendisinden Beklenen Fonksiyonu Yerine Getiriyor Mu?” sorusuna kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinden 22(% 75,9)’ü “Kısmen Getiriyor” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Dersi Türk Milli Eğitiminin Ve Dersin Özel Amaçlarını Gerçekleştirmede Kendisinden Beklenen Fonksiyonu Yerine Getiriyor Mu?” sorusuna kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinden 4(% 13,8)’ü “Hiç Getirmiyor” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Dersi Türk Milli Eğitiminin Ve Dersin Özel Amaçlarını Gerçekleştirmede Kendisinden Beklenen Fonksiyonu Yerine Getiriyor Mu?” ifadesine erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinden 8(% 20,5)’i, erkek müfettişlerden 2(% 8,0)’si olmak üzere toplam 10 (%15,6) birey “Tamamen Getiriyor” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Dersi Türk Milli Eğitiminin Ve Dersin Özel Amaçlarını Gerçekleştirmede Kendisinden Beklenen Fonksiyonu Yerine Getiriyor Mu?” ifadesine erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinden 29(% 74,4)’u, erkek müfettişlerden 21(% 84,0)’i olmak üzere toplam 50 (%78,1) birey “Kısmen Getiriyor” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Dersi Türk Milli Eğitiminin Ve Dersin Özel Amaçlarını Gerçekleştirmede Kendisinden Beklenen Fonksiyonu Yerine Getiriyor Mu?” ifadesine erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinden 2(% 5,1)’si, erkek müfettişlerden 2(% 8,0)’si olmak üzere toplam 4 (%6,3) birey “Hiç Getirmiyor” ifadesini işaretlemiştir.

Tablo 15

Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler ders kitabının içeriği öğrencilerin psikolojik gelişimlerine uygun mudur”? Sorusuna İlişkin Görüşlerin Frekans Ve Yüzdeleri

CINSİYET				Sosyal Bilgiler ders kitabının içeriği öğrencilerin psikolojik gelişimlerine uygun mudur?		
				tamamen uygun	kısmen uygun	uygun değil
kadın	GÖREV	sosyal bilgiler	N	3	21	5
			%	10,3%	72,4%	17,2%
	Toplam		N	3	21	5
			%	10,3%	72,4%	17,2%
erkek	GÖREV	sosyal bilgiler	N	8	22	9
			%	20,5%	56,4%	23,1%
	müfettiş		N	2	17	6
			%	8,0%	68,0%	24,0%
	Toplam		N	10	39	15
			%	15,6%	60,9%	23,4%

Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler ders kitabının içeriği öğrencilerin psikolojik gelişimlerine uygun mudur”? Sorusuna İlişkin Görüşlerin Frekans Ve Yüzdeleri dağılımı tablo 15’de verilmiştir. Tabloya göre toplam 94 kişi ile çalışılmıştır. Bu kişilerden 29 (% 30,8)’u kadın, 65 (% 69,1)’ i erkektir. “Sosyal Bilgiler ders kitabının içeriği öğrencilerin psikolojik gelişimlerine uygun mudur”? Sorusuna Kadınlardan 3 kişi (%10,3)’ü tamamen uygun, 21 kişi (% 72,4)’ü kısmen uygun ve 5 kişi (% 17,2)’si uygun değil cevabını vermişlerdir. “Sosyal Bilgiler ders kitabının içeriği öğrencilerin psikolojik gelişimlerine uygun mudur”? Sorusuna erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinden 5 kişi (%20,5)’i tamamen uygun, 22 kişi (% 56,4)’ü kısmen uygun ve 9 kişi (% 23,1) uygun değil cevabını vermişlerdir. “Sosyal Bilgiler ders kitabının içeriği öğrencilerin psikolojik gelişimlerine uygun mudur”? Sorusuna erkek müfettişlerden 2 kişi (% 8) tamamen uygun, 22 kişi (% 68) kısmen uygun ve 9 kişi (% 24) uygun değil cevabını vermişlerdir. “Sosyal Bilgiler ders kitabının içeriği öğrencilerin psikolojik gelişimlerine uygun mudur”? Sorusuna erkeklerden 10 kişi % (15, 6) tamamen uygun, 39 kişi (% 60, 9) kısmen uygun ve 15 kişi (% 23,4) uygun değil cevabını vermişlerdir.

Tablo 16

Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler ders

programındaki konuları Düzenli Bulup Bulmadıklarına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri

				Sosyal Bilgiler ders programındaki konuları düzenli buluyor musunuz?		
				konular düzenli	konular kısmen düzenli	konular düzensizdir
CINSİYET						
kadın	GÖREV	sosyal bilgiler	N	3	11	15
			%	10,3%	37,9%	51,7%
	Toplam		N	3	11	15
			%	10,3%	37,9%	51,7%
erkek	GÖREV	sosyal bilgiler	N	7	21	11
			%	17,9%	53,8%	28,2%
	müfettiş	N	2	16	7	
		%	8,0%	64,0%	28,0%	
	Toplam		N	9	37	18
			%	14,1%	57,8%	28,1%

Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler ders programındaki konuları Düzenli Bulup Bulmadıklarına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri dağılımı tablo 16’da verilmiştir. Tabloya göre toplam 93 kişi ile çalışılmıştır. Bu kişilerden 29 (% 31,1)’ u kadın, 64 (% 68,9)’ü erkektir. Sosyal Bilgiler ders programındaki konuları düzenli buluyor musunuz? Sorusuna kadınlardan 3 kişi (% 10, 3) konular düzenli,11 kişi (%37,9) konular kısmen düzenli ve 15 kişi (%51,7) konular düzensiz cevabını vermişlerdir. Erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinden 7 kişi (% 17, 9) konular düzenli,21 kişi (%53,8) konular kısmen düzenli ve 11 kişi (%28,2) konular düzensiz cevabını vermişlerdir. Erkek müfettişlerden 2 kişi (% 8) konular düzenli, 16 kişi (%64) konular kısmen düzenli ve 7kişi (%28) konular düzensiz cevabını vermişlerdir. Erkeklerden 9 kişi (% 14,1) konular düzenli, 37 kişi (%57,8) konular kısmen düzenli ve 18 kişi (%28,1) konular düzensiz cevabını vermişlerdir.

Tablo 17

Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Bir öğretmenin Sosyal Bilgiler dersi dışında başka branş yada branşlarda derse girmesinin bu dersin öğretimindeki başarıyı etkiler mi”? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri

				Bir öğretmenin Sosyal Bilgiler dersi dışında başka branş yada branşlarda derse girmesinin bu dersin öğretimindeki başarıyı etkiler mi?			
CINSİYET				hiç	az	oldukça	tamamen
kadın	GÖREV	sosyal bilgiler	N	9	6	9	5
			%	31,0%	20,7%	31,0%	17,2%
	Toplam		N	9	6	9	5
			%	31,0%	20,7%	31,0%	17,2%
erkek	GÖREV	sosyal bilgiler	N	12	10	8	9
			%	30,8%	25,6%	20,5%	23,1%
	müfettiş		N	3	8	11	3
			%	12,0%	32,0%	44,0%	12,0%
	Toplam		N	15	18	19	12
			%	23,4%	28,1%	29,7%	18,8%

Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Bir öğretmenin Sosyal Bilgiler dersi dışında başka branş yada branşlarda derse girmesinin bu dersin öğretimindeki başarıyı etkiler mi”? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri dağılımı tablo 17’de verilmiştir. Tabloya göre toplam 93 kişi ile çalışılmıştır. Bu kişilerden 29 (% 31,1)’ u kadın, 64 (% 68,9)’ü erkektir. “Bir öğretmenin Sosyal Bilgiler dersi dışında başka branş yada branşlarda derse girmesinin bu dersin öğretimindeki başarıyı etkiler mi”? Sorusuna kadınlardan 9 kişi (% 31) hiç, 6 kişi (%20,7) az, 9 kişi (% 31) oldukça ve 5 kişi (%17,2) tamamen cevabını vermişlerdir. Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 12 kişi (% 30,8) hiç, 10 kişi (%25,6) az, 8 kişi (% 20,5) oldukça ve 9 kişi (%23,1) tamamen cevabını vermişlerdir. Erkek müfettişlerden 3 kişi (% 12) hiç, 8 kişi (% 32) az, 11kişi (% 44) oldukça ve 3 kişi (%12) tamamen cevabını vermişlerdir. Erkeklerden 15 kişi (% 23,4) hiç, 18 kişi (%28,1) az, 19 kişi (% 29,7) oldukça ve 12 kişi (%18,8) tamamen cevabını vermişlerdir. Tabloya göre toplam 93 kişi ile çalışılmıştır. Bu kişilerden 29 (% 31,1)’ u kadın, 64 (% 68,9)’ü erkektir.

Tablo 18

Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler ders konuları ile ilgili gazete, dergi, kitap ve mesleki yayınları ne derece takip ediyorsunuz”? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri

				Sosyal Bilgiler ders konuları ile ilgili gazete, dergi, kitap ve mesleki yayınları ne derece takip ediyorsunuz?			
CINSİYET				hiç	az	oldukça	tamamen
kadın	GÖREV	sosyal bilgiler	N		7	18	4
			%		24,1%	62,1%	13,8%
	Toplam		N		7	18	4
		%		24,1%	62,1%	13,8%	
erkek	GÖREV	sosyal bilgiler	N	3	12	20	4
			%	7,7%	30,8%	51,3%	10,3%
	müfettiş		N	2	17	6	
			%	8,0%	68,0%	24,0%	
	Toplam		N	5	29	26	4
		%	7,8%	45,3%	40,6%	6,3%	

Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler ders konuları ile ilgili gazete, dergi, kitap ve mesleki yayınları ne derece takip ediyorsunuz”? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri dağılımı tablo 18’de verilmiştir. Tabloya göre toplam 93 kişi ile çalışılmıştır. Bu kişilerden 29 (% 31,1)’u kadın, 64 (% 68,9)’ü erkektir. “Sosyal Bilgiler ders konuları ile ilgili gazete, dergi, kitap ve mesleki yayınları ne derece takip ediyorsunuz”? Sorusuna kadınlardan 0 kişi (% 0) hiç, 7 kişi (%24,1) az, 18 kişi (% 62,1) oldukça ve 4 kişi (%13,8) tamamen cevabını vermişlerdir. Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 3 kişi (%7,7) hiç, 12 kişi (%30,8) az, 20 kişi (% 51,3) oldukça ve 4 kişi (%10,3) tamamen cevabını vermişlerdir. Erkek müfettişlerden 2 kişi (% 8) hiç, 17 kişi (% 68) az, 6 kişi (% 44) oldukça ve 0 kişi (% 0) tamamen cevabını vermişlerdir. Erkeklerden 5 kişi (% 7,8) hiç, 29 kişi (%45,3) az, 26 kişi (% 40,6) oldukça ve 4 kişi (%6,3) tamamen cevabını vermişlerdir.

Tablo 19

Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre “Haftalık ders saatiniz”?
Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri

CINSİYET				Haftalık ders saatiniz		
				15-20 saat	21-25 saat	26-30 saat
kadın	GÖREV	sosyal bilgiler	N	11	12	6
			%	37,9%	41,4%	20,7%
	Toplam		N	11	12	6
			%	37,9%	41,4%	20,7%
erkek	GÖREV	sosyal bilgiler	N	13	11	15
			%	33,3%	28,2%	38,5%
	Toplam		N	13	11	15
			%	33,3%	28,2%	38,5%

Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre “Haftalık ders saatiniz”? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri dağılımı tablo 19’da verilmiştir. Tabloya göre toplam 68 kişi ile çalışılmıştır. Bu kişilerden 29 (% 42,6)’u kadın, 39 (% 57,4)’u erkektir. “Haftalık ders saatiniz” sorusuna kadınlardan 11 kişi (% 37,9) 15 – 20 saat, 12 kişi (%41,4) 21 – 25 saat ve 6 kişi (20,7) 26 – 30 saat dersim var şeklinde cevap vermişlerdir. Erkeklerden 13 kişi (% 33,3) 15 – 20 saat, 11 kişi (%28,2) 21 – 25 saat ve 15 kişi (38,5) 26 – 30 saat dersim var şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 20

Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler ders kitabı öğrencilerin ilgilerini çekiyor mu? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri

				Sosyal Bilgiler ders kitabı öğrencilerin ilgilerini çekiyο mu?			
				ilgilerini çekiyor	kısmen ilgilerini çekiyor	ilgilerini çekmiyor	
CINSİYET	kadın	GOREV	sosyal bilgiler	N	2	14	13
				%	6,9%	48,3%	44,8%
		Toplam		N	2	14	13
				%	6,9%	48,3%	44,8%
erkek	GÖREV	sosyal bilgiler	N	8	20	11	
			%	20,5%	51,3%	28,2%	
	müfettiş		N	2	18	5	
			%	8,0%	72,0%	20,0%	
	Toplam		N	10	38	16	
			%	15,6%	59,4%	25,0%	

Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler ders kitabı öğrencilerin ilgilerini çekiyor mu? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri tablo 20’de verilmiştir. Tabloya göre toplam 93 kişi ile çalışılmıştır. Bu kişilerden 29 (% 31,1)’u kadın, 64 (%68,9)’ü erkektir. “Sosyal Bilgiler ders kitabı öğrencilerin ilgilerini çekiyor mu?” sorusuna kadınlardan 2 (% 6,9) si ilgilerini çekiyor, 14(% 48,3)’ ü kısmen ilgilerini çekiyor, 13(%44,8)’ü ilgilerini çekmiyor cevabını vermişlerdir. “Sosyal Bilgiler ders kitabı öğrencilerin ilgilerini çekiyor mu?” sorusuna erkek öğretmenlerin 8 (% 20,5) i ilgilerini çekiyor, 20 (% 51,3)’ ü kısmen ilgilerini çekiyor, 11(%28,2)’i ilgilerini çekmiyor cevabını vermişlerdir. “Sosyal Bilgiler ders kitabı öğrencilerin ilgilerini çekiyor mu?” sorusuna müfettişlerin 2 (% 8,0)si ilgilerini çekiyor, 18(%72,0)’i kısmen ilgilerini çekiyor, 5 (%20,0)’i ilgilerini çekmiyor cevabını vermişlerdir. “Sosyal Bilgiler ders kitabı öğrencilerin ilgilerini çekiyor mu?” sorusuna araştırmaya katılan erkeklerden toplam 10 (% 15,6) u ilgilerini çekiyor, 38(% 59,4)’ i kısmen ilgilerini çekiyor, 16 (%25,0)’sı ilgilerini çekmiyor cevabını vermişlerdir.

Tablo 21

Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Ders öncesi hazırlık yapar mısınız? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri

CINSİYET				Ders öncesi hazırlık yaparmısınız		
				hiç yapmam	bazen hazırlık yaparım	her zaman
kadın	GOREV	sosyal bilgiler	N	1	4	24
			%	3,4%	13,8%	82,8%
	Toplam		N	1	4	24
			%	3,4%	13,8%	82,8%
erkek	GÖREV	sosyal bilgiler	N	2	6	31
			%	5,1%	15,4%	79,5%
	Toplam		N	2	6	31
			%	5,1%	15,4%	79,5%

Öğretmen ve müfettişlerin cinsiyetlerine göre “Ders öncesi hazırlık yapar mısınız? sorusuna ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzdeleri tablo 21’de verilmiştir. Tabloya göre 68 kişi ile çalışılmıştır. Bu kişilerden 29(%42,6)’u erkek, 39(%57,4)’u erkektir. “Ders öncesi hazırlık yapar mısınız?” sorusuna kadınlardan 1 (%3,4)’i hiç yapmam, 4(% 13,8)’ ü bazen hazırlık yaparım, 24(%82,8)’ü her zaman cevabını vermişlerdir. “Ders öncesi hazırlık yapar mısınız?” sorusuna erkek öğretmenlerden 2 (%5,1)’i hiç yapmam, 6(% 15,4)’ ü bazen hazırlık yaparım, 31(%79,5)’i her zaman cevabını vermişlerdir.

Tablo 22

Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Ders Sosyal Bilgiler Programında yer alan hedeflere ulaşmada ders saatleri yeterli midir? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri

CINSİYET				Sosyal Bilgiler Programında yer alan hedeflere ulaşmada ders saatleri yeterli midir?		
				yeterli	kısmen yeterli	yetersiz
kadın	GÖREV	sosyal bilgiler	N	2	2	25
			%	6,9%	6,9%	86,2%
	Toplam		N	2	2	25
		%	6,9%	6,9%	86,2%	
erkek	GÖREV	sosyal bilgiler	N	3	13	23
			%	7,7%	33,3%	59,0%
	müfettiş	N	6	17	2	
		%	24,0%	68,0%	8,0%	
	Toplam		N	9	30	25
		%	14,1%	46,9%	39,1%	

Öğretmen ve müfettişlerin cinsiyetlerine göre “ Sosyal Bilgiler Programında yer alan hedeflere ulaşmada ders saatleri yeterli midir?” sorusuna ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzdeleri tablo 22’de verilmiştir. Tabloya göre toplam 93 kişi ile çalışılmıştır. Bu kişilerden 29 (% 31,1)’u kadın, 64 (%68,9)’ü erkektir. “Sosyal Bilgiler Programında yer alan hedeflere ulaşmada ders saatleri yeterli midir?” sorusuna kadınlardan 2 (% 6,9)’si yeterli, 2 (% 6,9)’si kısmen yeterli, 25(%86,2)’i yetersiz cevabını vermişlerdir. “Sosyal Bilgiler Programında yer alan hedeflere ulaşmada ders saatleri yeterli midir?” sorusuna erkek öğretmenlerden 3 (% 7,7)’si yeterli, 13 (% 33,3)’si kısmen yeterli, 23(%59,0)’ü yetersiz cevabını vermişlerdir. “Sosyal Bilgiler Programında yer alan hedeflere ulaşmada ders saatleri yeterli midir?” sorusuna müfettişlerden 6(%24,0)’sı yeterli, 17(%68,0)’u kısmen yeterli, 2 (%80,0)’si yetersiz cevabını vermişlerdir. Çalışmaya katılan kadınlardan toplam 2 (% 6,9)’si yeterli, 2 (% 6,9)’si kısmen yeterli, 25(%86,2)’i yetersiz; erkeklerden toplam 9(%14,1)’u yeterli, 30(%46,9)’u kısmen yeterli, 25(%39,1)’u yetersiz cevabını vermişlerdir.

Tablo 23

Öğretmen ve müfettişlerin cinsiyetlerine göre “sosyal bilgiler dersinin işlenişinde sizce merkeze ne alınmalıdır? Sorusuna ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzdeleri

CINSİYET				Sosyal Bilgiler dersinin işlenişinde sizce merkeze ne alınmalıdır	
				öğrenci	öğretmen
kadın	GÖREV	sosyal bilgiler	N	27	2
			%	93,1%	6,9%
	Toplam		N	27	2
			%	93,1%	6,9%
erkek	GÖREV	sosyal bilgiler	N	36	3
			%	92,3%	7,7%
	müfettiş	N	22	2	
		%	91,7%	8,3%	
	Toplam		N	58	5
			%	92,1%	7,9%

Öğretmen ve müfettişlerin cinsiyetlerine göre “sosyal bilgiler dersinin işlenişinde sizce merkeze ne alınmalıdır? Sorusuna ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzdeleri tablo 23’de verilmiştir.

Tabloya göre toplam 92 kişi ile çalışılmıştır. Bu kişilerden 29 (% 31,5)’u kadın, 63 (%68,5)’ü erkektir. “Sosyal bilgiler dersinin işlenişinde sizce merkeze ne alınmalıdır? Sorusuna kadınlardan 27(%93,1)’si öğrenci, 2(%6,9)’u öğretmen cevabını vermişlerdir. “Sosyal bilgiler dersinin işlenişinde sizce merkeze ne alınmalıdır? Sorusuna erkek öğretmenlerden 36(%92,3)’si öğrenci, 3(%7,7)’ü öğretmen cevabını vermişlerdir. “Sosyal bilgiler dersinin işlenişinde sizce merkeze ne alınmalıdır? Sorusuna müfettişlerden 22(%91,7)’si öğrenci, 2(%8,3)’si öğretmen cevabını vermişlerdir. Çalışmaya katılan kadınlardan toplam 27(%93,1)’si öğrenci, 2(%6,9)’u öğretmen cevabını vermişlerdir. Çalışmaya katılan toplam erkeklerden 58(%92,1)’i öğrenci, 5(%7,9)’i öğretmen cevabını vermişlerdir.

Tablo 24

Öğretmen ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler dersini branş dışında bir öğretmenin vermesi başarıyı etkiler mi? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri

CINSİYET				Sosyal Bilgiler dersini branş dışında bir öğretmeninin vermesi başarıyı etkiler mi?			
				hiç	az	oldukça	tamamen
kadın	GÖREV	sosyal bilgiler	N	1		6	22
			%	3,4%		20,7%	75,9%
	Toplam		N	1		6	22
		%	3,4%		20,7%	75,9%	
erkek	GÖREV	sosyal bilgiler	N	2		13	24
			%	5,1%		33,3%	61,5%
	müfettiş	N	1	1		6	
		%	4,0%	3,4%		20,7%	
	Toplam		N	3	1		6
		%	4,7%	3,4%		20,7%	

Öğretmen ve müfettişlerin cinsiyetlerine göre “Sosyal Bilgiler dersini branş dışında bir öğretmenin vermesi başarıyı etkiler mi? sorusuna ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzdeleri tablo 24’de verilmiştir. Tabloya göre toplam 96 kişi ile çalışılmıştır. Bu kişilerden 29 (% 30,2)’u kadın, 67 (%69,8)’si erkektir. Sosyal Bilgiler dersini branş dışında bir öğretmenin vermesi başarıyı etkiler mi? Sorusuna kadınlardan 1(%3,4)’i hiç, 6(%20,7)’sı oldukça, 22(%75,9)’i tamamen etkiler cevabını vermişlerdir. Sosyal Bilgiler dersini branş dışında bir öğretmenin vermesi başarıyı etkiler mi? Sorusuna erkeklerden öğretmenlerden 2(%5,1)’si hiç, 13(%33,3)’ü oldukça , 24(%61,5)’ü tamamen etkiler cevabını vermişlerdir. Sosyal Bilgiler dersini branş dışında bir öğretmenin vermesi başarıyı etkiler mi? Sorusuna müfettişlerden 1(%4,0)’i hiç, 1(%3,4)’ü az , 6(%20,7)’sı tamamen etkiler cevabını vermişlerdir.Çalışmaya katılan kadınlardan toplam 1(%3,4)’i hiç, 6(%20,7)’sı oldukça , 22(%75,9)’i tamamen etkiler, çalışmaya katılan erkeklerden toplam 3(%4,7)’ü hiç, 1(%3,4)’i az, 6(%20,7)’sı tamamen etkiler cevabını vermişlerdir.

Tablo 25

Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedefler Sizce Ne Derece Davranışa Dönüşüyor” Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri

CINSİYET				Sosyal Bilgiler programında yer alan hedefler sizce ne derece davranışa dönüşüyor			
				hiç	az	oldukça	tamamen
kadın	GÖREV	sosyal bilgiler	N	2	17	9	1
			%	6,9%	58,6%	31,0%	3,4%
	Toplam	N	2	17	9	1	
		%	6,9%	58,6%	31,0%	3,4%	
erkek	GÖREV	sosyal bilgiler	N	3	23	13	
			%	7,7%	59,0%	33,3%	
	müfettiş	N	1	22	2		
		%	4,0%	88,0%	8,0%		
	Toplam	N	4	45	15		
		%	6,3%	70,3%	23,4%		

Öğretmen ve müfettişlerin cinsiyetlerine göre “Sosyal Bilgiler Programında yer alan hedefler sizce ne derece davranışa dönüşüyor” sorusuna ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzdeleri tablo 25’de verilmiştir. Tabloya göre toplam 93 kişi ile çalışılmıştır. Bu kişilerden 29 (% 31,1)’u kadın, 64 (%68,9)’ü erkektir. Sosyal Bilgiler Programında yer alan hedefler sizce ne derece davranışa dönüşüyor?” sorusuna kadınlardan 2(%6,9)’si hiç, 17(%58,6)’si az, 9(%31,0)’u oldukça, 1(%3,4)’i tamamen davranışa dönüşüyor cevabını vermişlerdir. Sosyal Bilgiler Programında yer alan hedefler sizce ne derece davranışa dönüşüyor?” sorusuna erkeklerden 3(%7,7)’si hiç, 23(%59,0)’si az, 13(%33,3)’u oldukça davranışa dönüşüyor cevabını vermişlerdir. Sosyal Bilgiler Programında yer alan hedefler sizce ne derece davranışa dönüşüyor?” sorusuna müfettişlerden 1(%4,0)’i hiç, 22(%88,0)’si az, 2(%8,0)’si oldukça cevabını vermişlerdir. Çalışmaya katılan kadınlardan toplam 2(%6,9)’si hiç, 17(%58,6)’si az, 9(%31,0)’u oldukça, 1(%3,4)’i tamamen, çalışmaya katılan toplam erkeklerden 4(%6,3)’ü hiç, 45(%70,3)’i az, 15(%23,4)’i oldukça cevabını vermişlerdir.

Tablo 26

Öğretmen Ve Müfettişlerin Cinsiyetlerine Göre “Okulunuzda Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili yeterince araç-gereç var mı”? Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri

CINSİYET				Okulunuzda Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili yeterince araç-gereç var mı?			
				hiç	az	oldukça	tamamen
kadın	GÖREV	sosyal bilgiler	N		11	14	4
			%		37,9%	48,3%	13,8%
	Toplam		N		11	14	4
			%		37,9%	48,3%	13,8%
erkek	GÖREV	sosyal bilgiler	N	2	16	17	4
			%	5,1%	41,0%	43,6%	10,3%
	müfettiş	N		19	6		
		%		76,0%	24,0%		
	Toplam		N	2	35	23	4
			%	3,1%	54,7%	35,9%	6,3%

Öğretmen ve müfettişlerin cinsiyetlerine göre “okulunuzda sosyal bilgiler dersi ile ilgili yeterince araç-gereç var mı”? sorusuna ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzdeleri tablo 26’da verilmiştir. Tabloya göre toplam 93 kişi ile çalışılmıştır. Bu kişilerden 29 (% 31,1)’u kadın, 64 (%68,9)’ü erkektir. “Okulunuzda sosyal bilgiler dersi ile ilgili yeterince araç-gereç var mı?” sorusuna kadınlardan 11 (%37,9)’ i az, 14(%48,3)’ü oldukça, 4(%13,8)’ü tamamen cevabını vermişlerdir. “Okulunuzda sosyal bilgiler dersi ile ilgili yeterince araç-gereç var mı?” sorusuna erkek öğretmenlerden 2(%5,1)’si hiç, 16 (%41,0)’ sı az, 17(%43,6)’si oldukça, 4(%10,3)’ü tamamen cevabını vermişlerdir. . “Okulunuzda sosyal bilgiler dersi ile ilgili yeterince araç-gereç var mı?” sorusuna müfettişlerden 19 (%76,0)’ sı az, 6(%24,0)’sı oldukça cevabını vermişlerdir. Çalışmaya katılan kadınlardan toplam 11 (%37,9)’ i az, 14(%48,3)’ü oldukça, 4(%13,8)’ü tamamen, çalışmaya katılan toplam erkeklerden 2(%3,1)’’si hiç, 35(%54,7)’i az, 23(%35,9)’ü, 4(%6,3)’ü tamamen cevabını vermişlerdir. oldukça cevabını vermişlerdir.

2. Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular.

Tablo 27

Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerin Frekans ve Yüzdeleri

Metot ve Teknikler			Katılma Düzeyi			
			hiç	ara sıra	sık-sık	her zaman
anlatım	kadın	N		5	15	9
		%		17,2%	51,7%	31,0%
	erkek	N		19	20	25
		%		29,7%	31,3%	39,1%
	Toplam	N		24	35	34
		%		25,8%	37,6%	36,6%
soru-cevap	kadın	N		1	16	12
		%		3,4%	55,2%	41,4%
	erkek	N	2	8	30	24
		%	3,1%	12,5%	46,9%	37,5%
	Toplam	N	2	9	46	36
		%	2,2%	9,7%	49,5%	38,7%
problem çözme	kadın	N	4	20	5	
		%	13,8%	69,0%	17,2%	
	erkek	N	10	34	15	5
		%	15,6%	53,1%	23,4%	7,8%
	Toplam	N	14	54	20	5
		%	15,1%	58,1%	21,5%	5,4%
tartışma-gösteri	kadın	N	1	8	15	5
		%	3,4%	27,6%	51,7%	17,2%
	erkek	N	4	34	16	10
		%	6,3%	53,1%	25,0%	15,6%
	Toplam	N	5	42	31	15
		%	5,4%	45,2%	33,3%	16,1%
gezi gözlem	kadın	N	7	17	5	
		%	24,1%	58,6%	17,2%	
	erkek	N	15	40	5	4
		%	23,4%	62,5%	7,8%	6,3%
	Toplam	N	22	57	10	4
		%	23,7%	61,3%	10,8%	4,3%
eğitici oyunlar	kadın	N	8	12	7	2
		%	27,6%	41,4%	24,1%	6,9%
	erkek	N	19	31	10	4
		%	29,7%	48,4%	15,6%	6,3%
	Toplam	N	27	43	17	6
		%	29,0%	46,2%	18,3%	6,5%
örnek olay incelemesi	kadın	N	7	11	8	3
		%	24,1%	37,9%	27,6%	10,3%
	erkek	N	15	33	13	3
		%	23,4%	51,6%	20,3%	4,7%
	Toplam	N	22	44	21	6
		%	23,7%	47,3%	22,6%	6,5%

Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzdelikler dağılımı tablo 27’de verilmiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerden anlatım yöntemine katılma düzeyi ifadesi kadın olanların 5 (%17,2)i, erkek olanların 19 (% 29,7) u olmak üzere toplam 24 (% 25,8) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 15 (%51,7)i, erkek olanların 20 (% 31,) si olmak üzere toplam 35 (% 37,6) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 9 (%31) u, erkek olanların 25 (% 39,1) i, olmak üzere toplam 34 (% 36,6) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerden soru cevap yöntemine katılma düzeyi ifadesi kadın olanların 0 (% 0) ‘ı, erkek olanların 2 (% 3,1) si, olmak üzere toplam 2 (% 2,2) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 1 (%3,4) i, erkek olanların 8 (% 12,5) i olmak üzere toplam 9 (% 9,7) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 16 (%55,2) sı, erkek olanların 30 (% 46,9) u olmak üzere toplam 46 (% 49,5) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 12 (% 41, 4) si, erkek olanların 24 (% 37,5) ü, olmak üzere toplam 36 (% 38,7) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerden problem çözme yöntemine katılma düzeyi ifadesi kadın olanların 4 (% 13, 8) ü, erkek olanların 10 (% 15,6) u, olmak üzere toplam 14 (% 15,1) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 20 (%69) si, erkek olanların 34 (% 53,1) ü olmak üzere toplam 54 (% 58,1) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 5 (% 17,2) i, erkek olanların 15 (% 23,4) i olmak üzere toplam 20 (% 21,5) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 0 (% 0) ı, erkek olanların 5 (% 5,4) i, olmak üzere toplam 5 (% 5,4) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerden tartışma – gösteri yöntemine katılma düzeyi ifadesi kadın olanların 1 (% 3, 4) i, erkek olanların 4 (% 6,3) ü, olmak üzere toplam 5 (% 5,4) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 8 (% 27,6) i, erkek olanların 34 (% 53,1) ü olmak üzere toplam 42 (% 45,2) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 15

(% 51,7) i, erkek olanların 16 (% 25) sı olmak üzere toplam 31 (% 33,3) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 5 (% 17,2) i, erkek olanların 10 (% 15,6) u, olmak üzere toplam 15 (% 16,1) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerden gezi gözlem yöntemine katılma düzeyi ifadesi kadın olanların 7 (% 24, 1) si, erkek olanların 15 (% 23,4) i, olmak üzere toplam 22 (% 23,7) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 17 (% 58,6) si, erkek olanların 40 (% 62,5) ı olmak üzere toplam 57 (% 61,3) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 5 (% 17,2) i, erkek olanların 5 (% 7,8) i olmak üzere toplam 10 (% 10,8) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 0 (% 0) ı, erkek olanların 4 (% 6,3) ü, olmak üzere toplam 4 (% 4,3) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerden eğitici oyunlar yöntemine katılma düzeyi ifadesi kadın olanların 8 (% 27, 5) i, erkek olanların 19 (% 29,7) u, olmak üzere toplam 27 (% 29) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 12 (% 41,4) si, erkek olanların 31 (% 48,4) i olmak üzere toplam 43 (% 46,2) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 7 (% 24,1) si, erkek olanların 10 (% 15,6) u olmak üzere toplam 17 (% 18,3) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 2 (% 6,9) si, erkek olanların 4 (% 6,3) ü, olmak üzere toplam 6 (% 6,5) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerden örnek olay incelemesi yöntemine katılma düzeyi ifadesi kadın olanların 7 (% 24, 1) si, erkek olanların 15 (% 23,4) i, olmak üzere toplam 22 (% 23,7) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 11 (% 37,9) i, erkek olanların 33 (% 51,6) ü olmak üzere toplam 44 (% 47,3) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 8 (% 27,6) i, erkek olanların 13 (% 20,3) ü, olmak üzere toplam 21 (% 22,6) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 3 (% 10,3) ü, erkek olanların 3 (% 4,7) ü, olmak üzere toplam 6 (% 6,5) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

3. Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyet Değişkenine Göre Soysal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç Ve Materyallerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular.

Tablo 28

Cinsiyet Değişkenine Göre Soysal Bilgiler Dersinde Araç ve Materyallerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerin Frekans ve Yüzdeleri

Materyal araçlar			KATILMA			
			hiç	ara sıra	sık-sık	her zaman
yazı tahtası	kadın	N		7	13	10
		%		23,3%	43,3%	33,3%
	erkek	N	1	16	20	26
		%	1,6%	25,4%	31,7%	41,3%
	Toplam	N	1	23	33	36
		%	1,1%	24,7%	35,5%	38,7%
model ve numuneler	kadın	N	3	13	7	7
		%	10,0%	43,3%	23,3%	23,3%
	erkek	N	12	28	17	6
		%	19,0%	44,4%	27,0%	9,5%
	Toplam	N	15	41	24	13
		%	16,1%	44,1%	25,8%	14,0%
haritalar	kadın	N		2	11	17
		%		6,7%	36,7%	56,7%
	erkek	N	3	6	26	28
		%	4,8%	9,5%	41,3%	44,4%
	Toplam	N	3	8	37	45
		%	3,2%	8,6%	39,8%	48,4%
tepegöz	kadın	N	8	14	7	1
		%	26,7%	46,7%	23,3%	3,3%
	erkek	N	24	24	9	6
		%	38,1%	38,1%	14,3%	9,5%
	Toplam	N	32	38	16	7
		%	34,4%	40,9%	17,2%	7,5%
slayt	kadın	N	16	11	2	1
		%	53,3%	36,7%	6,7%	3,3%
	erkek	N	29	25	3	6
		%	46,0%	39,7%	4,8%	9,5%
	Toplam	N	45	36	5	7
		%	48,4%	38,7%	5,4%	7,5%
tv/video	kadın	N	13	11	4	2
		%	43,3%	36,7%	13,3%	6,7%
	erkek	N	19	30	11	3
		%	30,2%	47,6%	17,5%	4,8%
	Toplam	N	32	41	15	5
		%	34,4%	44,1%	16,1%	5,4%
grafikler ve şekiller	kadın	N	3	11	8	8
		%	10,0%	36,7%	26,7%	26,7%
	erkek	N	8	26	22	7
		%	12,7%	41,3%	34,9%	11,1%
	Toplam	N	11	37	30	15
		%	11,8%	39,8%	32,3%	16,1%

Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Araç ve Materyallerin Neler olduğuna İlişkin Görüşlerin Frekans ve Yüzdeleri Tablo 28’de verilmiştir. Tabloya göre;Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden yazı tahtasının kullanımına ilişkin verilen ifadelerle erkeklerin 1 (%1,6)’i olmak üzere

toplam 1 (%1,1) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden yazı tahtasının kullanımına ilişkin verilen ifadeler kadınların 7 (%23,3)’si, erkeklerin 16 (%25,4)’sı olmak üzere toplam 23(%24,7) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden yazı tahtasının kullanımına ilişkin verilen ifadeler kadınların 13 (%43,3)’ü, erkeklerin 20 (%31,7)’si olmak üzere toplam 33(%35,5) birey “sık sık” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden yazı tahtasının kullanımına ilişkin verilen ifadeler kadınların 10 (%33,3)’ü, erkeklerin 26 (%41,3)’si olmak üzere toplam 36 (%38,7) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre; Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Model ve Numunelerin kullanımına ilişkin verilen ifadeler Kadınların 3 (%10,0)’ü, erkeklerin 12 (%19,0)’i olmak üzere toplam 15 (%16,1) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Model ve Numunelerin kullanımına ilişkin verilen ifadeler kadınların 13 (%43,3)’ü, erkeklerin 28 (%44,4)’i olmak üzere toplam 41 (%44,1) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Model ve Numunelerin kullanımına ilişkin verilen ifadeler kadınların 7 (%23,3)’ü, erkeklerin 17 (%27,0)’si olmak üzere toplam 24(%25,8) birey “sık sık” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Model ve Numunelerin kullanımına ilişkin verilen ifadeler kadınların 7 (%23,3)’si, erkeklerin 6 (%9,5)’sı olmak üzere toplam 13 (%38,7) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre; Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Haritaların kullanımına ilişkin verilen ifadeler erkeklerin 3 (%4,8)’ü olmak üzere toplam 3 (%3,2) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Haritaların kullanımına ilişkin verilen ifadeler kadınların 2 (%6,7)’si, erkeklerin 6 (%9,5)’sı olmak üzere toplam 8 (%8,6) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Haritaların kullanımına ilişkin verilen ifadeler kadınların 11 (%36,7)’i, erkeklerin 26 (%41,3)’sı olmak üzere toplam 37 (%39,8) birey “sık sık”

ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Haritaların kullanımına ilişkin verilen ifadelere kadınların 17 (%56,7)'si, erkeklerin 28 (%44,4)'i olmak üzere toplam 45 (%48,4) birey “Her Zaman ” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre; Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Tepegözün kullanımına ilişkin verilen ifadelere Kadınların 8 (%6,7)'si, erkeklerin 24 (%38,1)'ü olmak üzere toplam 32 (%34,4) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Tepegözün kullanımına ilişkin verilen ifadelere kadınların 14 (%46,7)'ü, erkeklerin 24 (%38,1)'ü olmak üzere toplam 38 (%40,9) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Tepegözün kullanımına ilişkin verilen ifadelere kadınların 7 (%23,3)'si, erkeklerin 9 (%14,3)'u olmak üzere toplam 16 (%17,2) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Tepegözün kullanımına ilişkin verilen ifadelere kadınların 1 (%3,3)'i, erkeklerin 6 (%9,5)'si olmak üzere toplam 7 (%7,5) birey “Her Zaman ” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre; Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Slaytın kullanımına ilişkin verilen ifadelere Kadınların 16 (%53,3)'si, erkeklerin 29 (%46,0)'u olmak üzere toplam 45 (%48,4) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden slaytın kullanımına ilişkin verilen ifadelere kadınların 11 (%36,7)'i, erkeklerin 25 (%39,7)'ü olmak üzere toplam 36 (%38,7) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden slaytın kullanımına ilişkin verilen ifadelere kadınların 2 (%6,7)'si, erkeklerin 3 (%4,8)'u olmak üzere toplam (%5,4) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden slaytın kullanımına ilişkin verilen ifadelere kadınların 1 (%3,3)'i, erkeklerin 6 (%9,5)'si olmak üzere toplam 7 (%7,5) birey “Her Zaman ” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre; Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden TV/ video kullanımına ilişkin verilen ifadelere Kadınların 13 (%43,3)'ü, erkeklerin 19

(%30,2)'ü olmak üzere toplam 32 (%34,4) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden TV / Video kullanımına ilişkin verilen ifadelerle kadınların 11 (%36,7)'i, erkeklerin 30 (%47,6)'u olmak üzere toplam 41 (%44,1) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden TV/ Video kullanımına ilişkin verilen ifadelerle kadınların 4 (%13,3)'si, erkeklerin 11 (%17,5)'i olmak üzere toplam 15 (%16,1) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden TV/ Video kullanımına ilişkin verilen ifadelerle kadınların 2 (%6,7)'si, erkeklerin 3 (%4,8)'ü olmak üzere toplam 5 (%5,4) birey “Her Zaman ” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre; Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Grafikler ve Şekiller kullanımına ilişkin verilen ifadelerle Kadınların 3 (%10,0)'ü, erkeklerin 8 (%12,7)'ü olmak üzere toplam 11 (%11,8) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Grafikler ve Şekiller kullanımına ilişkin verilen ifadelerle kadınların 11 (%36,7)'i, erkeklerin 26 (%41,3)'u olmak üzere toplam 37 (%39,8) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Grafikler ve Şekiller kullanımına ilişkin verilen ifadelerle kadınların 8 (%26,7)'i, erkeklerin 22 (%34,9)'si olmak üzere toplam 30 (%32,3) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerden Grafikler ve Şekiller kullanımına ilişkin verilen ifadelerle kadınların 8 (%26,7)'i, erkeklerin 7 (%11,1)'ü olmak üzere toplam 15 (%16,1) birey “Her Zaman ” ifadesini işaretlemiştir.

4. Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaşılan Problemlere İlişkin Bulgular.

Tablo 29

Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Karşılaşılan Problemlerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdeleri

SORUNLAR			Karşılaşma sıklığı			
			hiç	ara sıra	sık-sık	her zaman
sınıfların kalabalık olması	kadın	N	2	10	10	8
		%	6,7%	33,3%	33,3%	26,7%
	erkek	N	10	24	17	12
		%	15,9%	38,1%	27,0%	19,0%
	Toplam	N	12	34	27	20
		%	12,9%	36,6%	29,0%	21,5%
ders araçlarının yetersizliği	kadın	N	3	15	7	5
		%	10,0%	50,0%	23,3%	16,7%
	erkek	N	7	24	18	14
		%	11,1%	38,1%	28,6%	22,2%
	Toplam	N	10	39	25	19
		%	10,8%	41,9%	26,9%	20,4%
haftalık ders yükünün çokluğu	kadın	N	9	15	2	4
		%	30,0%	50,0%	6,7%	13,3%
	erkek	N	25	22	14	2
		%	39,7%	34,9%	22,2%	3,2%
	Toplam	N	34	37	16	6
		%	36,6%	39,8%	17,2%	6,5%
branş dışında girilen derslerin çokluğu	kadın	N	18	12		
		%	60,0%	40,0%		
	erkek	N	22	24	15	2
		%	34,9%	38,1%	23,8%	3,2%
	Toplam	N	40	36	15	2
		%	43,0%	38,7%	16,1%	2,2%
braşla ilgili kaynak eksikliği	kadın	N	10	11	6	3
		%	33,3%	36,7%	20,0%	10,0%
	erkek	N	7	28	16	12
		%	11,1%	44,4%	25,4%	19,0%
	Toplam	N	17	39	22	15
		%	18,3%	41,9%	23,7%	16,1%
metot ve teknik kullanma sıkıntısı	kadın	N	6	14	10	
		%	20,0%	46,7%	33,3%	
	erkek	N	10	38	10	5
		%	15,9%	60,3%	15,9%	7,9%
	Toplam	N	16	52	20	5
		%	17,2%	55,9%	21,5%	5,4%

Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Karşılaşılan Problemlerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzdeleri dağılımı tablo 29’de verilmiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde sınıfların kalabalık olması problemi ile karşılaşma sıklığı ifadesi kadın olanların 2 (% 6,7) si, erkek olanların 10 (% 15,9) u, olmak üzere toplam 12 (% 12,9) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 10 (%33,3) u, erkek olanların 24 (% 38,1) ü, olmak üzere toplam 34 (% 36,6) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 10 (%33,3) u, erkek olanların 17 (% 27,) si olmak üzere toplam 27 (% 29) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 8 (% 26,7) i, erkek olanların 12 (% 19) si, olmak üzere toplam 20 (% 21,5) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde ders araçlarının yetersizliği problemi ile karşılaşma sıklığı ifadesi kadın olanların 3 (% 10) ü, erkek olanların 7 (% 11,1) si, olmak üzere toplam 10 (% 10,8) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 15 (% 50) i, erkek olanların 24 (% 38,1) ü, olmak üzere toplam 39 (% 41,9) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 7 (% 23,3) si, erkek olanların 18 (% 25,6) i olmak üzere toplam 25 (% 26,9) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 5 (% 16,7) i, erkek olanların 14 (% 22,2) si, olmak üzere toplam 19 (% 20,4) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde haftalık ders yükünün çokluğu problemi ile karşılaşma sıklığı ifadesi kadın olanların 9 (% 30) u, erkek olanların 25 (% 39,7) i, olmak üzere toplam 34 (% 36,6) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 15 (% 50) i, erkek olanların 22 (% 34,9) si, olmak üzere toplam 37 (% 39,8) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 2 (% 6,7) si, erkek olanların 14 (% 22,2) ü, olmak üzere toplam 16 (% 17,2) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 4 (% 13,3) ü, erkek olanların 2 (% 3,2) si, olmak üzere toplam 6 (% 6,5) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde branş dışında girilen derslerin çokluğu problemi ile karşılaşma sıklığı ifadesi kadın olanların 18 (% 60) i, erkek olanların 22

(% 34,9) si, olmak üzere toplam 40 (% 43) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 12 (% 40) si, erkek olanların 24 (% 38,1) ü, olmak üzere toplam 36 (% 38,7) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 0 (% 0) ı, erkek olanların 15 (% 23,8) i, olmak üzere toplam 15 (% 16,1) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 0 (% 0) ı, erkek olanların 2 (% 3,2) si, olmak üzere toplam 2 (% 2,2) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde branş ile ilgili kaynak eksikliği problemi ile karşılaşma sıklığı ifadesi kadın olanların 10 (% 33,3) u, erkek olanların 7 (% 11,1) si, olmak üzere toplam 17 (% 18,3) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 11 (% 36,7) i, erkek olanların 28 (% 44,4) i, olmak üzere toplam 39 (% 41,9) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 6 (% 20) sı, erkek olanların 16 (% 25,4) sı, olmak üzere toplam 22 (% 23,7) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 3 (% 10) ü, erkek olanların 12 (% 19) si, olmak üzere toplam 15 (% 16,1) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde metot ve teknik kullanma sıkıntısı problemi ile karşılaşma sıklığı ifadesi kadın olanların 6 (% 20) sı, erkek olanların 10 (% 15,9) u, olmak üzere toplam 16 (% 17,2) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 14 (% 46,7) ü, erkek olanların 38 (% 60,3) i, olmak üzere toplam 52 (% 55,9) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 10 (% 33,3) u, erkek olanların 10 (% 15,9) u, olmak üzere toplam 20 (% 21,5) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kadın olanların 0 (% 0) ı, erkek olanların 5 (% 7,9) i, olmak üzere toplam 5 (% 5,4) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

5. Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Programın Genel Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular.

Tablo 30

Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Programın Genel Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdelere

Sosyal Bilgiler programı			KATILMA		
			katılıyorum	karasızım	katılmıyorum
Türk milli eğitimin temel ve genela	kadın	N	16	7	7
		%	53,3%	23,3%	23,3%
	erkek	N	37	14	12
		%	58,7%	22,2%	19,0%
	Toplam	N	53	21	19
		%	57,0%	22,6%	20,4%
gelişme değişmelere uygundur	kadın	N	13	5	12
		%	43,3%	16,7%	40,0%
	erkek	N	33	16	14
		%	52,4%	25,4%	22,2%
	Toplam	N	46	21	26
		%	49,5%	22,6%	28,0%
öğrencilerin gelişim düzeylerine uygundur	kadın	N	10	9	11
		%	33,3%	30,0%	36,7%
	erkek	N	27	18	18
		%	42,9%	28,6%	28,6%
	Toplam	N	37	27	29
		%	39,8%	29,0%	31,2%
toplumsal ihtiyaçlara uygundur	kadın	N	7	11	12
		%	23,3%	36,7%	40,0%
	erkek	N	24	20	19
		%	38,1%	31,7%	30,2%
	Toplam	N	31	31	31
		%	33,3%	33,3%	33,3%
kişisel ihtiyaçlara uygundur	kadın	N	3	13	14
		%	10,0%	43,3%	46,7%
	erkek	N	27	14	22
		%	42,9%	22,2%	34,9%
	Toplam	N	30	27	36
		%	32,3%	29,0%	38,7%

Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Programın Genel Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Yüzdelere dağılımı tablo 30'da verilmiştir.

Tabloya Göre; “Sosyal Bilgiler Programı Türk Milli Eğitiminin Temel ve Genel Amaçlarına Uygundur” İfadesine kadınların 16 (%53,3)’sı, erkeklerin 37

(%58,7)'si olmak üzere Toplam 53 (%57,0) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Türk Milli Eğitiminin Temel ve Genel Amaçlarına Uygundur” İfadesine kadınların 7 (%23,3)'si, erkeklerin 14 (%22,2)'ü olmak üzere Toplam 21 (%22,6) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Türk Milli Eğitiminin Temel ve Genel Amaçlarına Uygundur” İfadesine kadınların 7 (%23,3)'si, erkeklerin 12 (%19,0)'si olmak üzere Toplam 19 (%20,4) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Gelişme ve Değişimlere Uygundur” İfadesine kadınların 13 (%43,3)'sı, erkeklerin 33 (%52,4)'si olmak üzere Toplam 46 (%49,5) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Gelişme ve Değişimlere uygundur” İfadesine kadınların 5 (%16,7)'i, erkeklerin 16 (%25,4)'sı olmak üzere Toplam 21 (%22,6) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Gelişme ve Değişimlere Uygundur” İfadesine kadınların 12 (%40,0)'si, erkeklerin 14 (%22,2)'ü olmak üzere Toplam 26 (%28,0) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin Gelişim Düzeylerine Uygundur” İfadesine kadınların 10 (%33,3)'u, erkeklerin 27 (%42,9)'si olmak üzere Toplam 37 (%39,8) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin Gelişim Düzeylerine Uygundur ” İfadesine kadınların 9 (%30,0)'u, erkeklerin 18 (%28,6)'i olmak üzere Toplam 27 (%29,0) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin Gelişim Düzeylerine Uygundur” İfadesine kadınların 11 (%36,7)'i, erkeklerin 18 (%28,6)'i olmak üzere Toplam 29 (%31,2) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Toplumsal İhtiyaçlara Uygundur” İfadesine kadınların 7 (%23,3)'si, erkeklerin 24 (%38,1)'ü olmak üzere Toplam 31 (%33,3) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Toplumsal İhtiyaçlara Uygundur ” İfadesine kadınların 11 (%36,7)'i, erkeklerin 20 (%31,7)'sı olmak üzere Toplam 31 (%33,3) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Toplumsal İhtiyaçlara Uygundur ” İfadesine kadınların 12 (%40,0)'si, erkeklerin 19 (%30,2)'u olmak üzere Toplam 31 (%33,3) birey

“katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Kişisel İhtiyaçlara Uygundur” İfadesine kadınların 3 (%10,0)’ü, erkeklerin 27 (%42,9)’si olmak üzere Toplam 30 (%32,3) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Kişisel İhtiyaçlara uygundur” İfadesine kadınların 13 (%43,3)’ü, erkeklerin 14 (%22,2)’ü olmak üzere Toplam 27 (%29,0) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Kişisel İhtiyaçlara Uygundur” İfadesine kadınların 14 (%46,7)’ü, erkeklerin 22 (%34,9)’si olmak üzere Toplam 36 (%38,7) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

6. Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Programın Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular.

Tablo 31

Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Programın Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdelere

Sosyal Bilgiler Programı			KATILMA		
			katılıyorum	karasızım	katılmıyorum
öğrencilerin ilgi düzeylerine göre düzenlenmiştir.	kadın	N	8	8	14
		%	26,7%	26,7%	46,7%
	erkek	N	21	15	27
		%	33,3%	23,8%	42,9%
	Toplam	N	29	23	41
		%	31,2%	24,7%	44,1%
öğrencilerin seviyelerine uygundur	kadın	N	9	6	15
		%	30,0%	20,0%	50,0%
	erkek	N	23	22	18
		%	36,5%	34,9%	28,6%
	Toplam	N	32	28	33
		%	34,4%	30,1%	35,5%
hedefler geleceğe dönük olarak hazırlanmıştır	kadın	N	10	10	10
		%	33,3%	33,3%	33,3%
	erkek	N	26	25	12
		%	41,3%	39,7%	19,0%
	Toplam	N	36	35	22
		%	38,7%	37,6%	23,7%
hedefler kolaydan zora doğru sıralanmıştır	kadın	N	15	9	6
		%	50,0%	30,0%	20,0%
	erkek	N	31	18	14
		%	49,2%	28,6%	22,2%
	Toplam	N	46	27	20
		%	49,5%	29,0%	21,5%
öğrenci katılımı tasarlanmıştır	kadın	N	10	8	12
		%	33,3%	26,7%	40,0%
	erkek	N	30	17	16
		%	47,6%	27,0%	25,4%
	Toplam	N	40	25	28
		%	43,0%	26,9%	30,1%
uygun öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleri tasarlanmıştır	kadın	N	9	13	8
		%	30,0%	43,3%	26,7%
	erkek	N	30	22	11
		%	47,6%	34,9%	17,5%
	Toplam	N	39	35	19
		%	41,9%	37,6%	20,4%
araç ve gereçler öğretmen ve öğrenci tarafından kullanımı tasarlanmıştır	kadın	N	15	9	6
		%	50,0%	30,0%	20,0%
	erkek	N	39	19	5
		%	61,9%	30,2%	7,9%
	Toplam	N	54	28	11
		%	58,1%	30,1%	11,8%
öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaşılabilecekleri muhtemel eğitim durumlarını tasarlanmıştır	kadın	N	6	9	15
		%	20,0%	30,0%	50,0%
	erkek	N	29	20	14
		%	46,0%	31,7%	22,2%
	Toplam	N	35	29	29
		%	37,6%	31,2%	31,2%

Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Programın Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdelere dağılımı tablo 31’de verilmiştir.

Tabloya göre “Programın amaçlarından öğrencilerin ilgi düzeylerine göre düzenlenmiştir.” ifadesine katılma düzeyleri, kadınlardan 8 (% 26,7) i, erkeklerden 21 (% 33,3) i, olmak üzere toplam 29 (% 31,2) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 8 (% 26,7) i, erkeklerden 15 (% 23,8) i, olmak üzere toplam 23 (% 24,7) birey “kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 14 (% 46,7) ü, erkeklerden 27 (% 42,9) si, olmak üzere toplam 41 (% 44,1) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre “Programın amaçlarından öğrencilerin seviyelerine uygundur.” ifadesine katılma düzeyleri, kadınlardan 9 (%30) u, erkeklerden 23 (% 36,5) ü, olmak üzere toplam 32 (% 34,4) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 6 (% 20) sı, erkeklerden 22 (% 34,9) si, olmak üzere toplam 28 (% 30,1) birey “kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 15 (% 50) i, erkeklerden 18 (% 28,6) i, olmak üzere toplam 33 (% 35,5) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre “Programın amaçlarından hedefler geleceğe dönük olarak hazırlanmıştır.” ifadesine katılma düzeyleri, kadınlardan 10 (% 33,3) u, erkeklerden 26 (% 41,3) sı, olmak üzere toplam 36 (% 38,7) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 10 (% 33,3) u, erkeklerden 25 (% 39,7) i, olmak üzere toplam 35 (% 37,6) birey “kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 10 (% 33,3) u, erkeklerden 12 (% 19) si, olmak üzere toplam 22 (% 23,7) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre “Programın amaçlarından hedefler kolaydan zora doğru hazırlanmıştır.” ifadesine katılma düzeyleri, kadınlardan 15 (% 50) i, erkeklerden 31 (% 49,2) i, olmak üzere toplam 46 (% 49,5) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 9 (% 30) u, erkeklerden 18 (% 28,6) i, olmak üzere toplam 27 (% 29) birey “kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 6 (% 20) sı, erkeklerden 14 (% 22,2) ü, olmak üzere toplam 20 (% 21,5) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre “Programın amaçlarından öğrenci katılımı tasarlanmıştır.”

ifadesine katılma düzeyleri, kadınlardan 10 (% 33,3) u, erkeklerden 30 (% 47,6) u, olmak üzere toplam 40 (% 43) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 8 (% 26,7) i, erkeklerden 17 (% 27) si, olmak üzere toplam 25 (% 26,9) birey “kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 12 (% 40) si, erkeklerden 16 (% 25,4) sı, olmak üzere toplam 28 (% 30,1) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre “Programın amaçlarından uygun öğrenme – öğretme yöntem ve teknikleri tasarlanmıştır.” ifadesine katılma düzeyleri, kadınlardan 9 (% 30) u, erkeklerden 30 (% 47,6) u, olmak üzere toplam 39 (% 41,9) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 13 (% 43,3) ü, erkeklerden 22 (% 34,9) si, olmak üzere toplam 35 (% 37,6) birey “kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 8 (% 26,7) i, erkeklerden 11 (% 17,5) i, olmak üzere toplam 19 (% 20,4) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre “Programın amaçlarından araç ve gereçlerin öğretmen ve öğrenci tarafından kullanımı tasarlanmıştır.” ifadesine katılma düzeyleri, kadınlardan 15 (% 50) i, erkeklerden 39 (% 61,9) u, olmak üzere toplam 54 (% 58,1) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 9 (% 30) u, erkeklerden 19 (% 30,2) u, olmak üzere toplam 28 (% 30,1) birey “kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 6 (% 20) sı, erkeklerden 5 (% 7,9) i, olmak üzere toplam 11 (% 11,8) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre “Programın amaçlarından öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaşılabilecekleri muhtemel eğitim durumlarını tasarlamıştır.” ifadesine katılma düzeyleri, kadınlardan 6 (% 20) sı, erkeklerden 29 (% 46) u, olmak üzere toplam 35 (% 37,6) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 9 (% 30) u, erkeklerden 20 (% 31,7) si, olmak üzere toplam 29 (% 31,2) birey “kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kadınlardan 15 (% 50) i, erkeklerden 14 (% 22,2) ü, olmak üzere toplam 29 (% 31,2) birey “katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

7. Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirmesine İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular.

Tablo 32

Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesine İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdelere

Sosyal Bilgiler Programı				Katılma Düzeyi		
				katılıyorum	kararsızım	katılmıyorum
ölçme durumuna uygun tasarlanmıştır	kadın	N		13	12	5
		%		43,3%	40,0%	16,7%
	erkek	N		28	22	13
		%		44,4%	34,9%	20,6%
	Toplam	N		41	34	18
		%		44,1%	36,6%	19,4%
ölçme için kullanılacak yöntemler tasarlanmıştır	kadın	N		7	12	11
		%		23,3%	40,0%	36,7%
	erkek	N		30	21	12
		%		47,6%	33,3%	19,0%
	Toplam	N		37	33	23
		%		39,8%	35,5%	24,7%
haftalık ders saati bakımından yeterlidir	kadın	N		1	4	25
		%		3,3%	13,3%	83,3%
	erkek	N		27	8	28
		%		42,9%	12,7%	44,4%
	Toplam	N		28	12	53
		%		30,1%	12,9%	57,0%

Araştırmaya Katılan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesine İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdelere Tablo 32’de verilmiştir.

Tabloya Göre; “sosyal Bilgiler programının Ölçme durumuna uygun tasarlanmıştır ifadesine kadınların 13 (%43,3)’ü, erkeklerin 28 (%44,4)’i olmak üzere toplam 41 (%44,1) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “sosyal Bilgiler programının Ölçme durumuna uygun tasarlanmıştır ifadesine kadınların 12(%40,0)’si, erkeklerin 22 (%34,9)’si olmak üzere toplam 34 (%36,6) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “sosyal Bilgiler programının Ölçme durumuna uygun tasarlanmıştır ifadesine kadınların 5 (%16,7)’i, erkeklerin 13 (%20,6)’ü olmak üzere toplam 18 (%19,4) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programında Ölçme için Kullanılacak Yöntemler Tasarlanmıştır” ifadesine kadınların 7 (%23,3)’si, erkeklerin 30 (%47,6)’u olmak üzere toplam 37 (%39,8) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programında Ölçme için Kullanılacak Yöntemler Tasarlanmıştır” ifadesine kadınların 12(%40,0)’si, erkeklerin 21 (%33,3)’si olmak üzere toplam 33 (%35,5) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programında Ölçme için Kullanılacak Yöntemler Tasarlanmıştır” ifadesine kadınların 11 (%36,7)’i, erkeklerin 12(%19,0)’ü olmak üzere toplam 23 (%24,7) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programında Haftalık Ders Saati Bakımından Yeterlidir” ifadesine kadınların 1 (%3,3)’i, erkeklerin 27 (%42,9)’u olmak üzere toplam 28 (%30,1) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programında Haftalık Ders Saati Bakımından Yeterlidir” ifadesine kadınların 4 (%13,3)’ü, erkeklerin 8 (%12,7)’si olmak üzere toplam 12 (%12,9) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programında Haftalık Ders Saati Bakımından Yeterlidir” ifadesine kadınların 25 (%83,3)’i, erkeklerin 28(%44,4)’i olmak üzere toplam 53 (%57,0) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

DEĞER		Değer	Sd	P
ölçme durumuna uygun tasarlanmıştır	KAY-KARE	,314 ^a	2	,855
ölçme için kullanılacak	KAY-KARE	5,818 ^b	2	,055
haftalık ders saati	KAY-KARE	15,944 ^c	2	,000

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,81.

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,42.

c. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,87.

8.1. Çalışma Süreleri Değişkenine Göre 6. Ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Amaca Uygunluk Düzeyine İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşlerine Ait Bulgular.

Tablo 33

Çalışma Sürelerine Göre Öğretmen ve Müfettişlerin Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Dersinin Genel Amaçlarına Ulaşıp Ulaşmadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdelikleri

GÖREV				sos.Bil. dersi Türk mil. Eğt. amaçlarını yerine getiriyor mu		
				tamamamen get.	kısmen get	hiç getirmiyor
sosyal bilgiler	KıDEM	1-10 yıl	N	4	37	3
			%	9,1%	84,1%	6,8%
		11-20 yıl	N	1	4	3
			%	12,5%	50,0%	37,5%
		21-30 yıl	N	6	10	
			%	37,5%	62,5%	
	Toplam		N	11	51	6
			%	16,2%	75,0%	8,8%
müfettiş	KıDEM	11-20 yıl	N	1	5	1
			%	14,3%	71,4%	14,3%
		21-30 yıl	N	1	10	1
			%	8,3%	83,3%	8,3%
		31+	N		6	
			%		100,0%	
	Toplam		N	2	21	2
			%	8,0%	84,0%	8,0%

Çalışma Sürelerine Göre Öğretmen ve Müfettişlerin Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Dersinin Genel Amaçlarına Ulaşıp Ulaşmadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdelikleri Tablo 33’de verilmiştir. Tabloya göre; Sosyal Bilgiler Dersi Milli Eğitim Amaçlarını Getiriyor mu?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 4(%9,1)’ü, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 1(%12,5)’i, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 6(%37,5)’si olmak üzere toplam 11(%16,2) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 1(% 14,3)’i, kıdem yılı 21-30 yıl olan 1(%8,3)’i olmak üzere toplam 2(% 8,0) birey “Tamamen Getiriyor” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler Dersi Milli Eğitim Amaçlarını Getiriyor mu?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 37(%84,1)’si, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 4(%50,0)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 10(%62,5)’u olmak üzere toplam 51(%75,0) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 5

(% 71,4)'i, kıdem yılı 21-30 yıl olan 10(%83,3)'u, kıdem yılı 31 ve üzere yıl olan 6(%100)sı olmak üzere toplam 21(% 84,0) birey “Kısmen Getiriyor” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Dersi Milli Eğitim Amaçlarını Getiriyor mu?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 3(%6,8)'ü, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 3(%37,5)'ü olmak üzere toplam 6(%8,8) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 1(% 14,3)'i, kıdem yılı 21-30 yıl olan 1(%8,3)'i olmak üzere toplam 2(% 8,0) birey “Hiç Getirmiyor” ifadesini işaretlemiştir.

				sos.bil.ders kitabının içeriği öğren. psik. gel. uygun mu		
				tamamen uygun	kısmen uygun	uygun değil
GÖREV						
sosyal bilgiler	KıDEM	1-10 yıl	N	5	30	9
			%	11,4%	68,2%	20,5%
		11-20 yıl	N		6	2
		%		75,0%	25,0%	
	21-30 yıl	N	6	7	3	
		%	37,5%	43,8%	18,8%	
	Toplam	N	11	43	14	
		%	16,2%	63,2%	20,6%	
müfettiş	KıDEM	11-20 yıl	N	1	4	2
			%	14,3%	57,1%	28,6%
		21-30 yıl	N	1	9	2
		%	8,3%	75,0%	16,7%	
	31+	N		4	2	
		%		66,7%	33,3%	
	Toplam	N	2	17	6	
		%	8,0%	68,0%	24,0%	

Çalışma Sürelerine Göre Öğretmen ve Müfettişlerin Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Dersinin Genel Amaçlarına Ulaşıp Ulaşmadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdelikleri Tablo da verilmiştir. Tabloya göre; Sosyal Bilgiler Ders Kitabının İçeriği öğrencinin Psikolojisine Uygun mu?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 5(%11,4)'i, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 6(%37,5)'sı olmak üzere toplam 11(%16,2) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 1(% 14,3)'i, kıdem yılı 21-30 yıl olan 1(%8,3)'i olmak üzere toplam 2(% 8,0) birey “Tamamen Uygun” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler Dersi Milli Eğitim Amaçlarını Getiriyor mu?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 30(%68,2)'u, kıdem yılı 11-20 yıl

olanlardan 6(%75,0)'sı, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 7(%43,8)'u olmak üzere toplam 43(%63,2) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 4(% 57,1)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl olan 9(%75,0)'u, kıdem yılı 31 ve üzere yıl olan 4 (%66,7)'ü olmak üzere toplam 17(%68,0) birey “Kısmen Uygun” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler Dersi Milli Eğitim Amaçlarını Getiriyor mu?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 9(%20,5)'ü, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 2(%25,0)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 3(%18,8)'ü olmak üzere toplam 14(%20,6) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 2(% 28,6)'si, kıdem yılı 21-30 yıl olan 2(%16,7)'si, kıdem yılı 31 ve üzere yıl olan 2(%33,3)'si olmak üzere toplam 6(% 24,0) birey “Uygun Değil” ifadesini işaretlemiştir.

GÖREV				sos.Bil. ders prog. konular düzenli midir?		
				konular düzenli	konular kısmen düzenli	konular düzensizdir
sosyal bilgiler	KıDEM	1-10 yıl	N	5	17	22
			%	11,4%	38,6%	50,0%
		11-20 yıl	N	3	4	1
			%	37,5%	50,0%	12,5%
		21-30 yıl	N	2	11	3
			%	12,5%	68,8%	18,8%
	Toplam	N	10	32	26	
%	14,7%	47,1%	38,2%			
müfettiş	KıDEM	11-20 yıl	N	1	4	2
			%	14,3%	57,1%	28,6%
		21-30 yıl	N		8	4
			%		66,7%	33,3%
		31+	N	1	4	1
			%	16,7%	66,7%	16,7%
	Toplam	N	2	16	7	
%	8,0%	64,0%	28,0%			

Çalışma Sürelerine Göre Öğretmen ve Müfettişlerin Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Dersinin Genel Amaçlarına Ulaşıp Ulaşmadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdelikleri Tablo da verilmiştir. Tabloya göre; Sosyal Bilgiler Ders Programında Konular Düzenli Midir?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 5(%11,4)'i, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 3(%37,5)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 2(%12,5)'si olmak üzere toplam 10(%14,7) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 1(% 14,3)'i, kıdem yılı 31

yıl ve üzeri olan 1(%16,7)'i olmak üzere toplam 2(% 8,0) birey “Konular Düzenli” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler Dersi Milli Eğitim Amaçlarını Getiriyor mu?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 17(%38,6)’si, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 4(%50,0)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 11(%68,8)’i olmak üzere toplam 32(%47,1) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 4(% 57,1)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl olan 8(%66,7)’i, kıdem yılı 31 ve üzeri yıl olan 4 (%66,7)’ü olmak üzere toplam 16(%64,0) birey “Konular Kısmen Düzenli” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler Dersi Milli Eğitim Amaçlarını Getiriyor mu?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 22(%50,0)’si, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 1(%12,5)’i, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 3(%18,8)’ü olmak üzere toplam 26(%38,2) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 2(% 28,6)’si, kıdem yılı 21-30 yıl olan 4(%33,3)’ü, kıdem yılı 31 ve üzeri yıl olan 1(%16,7)’i olmak üzere toplam 7(% 28,0) birey “Konular Düzensizdir” ifadesini işaretlemiştir.

GÖREV				Bir öğretmenin sosyal bilgiler dışında başka branşlarda derse girmesi bu derse ilişkin başarıyı etkiler mi?			
				hiç	az	oldukça	tamamen
sosyal bilgiler	KıDEM	1-10 yıl	N	12	11	12	9
			%	27,3%	25,0%	27,3%	20,5%
		11-20 yıl	N	4		2	2
			%	50,0%		25,0%	25,0%
		21-30 yıl	N	5	5	3	3
			%	31,3%	31,3%	18,8%	18,8%
Toplam	N	21	16	17	14		
	%	30,9%	23,5%	25,0%	20,6%		
müfettiş	KıDEM	11-20 yıl	N	1	3	3	
			%	14,3%	42,9%	42,9%	
		21-30 yıl	N		4	5	3
			%		33,3%	41,7%	25,0%
		31+	N	2	1	3	
			%	33,3%	16,7%	50,0%	
Toplam	N	3	8	11	3		
	%	12,0%	32,0%	44,0%	12,0%		

Çalışma Sürelerine Göre Öğretmen ve Müfettişlerin Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Dersinin Genel Amaçlarına Ulaşıp Ulaşmadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdelikleri Tablo da verilmiştir. Tabloya göre; “Bir Öğretmenin Sosyal Bilgiler Dışında Başka Branşlarda Derse Girmesi Bu Derse İlişkin Başarıyı Etkiler mi?”

sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 12(%27,3)'si, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 4(%50,0)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 5(%31,3)'i olmak üzere toplam 21(%30,9) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 1(% 14,3)'i, kıdem yılı 31 ve üzeri yıl olan 2(%33,3)'si olmak üzere toplam 3(%12,0) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. “Bir Öğretmenin Sosyal Bilgiler Dışında Başka Branşlarda Derse Girmesi Bu Derse İlişkin Başarıyı Etkiler mi?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 11(%25,0)'i, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 5(%31,3)'i olmak üzere toplam 16(%23,5) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 3(%42,9)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl olan 4(%33,3)'u, kıdem yılı 31 ve üzere yıl olan 1 (%16,7)'i olmak üzere toplam 8(%32,0) birey “Az” ifadesini işaretlemiştir. S“Bir Öğretmenin Sosyal Bilgiler Dışında Başka Branşlarda Derse Girmesi Bu Derse İlişkin Başarıyı Etkiler mi?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 12(%27,3)'ü, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 2(%25,0)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 3(%18,8)'ü olmak üzere toplam 17(%25,0) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 3(% 42,9)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl olan 5(%41,7)'i, kıdem yılı 31 ve üzere yıl olan 3(%50,0)'ü olmak üzere toplam 11(% 44,0) birey “Oldukça” ifadesini işaretlemiştir. “Bir Öğretmenin Sosyal Bilgiler Dışında Başka Branşlarda Derse Girmesi Bu Derse İlişkin Başarıyı Etkiler mi?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 9(%20,5)'u, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 2(%25,0), kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 3(%18,8)'si olmak üzere toplam 14(%20,6) birey, müfettişlerden kıdem yılı 21-30 yıl olan 3(%25,0)'ü olmak üzere toplam 3(% 12,0)'ü birey “Tamamen” ifadesini işaretlemiştir.

GÖREV				Sos.Bil. ders konularıyla ilgili gazete dergi ve mesleki yayınları takip edebiliyor musunuz?			
				hiç	az	oldukça	tamamen
sosyal bilgiler	KıDEM	1-10 yıl	N	2	14	25	3
			%	4,5%	31,8%	56,8%	6,8%
		11-20 yıl	N	1	1	5	1
			%	12,5%	12,5%	62,5%	12,5%
		21-30 yıl	N		4	8	4
			%		25,0%	50,0%	25,0%
		Toplam	N	3	19	38	8
			%	4,4%	27,9%	55,9%	11,8%
müfettiş	KıDEM	11-20 yıl	N	1	5	1	
			%	14,3%	71,4%	14,3%	
		21-30 yıl	N	1	8	3	
			%	8,3%	66,7%	25,0%	
		31+	N		4	2	
			%		66,7%	33,3%	
		Toplam	N	2	17	6	
			%	8,0%	68,0%	24,0%	

Çalışma Sürelerine Göre Öğretmen ve Müfettişlerin Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Dersinin Genel Amaçlarına Ulaşıp Ulaşmadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdelikleri Tablo da verilmiştir. Tabloya göre; “Sosyal Bilgiler Ders Konularıyla İlgili Gazete, Dergi ve Mesleki yayınları takip ediyor musunuz?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 2(%4,5)’i, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 1(%12,5)’i olmak üzere toplam 3(%4,4) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 1(% 14,3)’i, kıdem yılı 21-30 yıl olan 1(%8,3)’i olmak üzere toplam 2(% 8,0) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Ders Konularıyla İlgili Gazete, Dergi ve Mesleki yayınları takip ediyor musunuz?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 14(%31,8)’ü, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 1(%12,5)’i, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 4(%25,0)’ü olmak üzere toplam 19(%27,9) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 5(% 71,4)’i, kıdem yılı 21-30 yıl olan 8(%66,7)’i, kıdem yılı 31 ve üzere yıl olan 4 (%66,7)’ü olmak üzere toplam 17(%68,0) birey “Az” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Ders Konularıyla İlgili Gazete, Dergi ve Mesleki yayınları takip ediyor musunuz?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 25(%56,8)’i, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 5(%62,5)’i, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 8(%50,0)’i olmak üzere toplam 38(%55,9) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 1(% 14,3)’si, kıdem yılı 21-30 yıl olan 3(%25,0)’ü, kıdem yılı 31 ve üzere yıl olan 2(%33,3)’si olmak üzere toplam 6 (% 24,0) birey “Oldukça” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Ders Konularıyla

İlgili Gazete, Dergi ve Mesleki yayınları takip ediyor musunuz?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 3(%6,8)’ü, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 1(%12,5)’i, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 4(%25,0)’ü olmak üzere toplam 8(%11,8) birey “Tamamen” ifadesini işaretlemiştir.

GÖREV				haftalık ders saati		
				15-20 saat	21-25 saat	26-30 saat
sosyal bilgiler	KİDEM	1-10 yıl	N	12	17	15
			%	27,3%	38,6%	34,1%
		11-20 yıl	N	2	4	2
			%	25,0%	50,0%	25,0%
		21-30 yıl	N	10	2	4
			%	62,5%	12,5%	25,0%
		Total	N	24	23	21
			%	35,3%	33,8%	30,9%

Çalışma Sürelerine Göre Öğretmen ve Müfettişlerin Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Dersinin Genel Amaçlarına Ulaşıp Ulaşmadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdelikleri Tablo da verilmiştir. Tabloya göre; “Haftalık Ders Saati” ifadesini sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 12(%27,3)’si, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 2(%25,0)’si, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 10(%62,5)’u olmak üzere toplam 24(%35,3) birey, “15-20 Saat” ifadesini işaretlemiştir. ; “Haftalık Ders Saati” ifadesini sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 17(%38,6)’si, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 4(%50,0)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 2(%12,5)’si olmak üzere toplam 23(%33,8) birey, “21-25 Saat” ifadesini işaretlemiştir. ; “Haftalık Ders Saati” ifadesini sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 15(%34,1)’i, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 2(%25,0)’si, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 4(%25,0)’ü olmak üzere toplam 21(%30,9) birey, “26-30 Saat” ifadesini işaretlemiştir.

GÖREV				sos.bil. ders kitapları öğrencilerin ilgilerini çekiyor mu?		
				ilgilerini çekiyor	kısmen ilgilerini çekiyor	ilgilerini çekmiyor
sosyal bilgiler	KıDEM	1-10 yıl	N	3	23	18
			%	6,8%	52,3%	40,9%
		11-20 yıl	N		4	4
			%		50,0%	50,0%
		21-30 yıl	N	7	7	2
			%	43,8%	43,8%	12,5%
		Total	N	10	34	24
			%	14,7%	50,0%	35,3%
müfettiş	KıDEM	11-20 yıl	N		4	3
			%		57,1%	42,9%
		21-30 yıl	N	1	9	2
			%	8,3%	75,0%	16,7%
		31+	N	1	5	
			%	16,7%	83,3%	
		Total	N	2	18	5
			%	8,0%	72,0%	20,0%

Çalışma Sürelerine Göre Öğretmen ve Müfettişlerin Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Dersinin Genel Amaçlarına Ulaşıp Ulaşmadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdelikleri Tablo da verilmiştir. Tabloya göre; “Sosyal Bilgiler Ders Kitapları Öğrencilerin İlgiğini Çekiyor mu?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 3(%6,8)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 7(%43,8)’si olmak üzere toplam 10(%14,7) birey, müfettişlerden kıdem yılı 21-30 yıl olan 1(%8,3)’i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan 1(%16,7) olmak üzere toplam 2(% 8,0) birey “İlgilerini Çekiyor” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Ders Kitapları Öğrencilerin İlgiğini Çekiyor mu?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 23(%52,3)’ü, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 4(%50,0)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 7(%43,8)’si olmak üzere toplam 34(%50,0) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 4(% 57,1)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl olan 9(%75,0)’u, kıdem yılı 31 ve üzeri yıl olan 5 (%83,3)’i olmak üzere toplam 18(%72,0) birey “Kısmen İlgiğini Çekiyor” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Ders Kitapları Öğrencilerin İlgiğini Çekiyor mu?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinden kıdem yılı 1-10 yıl olanlardan 18(%40,9)’i, kıdem yılı 11-20 yıl olanlardan 4(%50,0)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl olanlardan 2(%12,5)’si olmak üzere toplam 24(%35,3) birey, müfettişlerden kıdem yılı 11-20 yıl olan 3(% 42,9)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl olan 2(%16,7)’si olmak üzere toplam 5(% 20,0) birey “İlgilerini çekmiyor ifadesini işaretlemiştir

8.2. Çalışma Süreleri Değişkenine Göre 6. Ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Amaca Uygunluk Düzeyine İlişkin Öğretmen Ve Müfettiş Görüşlerine Ait Bulgular.

Tablo 34

Çalışma Sürelerine Göre Öğretmen ve Müfettişlerin Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Dersinin Genel Amaçlarına Ulaşıp Ulaşmadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdelikleri

GÖREV				Ders öncesi hazırlık yapar mısınız?			
				hiç yapmam	bazen hazırlık yaparım	her zaman	
sosyal bilgiler	KıDEM	1-10 yıl	N	3	9	32	
			%	6,8%	20,5%	72,7%	
		11-20 yıl	N		1	7	
			%		12,5%	87,5%	
		21-30 yıl	N			16	
			%			100,0%	
		Toplam		N	3	10	55
				%	4,4%	14,7%	80,9%

Çalışma Sürelerine Göre Öğretmen ve Müfettişlerin Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Dersinin Genel Amaçlarına Ulaşıp Ulaşmadığına İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdelikleri tablo 32’de verilmiştir. Tabloya göre; “Ders öncesi hazırlık yapar mısınız”?

Sorusuna kıdemleri 1-10 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden 3 (%6,8)’ü “hiç yapamam” ifadesini kullanmışlardır. Aynı soruya kıdemleri 1-10 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 9 (%20,5), kıdemleri 11-20 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 1 (%12,5)’i olmak üzere toplam 10 (%14,7) birey “bazen hazırlık yaparım” ifadesini kullanmışlardır. Kıdemleri 1-10 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 32 (%72,7), kıdemleri 11-20 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 7 (%87,5), kıdemleri 21-30 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 16 (%100)’sı olmak üzere toplam 55 (%80,9) birey “Her Zaman” ifadesini kullanmıştır.

GÖREV				Sosyal Bilgiler programında yer alan hedeflere ulaşmada ders saatleri yeterli midir?		
				yeterli	kısmen yeterli	yetersiz
sosyal bilgiler	KıDEM	1-10 yıl	N	2	11	31
			%	4,5%	25,0%	70,5%
		11-20 yıl	N		1	7
			%		12,5%	87,5%
		21-30 yıl	N	3	3	10
			%	18,8%	18,8%	62,5%
	Toplam		N	5	15	48
			%	7,4%	22,1%	70,6%
müfettiş	KıDEM	11-20 yıl	N	3	4	
			%	42,9%	57,1%	
		21-30 yıl	N	3	7	2
			%	25,0%	58,3%	16,7%
		31+	N		6	
			%		100,0%	
	Toplam		N	6	17	2
			%	24,0%	68,0%	8,0%

Tabloya göre; “Sosyal Bilgiler Programında yer alan Hedeflere ulaşmada ders Saatleri yeterli midir?” Sorusuna Kıdemleri 1-10 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 2 (%4,5), Kıdemleri 21-30 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 3 (%18,8)’ü olmak üzere toplam 5 (%7,4) birey “Yeterli ” ifadesini kullanmıştır. “Sosyal Bilgiler Programında yer alan Hedeflere ulaşmada ders Saatleri yeterli midir?” Sorusuna Kıdemleri 1-10 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 11 (%25,0), Kıdemleri 11-20 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 1 (%12,5)’i, Kıdemleri 21-30 yıl arasında olan sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 3 (%18,8) olmak üzere toplam 15 (%22,1) birey “Kısmen Yeterli ” ifadesini kullanmıştır. “Sosyal Bilgiler Programında yer alan Hedeflere ulaşmada ders Saatleri yeterli midir?” Sorusuna Kıdemleri 1-10 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 31 (%70,5), Kıdemleri 11-20 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 7 (%87,5)’si, Kıdemleri 21-30 yıl arasında olan sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 10 (%62,5) olmak üzere toplam 48 (%70,6) birey “Yetersiz ” ifadesini kullanmıştır.

Tabloya göre; “Sosyal Bilgiler Programında yer alan Hedeflere ulaşmada ders Saatleri yeterli midir?” Sorusuna Kıdemleri 11-20 yıl arasında olan Müfettişlerden 3 (%42,9), Kıdemleri 21-30 yıl arasında olan Müfettişlerden 3 (%25,0)’ü olmak üzere toplam 6 (%24,0) birey “Yeterli ” ifadesini kullanmıştır. “Sosyal Bilgiler

Programında yer alan Hedeflere ulaşmada ders Saatleri yeterli midir?” Sorusuna Kıdemleri 11-20 yıl arasında olan Müfettişlerden 4 (%57,1)’ü, Kıdemleri 21-30 yıl arasında olan Müfettişlerden 7 (%58,3)’si Kıdemleri 31 yıl ve üzeri olan Müfettişlerden 6 (%100,0)’sı olmak üzere toplam 17 (%68,0) birey “Kısmen Yeterli” ifadesini kullanmıştır. “Sosyal Bilgiler Programında yer alan Hedeflere ulaşmada ders Saatleri yeterli midir?” Sorusuna Kıdemleri 21-30 yıl arasında olan Müfettişlerden 2 (%16,7) olmak üzere toplam 2 (%8,0) birey “Yetersiz” ifadesini kullanmıştır.

GÖREV				İlköğretim II. kademe Sosyal Bilgiler dersinde Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık bilgisi konularının dağılımı orantılı mıdır?		
				evet	kısmen	hayır
sosyal bilgiler	KıDEM	1-10 yıl	N	11	11	22
			%	25,0%	25,0%	50,0%
		11-20 yıl	N	2		6
			%	25,0%		75,0%
		21-30 yıl	N	4	8	4
			%	25,0%	50,0%	25,0%
	Toplam		N	17	19	32
			%	25,0%	27,9%	47,1%
müfettiş	KıDEM	11-20 yıl	N	3	2	2
			%	42,9%	28,6%	28,6%
		21-30 yıl	N		10	2
			%		83,3%	16,7%
		31+	N		4	2
			%		66,7%	33,3%
	Toplam		N	3	16	6
			%	12,0%	64,0%	24,0%

Tabloya Göre “İlköğretim İkinci kademe Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi Konuların Dağılımı Orantılı mıdır?” Sorusuna kıdemleri 1-10 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 11 (%25,0)’i, 11-20 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden 2 (%25,0)’si, Kıdemleri 21-30 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 4 (%25,0)’ü olmak üzere toplam 17 (%25,0) birey “evet” ifadesini kullanmıştır. “İlköğretim İkinci kademe Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi Konuların Dağılımı Orantılı mıdır?” Sorusuna kıdemleri 1-10 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 11 (%25,0)’i, Kıdemleri 21-30 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 8 (%50,0)’i olmak üzere toplam 19 (%27,9) birey “Kısmen” ifadesini kullanmıştır. “İlköğretim İkinci kademe Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık

Bilgisi Konuların Dağılımı Orantılı mıdır?” Sorusuna kıdemleri 1-10 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 22 (%50,0)’si, 11-20 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden 6 (%75,0)’sı, Kıdemleri 21-30 yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 4 (%25,0)’ü olmak üzere toplam 32 (%47,1) birey “Hayır” İfadesini Kullanmıştır.

“İlköğretim İkinci kademe Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi Konuların Dağılımı Orantılı mıdır?” Sorusuna kıdemleri, 11-20 yıl arasında olan Müfettişlerden 3 (%42,9)’ü olmak üzere toplam 3 (%12,0) birey “evet” İfadesini Kullanmıştır. “İlköğretim İkinci kademe Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi Konuların Dağılımı Orantılı mıdır?” Sorusuna kıdemleri 11-20 yıl arasında olan Müfettişlerde 2 (%28,6)’si, Kıdemleri 21-30 yıl arasında olan Müfettişlerden 10 (%83,3)’u, Kıdemleri 31 yıl ve üzeri olan Müfettişlerin 4 (%66,7)’ü olmak üzere toplam 16 (%64,4) birey “Kısmen” İfadesini Kullanmıştır. “İlköğretim İkinci kademe Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi Konuların Dağılımı Orantılı mıdır?” Sorusuna kıdemleri 11-20 yıl arasında olan Müfettişlerde 2 (%28,6)’si, Kıdemleri 21-30 yıl arasında olan Müfettişlerden 2 (%16,7)’si, Kıdemleri 31 yıl ve üzeri olan Müfettişlerin 2 (%33,3)’si olmak üzere toplam 6 (%24,0) birey “Hayır” İfadesini Kullanmıştır.

GÖREV				Sosyal Bilgiler dersinin işlenişinde sizce merkeze ne alınmalıdır?	
				öğrenci	öğretmen
sosyal bilgiler	KıDEM	1-10 yıl	N	41	3
			%	93,2%	6,8%
		11-20 yıl	N	8	
			%	100,0%	
	21-30 yıl	N	14	2	
		%	87,5%	12,5%	
	Toplam	N	63	5	
		%	92,6%	7,4%	
müfettiş	KıDEM	11-20 yıl	N	7	
			%	100,0%	
		21-30 yıl	N	10	1
			%	90,9%	9,1%
	31+	N	5	1	
		%	83,3%	16,7%	
	Toplam	N	22	2	
		%	91,7%	8,3%	

Tabloya göre; “Sosyal Bilgiler Dersinin İşlenişinde sizce Merkeze Ne

Alınmalıdır”? Sorusuna Kıdemleri 1-10 Yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 41 (%93,2)’i, Kıdemleri 11-20 Yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 8 (%100)’i, Kıdemleri 21-30 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 14 (%87,5)’ü olmak üzere toplam 63 (%92,6) Birey Merkeze “Öğrenci” alınmalıdır ifadesini kullanmıştır. “Sosyal Bilgiler Dersinin İşlenişinde sizce Merkeze Ne Alınmalıdır”? Sorusuna Kıdemleri 1-10 Yıl arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 3 (%6,8)’ü, Kıdemleri 21-30 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 2 (%12,5)’si olmak üzere toplam 5 (%7,4) Birey Merkeze “Öğretmen” alınmalıdır ifadesini kullanmıştır.

Sosyal Bilgiler Dersinin İşlenişinde sizce Merkeze Ne Alınmalıdır”? Sorusuna Kıdemleri 11-20 Yıl arasında olan Müfettişlerden 7 (%100,0)’si, Kıdemleri 21-30 yılları arasında olan müfettişlerden 10 (%90,9)’u, Kıdemleri 31 ve üzeri olan Müfettişlerden 5 (%83,3) olmak üzere Toplam 22 (%91,7) Müfettiş “Öğrenci” Merkeze alınmalıdır ifadesini Kullanmıştır. Kıdemleri 21-30 yılları arasında olan Müfettişlerden 1 (%9,1)’i, Kıdemleri 31 veya daha üzeri olan Müfettişlerden 1 (%16,7)’i olmak üzere toplam 2 (%8,3) Birey “Öğretmen “ Merkeze alınmalıdır İfadesini kullanmıştır.

GÖREV				Sosyal Bilgiler dersini branşın dışında öğretmenlerin vermesi başarıyı etkiler mi?			
				hiç	az	oldukça	tamamen
sosyal bilgiler	KıDEM	1-10 yıl	N	1		13	30
			%	2,3%		29,5%	68,2%
		11-20 yıl	N	1			7
			%	12,5%			87,5%
		21-30 yıl	N	1		6	9
			%	6,3%		37,5%	56,3%
		Toplam	N	3		19	46
			%	4,4%		27,9%	67,6%
müfettiş	KıDEM	11-20 yıl	N	1	1	1	4
			%	14,3%	14,3%	14,3%	57,1%
		21-30 yıl	N		3	5	4
			%		25,0%	41,7%	33,3%
		31+	N		1	3	2
			%		16,7%	50,0%	33,3%
		Toplam	N	1	5	9	10
			%	4,0%	20,0%	36,0%	40,0%

Tabloya Göre; “Sosyal Bilgiler Dersini Branşı Dışında Öğretmenlerin Vermesi Başarıyı Etkiler mi”? Sorusuna Kıdemleri 1-10 yıl Arasında olan Sosyal

Bilgiler Öğretmenlerinin 1 (%2,3)'ü Kıdemleri 11-20 Yılları Arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 1 (%12,5)'i, Kıdemleri 21-30 Yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 1(%4,4)'i olmak üzere toplam 3 (%4,4) birey “Hiç” ifadesini kullanmıştır. Az İadesini Hiçbir Öğretmen işaretlememiştir. “Sosyal Bilgiler Dersini Branşı Dışında Öğretmenlerin Vermesi Başarıyı Etkiler mi”? Sorusuna Kıdemleri 1-10 yıl Arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 13(%68,2)'ü, Kıdemleri 21-30 Yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 6(%37,5)'sı olmak üzere toplam 19 (%27,9) birey “oldukça” ifadesini kullanmıştır. “Sosyal Bilgiler Dersini Branşı Dışında Öğretmenlerin Vermesi Başarıyı Etkiler mi”? Sorusuna Kıdemleri 1-10 yıl Arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 30 (%68,2)'u Kıdemleri 11-20 Yılları Arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 7 (%87,5)'si, Kıdemleri 21-30 Yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 9 (%4,4)'i olmak üzere toplam 46 (%67,6) birey “Tamamen” ifadesini kullanmıştır.

“Sosyal Bilgiler dersini Branşı Dışında Öğretmenlerin Vermesi Başarıyı Etkiler mi”? sorusuna Kıdemleri 11-20 yılları arasında olan Müfettişlerden 1 (%14,3)'i olmak üzere toplam 1 (%4,0) birey “hiç” ifadesini kullanmıştır. Kıdemleri 11-20 yılları arasında olan, müfettişlerden 1 (%14,3)'i Kıdemleri 21-30 Yılları arasında olan Müfettişlerden 3 (%25,0)'ü, Kıdemleri 31 ve üzeri yıllarda Görev yapmış Müfettişlerin 1,(16,7)'i olmak üzere toplam 5 (%20,0) Müfettiş “Az” ifadesini kullanmıştır. Kıdemleri 11-20 yılları arasında olan, müfettişlerden 1 (%14,3)'ü, Kıdemleri 21-30 Yılları arasında olan Müfettişlerden 5 (%41,7)'i, Kıdemleri 31 ve üzeri yıllarda Görev yapmış Müfettişlerin 3 (50,0)'ü olmak üzere toplam 9 (%36,0) Müfettiş “Oldukça” ifadesini kullanmıştır. Kıdemleri 11-20 yılları arasında olan, müfettişlerden 4 (%57,1)'ü, Kıdemleri 21-30 Yılları arasında olan Müfettişlerden 4 (%33,3)'ü, Kıdemleri 31 ve üzeri yıllarda Görev yapmış Müfettişlerin 2 (33,3)'si olmak üzere toplam 10 (%40,0) Müfettiş “Tamamen” ifadesini kullanmıştır.

GÖREV				Sosyal Bilgiler programında yer alan hedefler davranışa dönüşüyor mu?			
				hiç	az	oldukça	tamamen
sosyal bilgiler	KıDEM	1-10 yıl	N	5	26	12	1
			%	11,4%	59,1%	27,3%	2,3%
		11-20 yıl	N		6	2	
			%		75,0%	25,0%	
		21-30 yıl	N		8	8	
			%		50,0%	50,0%	
		Toplam	N	5	40	22	1
			%	7,4%	58,8%	32,4%	1,5%
müfettiş	KıDEM	11-20 yıl	N	1	6		
			%	14,3%	85,7%		
		21-30 yıl	N		11	1	
			%		91,7%	8,3%	
		31+	N		5	1	
			%		83,3%	16,7%	
		Toplam	N	1	22	2	
			%	4,0%	88,0%	8,0%	

Tabloya göre; “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedefler Davranışa Dönüşüyor Mu”? Sorusuna Kıdemleri 1-10 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 5 (%11,4)’i olmak üzere toplam 5 (%7,4) öğretmen “Hiç” ifadesini kullanmıştır. “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedefler Davranışa Dönüşüyor Mu”? Sorusuna Kıdemleri 1-10 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 26 (%59,1)’sı, Kıdemleri 11-20 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 6 (%75,0)’sı ve Kıdemleri 21-30 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 8 (%50,0)’i olmak üzere toplam 40 (%58,8) Öğretmen “Az” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedefler Davranışa Dönüşüyor Mu”? Sorusuna Kıdemleri 1-10 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 12 (%27,3)’sı, Kıdemleri 11-20 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 2 (%25,0)’sı ve Kıdemleri 21-30 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 8 (%50,0)’i olmak üzere toplam 22 (%32,4) Öğretmen “Oldukça ” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedefler Davranışa Dönüşüyor Mu”? Sorusuna Kıdemleri 1-10 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 1 (%2,3)’i, olmak üzere toplam 1 (%1,5) Öğretmen “Tamamen ”ifadesini kullanmıştır.

“Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedefler Davranışa Dönüşüyor Mu”? Sorusuna Kıdemleri 11-20 yılları arasında olan Müfettişlerden 1 (%14,3)’i olmak üzere toplam 1 (%4,0) müfettiş “Hiç ” ifadesini kullanmıştır. “Sosyal Bilgiler

Programında Yer Alan Hedefler Davranışa Dönüşüyor Mu”? Sorusuna Kıdemleri 11-20 yılları arasında olan Müfettişlerden 6 (%85,7)’sı, Kıdemleri 21-30 yılları arasında olan Müfettişlerden 11 (%91,7)’i ve kıdemleri 31 ve üzeri olan Müfettişlerden 5 (%83,3) birey olmak üzere toplam 22 (%88,8) Müfettiş“Az ” ifadesini Kullanmıştır. “Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Hedefler Davranışa Dönüşüyor Mu”? Sorusuna, Kıdemleri 21-30 yılları arasında olan Müfettişlerden 1 (%8,)’i ve kıdemleri 31 ve üzeri olan Müfettişlerden 1 (%16,7)’i olmak üzere toplam 2 (%8,0) Müfettiş“Oldukça ” ifadesini kullanmıştır. Aynı Soruya Tamamen katılıyorum ifadesini hiçbir Müfettiş kullanmamıştır.

GÖREV				Okkunuzda sosyal bilgiler dersi ile ilgili yeterli araç-gereç var mı?			
				hiç	az	oldukça	tamamen
sosyal bilgiler	KıDEM	1-10 yıl	N	2	18	20	4
			%	4,5%	40,9%	45,5%	9,1%
		11-20 yıl	N		5	3	
			%		62,5%	37,5%	
		21-30 yıl	N		4	8	4
			%		25,0%	50,0%	25,0%
		Toplam	N	2	27	31	8
			%	2,9%	39,7%	45,6%	11,8%
müfettiş	KıDEM	11-20 yıl	N		5	2	
			%		71,4%	28,6%	
		21-30 yıl	N		9	3	
			%		75,0%	25,0%	
		31+	N		5	1	
			%		83,3%	16,7%	
		Toplam	N		19	6	
			%		76,0%	24,0%	

Tabloya göre; “Okulunuzda Sosyal Bilgiler Dersi ile ilgili Yeterli Araç-Gereç Var mı”? Sorusuna Kıdemleri 1-10 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 2 (%4,5)’si olmak üzere toplam 2 (%2,9) Öğretmen “Hiç ” ifadesini kullanmışlardır. Kıdemleri 1-10 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 18 (%40,9)’i, Kıdemleri 11-20 yılları arasında olan sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 5 (%62,5)’i ve kıdemleri 21-30 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 4 (%25,0)’ü olmak üzere toplam 27 (%39,4) öğretmen “Az” ifadesini kullanmıştır. Kıdemleri 1-10 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 20 (%45,)’si, Kıdemleri 11-20 yılları arasında olan sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 3 (%37,5)’ü ve kıdemleri 21-30 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 8 (%50,0)’i olmak üzere toplam 31 (%45,6)

öğretmen “oldukça” ifadesini kullanmıştır. Kıdemleri 1-10 yılları arasında olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden 4 (%9,1)’ü, olmak üzere toplam 4 (%25,0) öğretmen “Tamamen” ifadesini kullanmıştır.

“Okulunuzda Sosyal Bilgiler Dersi İle İlgili Yeterli Araç-Gereç Var mı”? sorusuna Müfettişlerden Hiçbiri “Hiç ” ifadesini kullanmamıştır. Müfettişlerden kıdemleri 11-20 yılları arasında olanlardan 5 (%71,4)’i Kıdem yılı 21-30 Yılları arasında olanlardan 9 (%75,0)’u Ve Kıdemleri 31 yıl ve üzeri olanlardan 5 (%83,3)’i olmak üzere toplam 19 (%76,0) Müfettiş “Az” ifadesini kullanmıştır. Müfettişlerden kıdemleri 11-20 yılları arasında olanlardan 2 (%28,6)’si Kıdem yılı 21-30 Yılları arasında olanlardan 3 (%25,0)’ü ve Kıdemleri 31 yıl ve üzeri olanlardan 1 (%16,7)’i olmak üzere toplam 6 (%24,0) Müfettiş “Oldukça” ifadesini kullanmıştır. Müfettişlerden Hiçbiri “Tamamen” ifadesini kullanmamıştır.

9.1. Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular.

Tablo 35

Araştırmaya Katılan Bireylerin Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzdelikler

Metot ve Teknikler				Kullanım Sıklığı			
				hiç	ara sıra	sık-sık	her zaman
anlatım	kıdem	1-10 yıl	N		7	20	17
			%		15,9%	45,5%	38,6%
		11-20-yıl	N		3	4	8
			%		20,0%	26,7%	53,3%
		21-30 yıl	N		11	10	7
			%		39,3%	35,7%	25,0%
		31+	N		3	1	2
sorü-cevap	kıdem	1-10 yıl	N		2	23	19
			%		4,5%	52,3%	43,2%
		11-20-yıl	N		2	7	6
			%		13,3%	46,7%	40,0%
		21-30 yıl	N	2	3	15	8
			%	7,1%	10,7%	53,6%	28,6%
		31+	N		2	1	3
problem çözme	kıdem	1-10 yıl	N		31	7	1
			%		70,5%	15,9%	2,3%
		11-20-yıl	N	4	8	2	1
			%	26,7%	53,3%	13,3%	6,7%
		21-30 yıl	N	4	13	9	2
			%	14,3%	46,4%	32,1%	7,1%
		31+	N	1	2	2	1
	Toplam		%	16,7%	33,3%	33,3%	16,7%
			N	14	54	20	5
			%	15,1%	58,1%	21,5%	5,4%

Araştırmaya Katılan Bireylerin Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzdelikler dağılımı tablo 33’de verilmiştir.

Tabloya göre anlatım yönteminin kullanım sıklığı ifadesi kıdemleri 1- 10 yıl

olanların 7 (%15,9)si, 11- 20 yıl olanların 3 (%20)ü, 21 -30 yıl olanların 11 (% 39,3)i ve 31 yıl ve üzeri olanların 3 (% 50)ü, olmak üzere toplam 24 (% 25,8) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 20 (%45,5)si, 11- 20 yıl olanların 4(%26,7)ü, 21 -30 yıl olanların 10 (% 35,7)u ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7)i, olmak üzere toplam 35 (% 37,6) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 17 (%38,6)si, 11- 20 yıl olanların 8 (%53,3)i, 21 -30 yıl olanların 7 (% 25)si ve 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3)ü, olmak üzere toplam 24 (% 25,8) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre soru – cevap yönteminin kullanım sıklığı ifadesi kıdemleri 1- 10 yıl olanların 2 (% 4,5)si, 11- 20 yıl olanların 2 (%13,3)si, 21 -30 yıl olanların 3(% 10,7)ü ve 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3)si, olmak üzere toplam 9 (% 9,7) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 23 (%52,3)ü, 11- 20 yıl olanların 7 (%46,7)si, 21 -30 yıl olanların 15 (% 53,6)i ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7)i, olmak üzere toplam 46 (% 49,5) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 19 (%43,2)u, 11- 20 yıl olanların 6 (%40)si, 21 -30 yıl olanların 8 (% 28, 6)i ve 31 yıl ve üzeri olanların 3 (% 50)ü, olmak üzere toplam 36 (% 38,7) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre problem çözme yönteminin kullanım sıklığı ifadesi kıdemleri 1- 10 yıl olanların 5 (% 11,4)i, 11- 20 yıl olanların 4 (%26,7)ü, 21 -30 yıl olanların 4 (% 14,3)ü ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7)i, olmak üzere toplam 14 (% 15,1) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 31 (% 70,5)i, 11- 20 yıl olanların 8 (%53,3)i, 21 -30 yıl olanların 13 (% 46,4)ü ve 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3)si, olmak üzere toplam 54 (% 58,1) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 7 (%15,9)si, 11- 20 yıl olanların 2 (%13,3)si, 21 -30 yıl olanların 9 (% 32,1)u ve 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3)si, olmak üzere toplam 20 (% 21,5) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 1(%2,3)i, 11- 20 yıl olanların 1 (%6,7)i, 1 -30 yıl olanların 2 (% 7, 1)si ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7)i, olmak üzere toplam 5 (% 5,4) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

9.2. Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular.

Tablo 36

Araştırmaya Katılan Bireylerin Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzdelikler

MET_TEK				Kullanım Sıklığı			
				hiç	ara sıra	sık-sık	her zaman
tartışma-gösteri	Kıdem	1-10 yıl	N	3	16	22	3
			%	6,8%	36,4%	50,0%	6,8%
		11-20-yıl	N	2	6	4	3
			%	13,3%	40,0%	26,7%	20,0%
		21-30 yıl	N		17	4	7
			%		60,7%	14,3%	25,0%
		31+	N		3	1	2
			%		50,0%	16,7%	33,3%
		Toplam	N	5	42	31	15
			%	5,4%	45,2%	33,3%	16,1%
gezi gözlem	Kıdem	1-10 yıl	N	16	22	5	1
			%	36,4%	50,0%	11,4%	2,3%
		11-20-yıl	N	1	2	1	1
			%	20,0%	40,0%	20,0%	20,0%
		21-30 yıl	N	4	20	3	1
			%	14,3%	71,4%	10,7%	3,6%
		31+	N	1	3	1	1
			%	16,7%	50,0%	16,7%	16,7%
		Toplam	N	22	47	10	4
			%	26,5%	56,6%	12,0%	4,8%
eğitici oyunlar	Kıdem	1-10 yıl	N	14	21	6	3
			%	31,8%	47,7%	13,6%	6,8%
		11-20-yıl	N	7	5	2	1
			%	46,7%	33,3%	13,3%	6,7%
		21-30 yıl	N	5	14	8	1
			%	17,9%	50,0%	28,6%	3,6%
		31+	N	1	3	1	1
			%	16,7%	50,0%	16,7%	16,7%
		Toplam	N	27	43	17	6
			%	29,0%	46,2%	18,3%	6,5%
örnek olay incelemesi	Kıdem	1-10 yıl	N	10	22	10	2
			%	22,7%	50,0%	22,7%	4,5%
		11-20-yıl	N	5	4	5	1
			%	33,3%	26,7%	33,3%	6,7%
		21-30 yıl	N	6	15	5	2
			%	21,4%	53,6%	17,9%	7,1%
		31+	N	1	3	1	1
			%	16,7%	50,0%	16,7%	16,7%
		Toplam	N	22	44	21	6
			%	23,7%	47,3%	22,6%	6,5%

Araştırmaya Katılan Bireylerin Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Metot Ve Tekniklerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzdelikler dağılımı Tablo 34’de verilmiştir.

Tabloya göre tartışma - gösteri yönteminin kullanım sıklığı ifadesi kıdemleri

1- 10 yıl olanların 3 (% 6,8)ü, 11- 20 yıl olanların 2 (%13,3)si, 21 -30 yıl olanların 0 (% 0)ı ve 31 yıl ve üzeri olanların 0 (% 0)ı, olmak üzere toplam 5 (% 5,4) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 16 (% 36,4)sı, 11- 20 yıl olanların 6 (%40)sı, 21 -30 yıl olanların 17 (% 60,7)si ve 31 yıl ve üzeri olanların 3 (% 50)ü, olmak üzere toplam 42 (% 45,2) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 22 (%50)si, 11- 20 yıl olanların 4 (%26,7)ü, 21 -30 yıl olanların 4 (% 14,3)ü ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7)i, olmak üzere toplam 31 (% 33,3) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 3 (%6,8)ü, 11- 20 yıl olanların 3 (%20)ü, 21 -30 yıl olanların 7 (% 25)si ve 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3)si, olmak üzere toplam 15 (% 16,1) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre gezi gözlem yönteminin kullanım sıklığı ifadesi kıdemleri 1- 10 yıl olanların 16 (% 36,4)sı, 11- 20 yıl olanların 1 (% 20)i, 21 -30 yıl olanların 4 (% 14,3)ü ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7)i, olmak üzere toplam 22 (% 26,5) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 22 (% 50)si, 11- 20 yıl olanların 2 (% 40)si, 21 -30 yıl olanların 20 (% 71,4)si ve 31 yıl ve üzeri olanların 3 (% 50) ü, olmak üzere toplam 47 (% 56,6) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 5 (% 11,4)i, 11- 20 yıl olanların 1 (%20)i, 21 -30 yıl olanların 3 (% 10,7)ü ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7)i, olmak üzere toplam 10 (% 12) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 1 (% 2,3)i, 11- 20 yıl olanların 1 (%20)i, 21 -30 yıl olanların 1 (% 3,6)i ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7)i, olmak üzere toplam 4 (% 4,8) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre eğitici oyunlar yönteminin kullanım sıklığı ifadesi kıdemleri 1- 10 yıl olanların 14 (% 31,8)ü, 11- 20 yıl olanların 7 (% 46,7)si, 21 -30 yıl olanların 5 (% 17,9)i ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7)i, olmak üzere toplam 27 (% 29) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 21 (% 47,7)i, 11- 20 yıl olanların 5 (% 33,3)i, 21 -30 yıl olanların 14 (% 50)ü ve 31 yıl ve üzeri olanların 3 (% 50)ü, olmak üzere toplam 43 (% 46,2) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 6 (% 13,6)sı, 11- 20 yıl olanların 2

(%13,3)si, 21 -30 yıl olanların 8 (% 28,6)i ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7)i, olmak üzere toplam 17 (% 18,3) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 3 (%6,8)ü, 11- 20 yıl olanların 1 (% 6,7)i, 21 -30 yıl olanların 1 (% 3,6)i ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7)i, olmak üzere toplam 6 (% 6,5) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre örnek olay incelemesi yönteminin kullanım sıklığı ifadesi kıdemleri 1- 10 yıl olanların 10 (% 22,7)u, 11- 20 yıl olanların 5 (% 33,3)i, 21 -30 yıl olanların 6 (% 21,4)sı ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7)i, olmak üzere toplam 22 (% 23,7) birey “hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 22 (% 50)si, 11- 20 yıl olanların 4 (% 26,7)ü, 21 -30 yıl olanların 15 (% 53,6)i ve 31 yıl ve üzeri olanların 3 (% 50)ü, olmak üzere toplam 44(% 47,3) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 10 (% 22,7)u, 11- 20 yıl olanların 5 (%33,3) i, 21 -30 yıl olanların 5 (% 17,9)i ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7) i, olmak üzere toplam 21 (% 22,6) birey “sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl olanların 2 (% 4,5)si, 11- 20 yıl olanların 1 (% 6,7)i, 21 -30 yıl olanların 2 (% 7,1)si ve 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7)i, olmak üzere toplam 6 % 6,5) birey “her zaman” ifadesini işaretlemiştir.

10.1. Çalışma süresine göre sosyal bilgiler dersinde kullanılan araç ve materyallerin neler olduğuna ilişkin bulgular.

Tablo 37

Araştırmaya Katılan Bireylerin Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzdelikler

Araç ve Materyaller				Kullanım Sıklığı			
				hiç	ara sıra	sık-sık	her zaman
yazı tahtası	Kıdem	1-10 yıl	N		6	18	20
			%		13,6%	40,9%	45,5%
		11-20-yıl	N		4	8	3
			%		26,7%	53,3%	20,0%
		21-30 yıl	N	1	10	6	11
			%	3,6%	35,7%	21,4%	39,3%
		31+	N		3	1	2
			%		50,0%	16,7%	33,3%
	Toplam		N	1	23	33	36
			%	1,1%	24,7%	35,5%	38,7%
model ve numuneler	Kıdem	1-10 yıl	N	3	18	15	8
			%	6,8%	40,9%	34,1%	18,2%
		11-20-yıl	N	4	8	2	1
			%	26,7%	53,3%	13,3%	6,7%
		21-30 yıl	N	6	14	5	3
			%	21,4%	50,0%	17,9%	10,7%
		31+	N	2	1	2	1
			%	33,3%	16,7%	33,3%	16,7%
	Toplam		N	15	41	24	13
			%	16,1%	44,1%	25,8%	14,0%
haritalar	Kıdem	1-10 yıl	N	1	3	13	27
			%	2,3%	6,8%	29,5%	61,4%
		11-20-yıl	N		2	7	6
			%		13,3%	46,7%	40,0%
		21-30 yıl	N	2	3	13	10
			%	7,1%	10,7%	46,4%	35,7%
		31+	N			4	2
			%			66,7%	33,3%
	Toplam		N	3	8	37	45
			%	3,2%	8,6%	39,8%	48,4%
tepegöz	Kıdem	1-10 yıl	N	21	13	8	2
			%	47,7%	29,5%	18,2%	4,5%
		11-20-yıl	N	3	10	2	
			%	20,0%	66,7%	13,3%	
		21-30 yıl	N	8	12	5	3
			%	28,6%	42,9%	17,9%	10,7%
		31+	N		3	1	2
			%		50,0%	16,7%	33,3%
	Toplam		N	32	38	16	7
			%	34,4%	40,9%	17,2%	7,5%

Araştırmaya Katılan Bireylerin Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzdelikler Tablo 35’ de verilmiştir. Tabloya göre;” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Yazı Tahtasını kullanım sıklığı kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 1(%3,6)’i olmak üzere toplam 1(%1,1) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. ;” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve

Materyallerden Yazı Tahtasını kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%13,6)'sı, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%26,7)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 10(%35,7)'ü, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 3(%50,0)'ü olmak üzere toplam 23(%24,7) birey “Ara Sıra” ifadesini işaretlemiştir. ;” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Yazı Tahtasını kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 18(%40,9)'i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 8(%53,3)'i, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%21,4)'sı, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%16,7)'i olmak üzere toplam 33(%35,5) birey “Sık Sık” ifadesini işaretlemiştir. ;” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Yazı Tahtasını kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 20(%45,5)'si, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%20,0)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 11(%34,3)'i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 2(%33,3)'si olmak üzere toplam 36(%38,7) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Model ve Numuneler kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%6,8)'ü, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%26,7)'ü, 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%21,4)'sı, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 2(%33,3)'ü olmak üzere toplam 15(%16,1) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. ;” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Model ve Numuneler kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 18(%40,9)'i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 8(%53,3)'i, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 14(%50,0)'ü, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%16,7)'i olmak üzere toplam 41(%44,1) birey “Ara Sıra” ifadesini işaretlemiştir. ” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Model ve Numuneler kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 15(%34,1)'i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 2(%13,3)'si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 5(%17,9)'i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 2(%33,3)'si olmak üzere toplam 24(%25,8) birey “Sık Sık” ifadesini işaretlemiştir. ” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve

Materyallerden Model ve Numuneler kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 8(%18,2)'i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 1(%6,7)'i, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%10,7)'ü, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%16,7)'i olmak üzere toplam 13(%14,0) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Haritaların kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 1(%2,3)'i, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 2(%7,1)'si olmak üzere toplam 3(%3,2) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. ” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Haritaların kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%6,8)'ü, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 2(%13,3)'si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%10,7)'ü olmak üzere toplam 8(%8,6) birey “Ara Sıra” ifadesini işaretlemiştir. ” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Haritaların kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 13(%29,5)'ü, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 7(%46,7)'si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 13(%46,4)'ü, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 4(%66,7)'si olmak üzere toplam 37(%66,7) birey “Sık Sık” ifadesini işaretlemiştir. ” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Haritaların kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 27(%61,4)'si, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%40,0)'sı, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 10(%35,7)'u, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 2(%33,3)'si olmak üzere toplam 45(%35,3) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Tepegöz kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 21(%47,7)'i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%20,0)'ü, 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 8(%28,6)'i olmak üzere toplam 32(%34,4) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. ;” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Tepegöz kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 13(%29,5)'ü, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 10(%66,7)'u, kıdem

yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 12(%42,9)'si, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 3(%50,0)'ü olmak üzere toplam 38(%40,9) birey “Ara Sıra” ifadesini işaretlemiştir. ” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Tepegöz kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 8(%18,2)'i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 2(%13,3)'si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 5(%17,9)'i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%16,7)'i olmak üzere toplam 16(%17,2) birey “Sık Sık” ifadesini işaretlemiştir. ” Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Tepegöz kullanım sıklığı kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 2(%4,5)'si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%10,7)'ü, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 2(%33,3)'si olmak üzere toplam 7(%7,5) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

10.2. Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç Ve Materyallerin Neler Olduğuna İlişkin Bulgular.

Tablo 38

Araştırmaya Katılan Bireylerin Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzdelikler

Araç ve Materyaller				Kullanım Sıklığı			
				hiç	ara sıra	sık-sık	her zaman
slayt	Kıdem	1-10 yıl	N	29	11	2	2
			%	65,9%	25,0%	4,5%	4,5%
		11-20-yıl	N	8	7		
			%	53,3%	46,7%		
		21-30 yıl	N	7	15	3	3
			%	25,0%	53,6%	10,7%	10,7%
		31+	N	1	3		2
			%	16,7%	50,0%		33,3%
		Toplam	N	45	36	5	7
			%	48,4%	38,7%	5,4%	7,5%
tv/video	Kıdem	1-10 yıl	N	20	16	6	2
			%	45,5%	36,4%	13,6%	4,5%
		11-20-yıl	N	6	7	2	
			%	40,0%	46,7%	13,3%	
		21-30 yıl	N	5	16	6	1
			%	17,9%	57,1%	21,4%	3,6%
		31+	N	1	2	1	2
			%	16,7%	33,3%	16,7%	33,3%
		Toplam	N	32	41	15	5
			%	34,4%	44,1%	16,1%	5,4%
grafikler ve şekiller	Kıdem	1-10 yıl	N	2	20	15	7
			%	4,5%	45,5%	34,1%	15,9%
		11-20-yıl	N	4	5	3	3
			%	26,7%	33,3%	20,0%	20,0%
		21-30 yıl	N	4	10	10	4
			%	14,3%	35,7%	35,7%	14,3%
		31+	N	1	2	2	1
			%	16,7%	33,3%	33,3%	16,7%
		Toplam	N	11	37	30	15
			%	11,8%	39,8%	32,3%	16,1%

Araştırmaya Katılan Bireylerin Çalışma Süresine Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzdelikler dağılımı Tablo 36’da verilmiştir. Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden slaytın kullanım sıklığı ifadesi kıdemleri 1- 10 yıl arasında olanların 29 (%65,9)u, 11 – 20 yıl arasında olanların 8 (% 53,3) i, 21 – 30 yıl arasında olanların 7 (% 25) si, 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16, 7) i, olmak üzere toplam 45 (% 48,4) birey “ hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl arasında olanların 11 (% 25) i, 11 – 20 yıl arasında olanların 7 (% 46,7) si, 21 – 30 yıl arasında olanların 15 (% 53,6) i, 31 yıl ve üzeri olanların 3 (% 50) ü, olmak üzere toplam 36 (% 38,7) birey “ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl arasında olanların 2 (% 4,5) si, 11 – 20 yıl arasında olanların 0

(% 0) ı, 21 – 30 yıl arasında olanların 3 (% 10,7) u, 31 yıl ve üzeri olanların 0 (% 0) ı, olmak üzere toplam 5 (% 5,4) birey “ sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl arasında olanların 2 (% 4,5) si, 11 – 20 yıl arasında olanların 0 (% 0) ı, 21 – 30 yıl arasında olanların 3 (% 10,7) u, 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3) si, olmak üzere toplam 7 (% 7,5) birey “ her zaman ” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden TV / VİDEO kullanım sıklığı ifadesi kıdemleri 1- 10 yıl arasında olanların 20 (% 45,5) si, 11 – 20 yıl arasında olanların 6 (% 40) sı, 21 – 30 yıl arasında olanların 5 (% 17,9) i, 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16, 7) i, olmak üzere toplam 32 (% 34,4) birey “ hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl arasında olanların 16 (% 36,4) sı, 11 – 20 yıl arasında olanların 7 (% 46,7) si, 21 – 30 yıl arasında olanların 16 (% 57,1) sı, 31 yıl ve üzeri olanların 2(% 33,3) si, olmak üzere toplam 41 (% 44,1) birey “ ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl arasında olanların 6 (% 13,6) sı, 11 – 20 yıl arasında olanların 2(% 13,3) si, 21 – 30 yıl arasında olanların 6 (% 21,4) sı, 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7) i, olmak üzere toplam 15 (% 16,1) birey “ sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl arasında olanların 2 (% 4,5) si, 11 – 20 yıl arasında olanların 0 (% 0) ı, 21 – 30 yıl arasında olanların 1 (% 3,6) i, 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3) si, olmak üzere toplam 5 (% 5,4) birey “ her zaman ” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Araç ve Materyallerden Grafikler ve Şekiller kullanım sıklığı ifadesi kıdemleri 1- 10 yıl arasında olanların 2 (% 4,5) si, 11 – 20 yıl arasında olanların 4 (% 26,7) ü, 21 – 30 yıl arasında olanların 4 (% 14,3) ü, 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16, 7) i, olmak üzere toplam 11 (% 11,8) birey “ hiç” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl arasında olanların 20 (% 45,5) si, 11 – 20 yıl arasında olanların 5 (% 33,3) i, 21 – 30 yıl arasında olanların 10 (% 35,7) u, 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3) si, olmak üzere toplam 37 (% 39,8) birey “ ara sıra” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl arasında olanların 15 (% 34,1) i, 11 – 20 yıl arasında olanların 3 (% 20) ü, 21 – 30 yıl arasında olanların 10 (% 35,7) u, 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3) si,

olmak üzere toplam 30 (% 32,3) birey “ sık sık ” ifadesini işaretlemiştir. Kıdemleri 1- 10 yıl arasında olanların 7 (% 15,9) si, 11 – 20 yıl arasında olanların 3 (% 20) ü, 21 – 30 yıl arasında olanların 4 (% 14,3) ü, 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7) i, olmak üzere toplam 15 (% 16,1) birey “ her zaman ” ifadesini işaretlemiştir.

11. Araştırmaya Katılan Bireylerin Karşılaştıkları Problemlerin Kıdemlerine Göre Dağılımına İlişkin Bulgular.

Tablo 39

Çalışma Sürelerine Göre Araştırmaya Katılan Bireylerin Karşılaşılan Problemlere İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri

Karşılaşma sıklığı			SORUNLAR					
			sınıfların kalabalık olması	ders araçlarının yetersizliği	haftalık ders yükünün çokluğu	baş dışında girilen derslerin çokluğu	başla ilgili kaynak eksikliği	metot ve teknik kullanma sıkıntısı
hiç	1-10 yıl	N	8	5	21	28	11	7
		%	10,0%	6,3%	26,3%	35,0%	13,8%	8,8%
	11-20-yıl	N			3	3	2	2
		%			30,0%	30,0%	20,0%	20,0%
	21-30 yıl	N	4	5	10	9	4	7
ara sıra		%	10,3%	12,8%	25,6%	23,1%	10,3%	17,9%
	Toplam	N	12	10	34	40	17	16
		%	9,3%	7,8%	26,4%	31,0%	13,2%	12,4%
	1-10 yıl	N	17	20	14	12	16	28
		%	15,9%	18,7%	13,1%	11,2%	15,0%	26,2%
sık sık	11-20-yıl	N	4	8	9	9	3	7
		%	10,0%	20,0%	22,5%	22,5%	7,5%	17,5%
	21-30 yıl	N	10	10	11	12	15	15
		%	13,7%	13,7%	15,1%	16,4%	20,5%	20,5%
	31+	N	3	1	3	3	2	2
her zaman		%	21,4%	7,1%	21,4%	21,4%	14,3%	14,3%
	Toplam	N	34	39	37	36	36	52
		%	14,5%	16,7%	15,8%	15,4%	15,4%	22,2%
	1-10 yıl	N	13	9	5	4	9	9
		%	26,5%	18,4%	10,2%	8,2%	18,4%	18,4%
sık sık	11-20-yıl	N	5	4	2	3	4	4
		%	22,7%	18,2%	9,1%	13,6%	18,2%	18,2%
	21-30 yıl	N	7	8	6	6	6	4
		%	18,9%	21,6%	16,2%	16,2%	16,2%	10,8%
	31+	N	2	4	3	2	3	3
her zaman		%	11,8%	23,5%	17,6%	11,8%	17,6%	17,6%
	Toplam	N	27	25	16	15	22	20
		%	21,6%	20,0%	12,8%	12,0%	17,6%	16,0%
	1-10 yıl	N	6	10	4		8	
		%	21,4%	35,7%	14,3%		28,6%	
sık sık	11-20-yıl	N	6	3	1		3	2
		%	40,0%	20,0%	6,7%		20,0%	13,3%
	21-30 yıl	N	7	5	1	1	3	2
		%	36,8%	26,3%	5,3%	5,3%	15,8%	10,5%
	31+	N	1	1		1	1	1
her zaman		%	20,0%	20,0%		20,0%	20,0%	20,0%
	Toplam	N	20	19	6	2	15	5
		%	29,9%	28,4%	9,0%	3,0%	22,4%	7,5%

Çalışma Sürelerine Göre Araştırmaya Katılan Bireylerin Karşılaşılan Problemlere İlişkin Görüşlerinin Frekans Ve Yüzdeleri Tablo 37’de verilmiştir. Tabloya göre, Araştırmaya Katılan Bireylerin “Sınıfların Kalabalık Olması” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 8(%10,0)’i, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%10,3)’ü olmak üzere toplam 12(%9,3) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Sınıfların Kalabalık Olması” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 17(%15,9)’si, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%10,0)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 10(%13,7)’u, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 3(%21,4)’ü olmak üzere toplam 34(%14,5) birey “Ara Sıra” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Sınıfların Kalabalık Olması” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 13(%26,5)’ü, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 5(%22,70)’i, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 7(%18,9)’si, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 2(%11,8)’si olmak üzere toplam 27(%21,6) birey “Sık Sık” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Sınıfların Kalabalık Olması” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%21,4)’sı, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%40,0)’sı, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 7(%36,8)’si, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%20,0)’i olmak üzere toplam 20(%29,9) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre, Araştırmaya Katılan Bireylerin “Ders Araçlarının Yetersizliği” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 5(%6,3)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 5(%12,8)’i olmak üzere toplam 10(%7,8) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Ders Araçlarının Yetersizliği” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 20(%18,7)’si, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 8(%20,0)’i, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 10(%13,7)’u, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%7,1)’i olmak üzere toplam 39(%16,7) birey “Ara Sıra” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Ders Araçlarının Yetersizliği” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-

10 yıl arasında olan öğretmenlerden 9(%18,4)'u, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%18,2)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 8(%21,6)'i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 4(%23,4)'ü olmak üzere toplam 25(%20,0) birey “Sık Sık” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Ders Araçlarının Yetersizliği” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 10(%35,7)'u, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%20,0)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 5(%26,3)'i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%20,0)'i olmak üzere toplam 19(%28,4) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre, Araştırmaya Katılan Bireylerin “Haftalık Ders Yükünün Çokluğu” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 21(%26,3)'i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%30,0)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 10(%25,6)'u olmak üzere toplam 34(%26,4) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Haftalık Ders Yükünün Çokluğu” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 14(%13,1)'ü, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 9(%22,5)'u, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 11(%15,1)'i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 3(%21,4)'ü olmak üzere toplam 37(%15,8) birey “Ara Sıra” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Haftalık Ders Yükünün Çokluğu” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 5(%10,2)'i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 2(%9,1)'si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%16,2)'si, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 3(%17,6)'ü olmak üzere toplam 16(%12,8) birey “Sık Sık” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Haftalık Ders Yükünün Çokluğu” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%14,3)'ü, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 1(%6,7)'i, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 1(%5,3)'i olmak üzere toplam 6(%9,0) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre, Araştırmaya Katılan Bireylerin “Branş Dışında Girilen Derlerin Çokluğu” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan

öğretmenlerden 28(%35,0)'i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%30,0)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 9(%23,1)'u olmak üzere toplam 40(%31,0) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Branş Dışında Girilen Derlerin Çokluğu” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 12(%11,2)'si, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 9(%22,5)'u, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 12(%16,4)'si, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 3(%21,4)'ü olmak üzere toplam 36(%15,4) birey “Ara Sıra” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Branş Dışında Girilen Derlerin Çokluğu” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%8,2)'ü, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%13,6)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%16,2)'si, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 2(%11,8)'si olmak üzere toplam 15(%12,0) birey “Sık Sık” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Branş Dışında Girilen Derlerin Çokluğu” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 1(%5,3)'i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%20,0)'i olmak üzere toplam 2(%3,0) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre, Araştırmaya Katılan Bireylerin “Branşla İlgili Kaynak Eksikliği” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 11 (%13,8)'i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 2(%20,0)'si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%10,3)'ü olmak üzere toplam 17(%13,2) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Branşla İlgili Kaynak Eksikliği” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 16(%15,0)'sı, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%7,5)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 15(%20,5)'i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 2(%14,3)'ü olmak üzere toplam 36(%15,4) birey “Ara Sıra” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Branşla İlgili Kaynak Eksikliği” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 9(%18,4)'u, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%18,2)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%16,2)'sı, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 3(%17,6)'ü olmak üzere

toplam 22(%17,6) birey “Sık Sık” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Branşla İlgili Kaynak Eksikliği” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 8(%28,6)’i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%20,0)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%15,8)ü, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%20,0)’i olmak üzere toplam 15(%22,4) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre, Araştırmaya Katılan Bireylerin “Metot ve Teknik Kullanma Sıkıntısı ” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 7 (%8,8)’si, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 2(%20,0)’si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 7(%17,9)’si olmak üzere toplam 16(%12,4) birey “Hiç” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Metot ve Teknik Kullanma Sıkıntısı” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 28(%26,2)’i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 7(%17,5)’si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 15(%20,5)’i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 2(%14,3)’ü olmak üzere toplam 52(%22,2) birey “Ara Sıra” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Metot ve Teknik Kullanma Sıkıntısı” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 9(%18,4)’u, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%18,2)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%10,8)’si, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 3(%17,6)’ü olmak üzere toplam 20(%16,0) birey “Sık Sık” ifadesini işaretlemiştir. Araştırmaya Katılan Bireylerin “Metot ve Teknik Kullanma Sıkıntısı” Sorunuyla karşılaşma sıklığı; kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 2(%13,3)’si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 2(%10,5)si, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%20,0)’i olmak üzere toplam 5(%7,5) birey “Her Zaman” ifadesini işaretlemiştir.

12. Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Genel Görüşlerine Ait Bulgular.

Tablo 40

Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Genel Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdelere

Sosyal Bilgiler Programı			KIDEM				Toplam
			1-10 yıl	11-20 yıl	21-30 yıl	31+	
temel amaçlara uygundur	katılıyorum	N	27	7	16	3	53
		%	61,4%	46,7%	57,1%	50,0%	57,0%
	kararsızım	N	9	4	7	1	21
		%	20,5%	26,7%	25,0%	16,7%	22,6%
	katılmıyorum	N	8	4	5	2	19
		%	18,2%	26,7%	17,9%	33,3%	20,4%
gelişme ve değişmelere açıktır	katılıyorum	N	20	8	14	4	46
		%	45,5%	53,3%	50,0%	66,7%	49,5%
	kararsızım	N	9	2	8	2	21
		%	20,5%	13,3%	28,6%	33,3%	22,6%
	katılmıyorum	N	15	5	6		26
		%	34,1%	33,3%	21,4%		28,0%
öğrencilerin gelişme düzeylerine uygundur	katılıyorum	N	12	8	13	4	37
		%	27,3%	53,3%	46,4%	66,7%	39,8%
	kararsızım	N	13	2	11	1	27
		%	29,5%	13,3%	39,3%	16,7%	29,0%
	katılmıyorum	N	19	5	4	1	29
		%	43,2%	33,3%	14,3%	16,7%	31,2%
toplumsal ihtiyaçlara uygundur	katılıyorum	N	12	5	11	3	31
		%	27,3%	33,3%	39,3%	50,0%	33,3%
	kararsızım	N	16	3	11	1	31
		%	36,4%	20,0%	39,3%	16,7%	33,3%
	katılmıyorum	N	16	7	6	2	31
		%	36,4%	46,7%	21,4%	33,3%	33,3%
kişisel ihtiyaçlara uygundur	katılıyorum	N	11	4	13	2	30
		%	25,0%	26,7%	46,4%	33,3%	32,3%
	kararsızım	N	13	5	7	2	27
		%	29,5%	33,3%	25,0%	33,3%	29,0%
	katılmıyorum	N	20	6	8	2	36
		%	45,5%	40,0%	28,6%	33,3%	38,7%

Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Genel Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdelere dağılımı Tablo 38’de verilmiştir. Tabloya göre Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Genel Görüşlerden temel amaçlara uygundur ifadesi kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 27 (% 61,4) si, 11 – 20 yıl arasında olanların 7 (% 46,7) si, 21 – 30 yıl arasında olanların 16 (% 57,1) sı, 31 yıl

ve üzeri olanların 3 (% 50) ü, olmak üzere toplam 53 (% 57) birey “ katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 9 (% 20,5) u, 11 – 20 yıl arasında olanların 4 (% 26,7) ü, 21 – 30 yıl arasında olanların 7 (% 25) si, 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7) i, olmak üzere toplam 21 (% 22,6) birey “ kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 8 (% 18,2) i, 11 – 20 yıl arasında olanların 4 (% 26,7) ü, 21 – 30 yıl arasında olanların 5 (% 17,9) i, 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3) si, olmak üzere toplam 19 (% 20,4) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Genel Görüşlerden gelişme ve değişmelere açıktır ifadesi kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 20 (% 45,5) si, 11 – 20 yıl arasında olanların 8 (% 53,3) i, 21 – 30 yıl arasında olanların 14 (% 50) ü, 31 yıl ve üzeri olanların 4 (% 66,7) ü, olmak üzere toplam 46 (% 49,5) birey “ katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 9 (% 20,5) u, 11 – 20 yıl arasında olanların 2 (% 13,3) si, 21 – 30 yıl arasında olanların 8 (% 28,6) i, 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3) si, olmak üzere toplam 21 (% 22,6) birey “ kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 15 (% 34,1) i, 11 – 20 yıl arasında olanların 5 (% 33,3) i, 21 – 30 yıl arasında olanların 6 (% 21,4) sı, 31 yıl ve üzeri olanların 0 (% 0) ı, olmak üzere toplam 26 (% 28) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Genel Görüşlerden Öğrencilerin gelişme düzeylerine uygundur ifadesi kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 12 (% 27,3) si, 11 – 20 yıl arasında olanların 8 (% 53,3) i, 21 – 30 yıl arasında olanların 13 (% 46,4) ü, 31 yıl ve üzeri olanların 4 (% 66,7) ü, olmak üzere toplam 37 (% 39,8) birey “ katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 13 (% 29,5) ü, 11 – 20 yıl arasında olanların 2 (% 13,3) si, 21 – 30 yıl arasında olanların 11 (% 39,3) i, 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7) i, olmak üzere toplam 27 (% 29) birey “ kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 19 (% 43,2) u, 11 – 20 yıl arasında olanların 5 (% 33,3) i, 21 – 30 yıl arasında olanların 4 (% 14,3) ü, 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7) i, olmak üzere toplam 29 (% 31,2) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Genel Görüşlerden toplumsal ihtiyaçlara uygundur ifadesi kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 12 (% 27,3) si, 11 – 20 yıl arasında olanların 5 (% 33,3) i, 21 – 30 yıl arasında olanların 11 (% 39,3) i, 31 yıl ve üzeri olanların 3 (% 50) ü, olmak üzere toplam 31 (% 33,3) birey “ katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 16 (% 36,4) sı, 11 – 20 yıl arasında olanların 3 (% 20) ü, 21 – 30 yıl arasında olanların 11 (% 39,3) i, 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7) i, olmak üzere toplam 31 (% 33,3) birey “ kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 16 (% 36,4) sı, 11 – 20 yıl arasında olanların 7 (% 46,7) si, 21 – 30 yıl arasında olanların 6 (% 21,4) sı, 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3) si, olmak üzere toplam 31 (% 33,3) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Genel Görüşlerden kişisel ihtiyaçlara uygundur ifadesi kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 11 (% 25) i, 11 – 20 yıl arasında olanların 4 (% 26,7) ü, 21 – 30 yıl arasında olanların 13 (% 46,4) ü, 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3) si, olmak üzere toplam 30 (% 32,3) birey “ katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 13 (% 29,5) ü, 11 – 20 yıl arasında olanların 5 (% 33,3) i, 21 – 30 yıl arasında olanların 7 (% 25) si, 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3) si, olmak üzere toplam 27 (% 29) birey “ kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 20 (% 45,5) si, 11 – 20 yıl arasında olanların 6 (% 40) sı, 21 – 30 yıl arasında olanların 8 (% 28,6) i, 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3) si, olmak üzere toplam 36 (% 38,7) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

13. Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular.

Tablo 41

Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdeler

Sosyal Bilgiler Programı			KIDEM				Total
			1-10 yıl	11-20 yıl	21-30 yıl	31+	
öğrencilerin ilgi düzeyine göre hazırlanmıştır	katılıyorum	N	10	6	10	3	29
		%	22,7%	40,0%	35,7%	50,0%	31,2%
	karasızım	N	11	2	9	1	23
		%	25,0%	13,3%	32,1%	16,7%	24,7%
	katılmıyorum	N	23	7	9	2	41
		%	52,3%	46,7%	32,1%	33,3%	44,1%
öğrencilerin sevelerine uygundur	katılıyorum	N	10	7	12	3	32
		%	22,7%	46,7%	42,9%	50,0%	34,4%
	karasızım	N	11	3	13	1	28
		%	25,0%	20,0%	46,4%	16,7%	30,1%
	katılmıyorum	N	23	5	3	2	33
		%	52,3%	33,3%	10,7%	33,3%	35,5%
hedefler geleceğe dönük olarak hazırlanmıştır	katılıyorum	N	16	4	11	5	36
		%	36,4%	26,7%	39,3%	83,3%	38,7%
	karasızım	N	18	5	11	1	35
		%	40,9%	33,3%	39,3%	16,7%	37,6%
	katılmıyorum	N	10	6	6		22
		%	22,7%	40,0%	21,4%		23,7%
hedefler kolaydan zora doğru hazırlanmıştır	katılıyorum	N	21	6	16	3	46
		%	47,7%	40,0%	57,1%	50,0%	49,5%
	karasızım	N	12	6	6	3	27
		%	27,3%	40,0%	21,4%	50,0%	29,0%
	katılmıyorum	N	11	3	6		20
		%	25,0%	20,0%	21,4%		21,5%
öğrenci katılımı tasarlanmıştır	katılıyorum	N	17	5	13	5	40
		%	38,6%	33,3%	46,4%	83,3%	43,0%
	karasızım	N	9	4	11	1	25
		%	20,5%	26,7%	39,3%	16,7%	26,9%
	katılmıyorum	N	18	6	4		28
		%	40,9%	40,0%	14,3%		30,1%
uygun öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleri	katılıyorum	N	15	3	15	6	39
		%	34,1%	20,0%	53,6%	100,0%	41,9%
	karasızım	N	18	7	10		35
		%	40,9%	46,7%	35,7%		37,6%
	katılmıyorum	N	11	5	3		19
		%	25,0%	33,3%	10,7%		20,4%
araç ve gereçlerin öğretmen ve öğrenci tarafında kullanılması	katılıyorum	N	23	7	18	6	54
		%	52,3%	46,7%	64,3%	100,0%	58,1%
	karasızım	N	16	4	8		28
		%	36,4%	26,7%	28,6%		30,1%
	katılmıyorum	N	5	4	2		11
		%	11,4%	26,7%	7,1%		11,8%
öğrencilerin günlük hayatların karşılaşılabilecekleri	katılıyorum	N	13	2	14	6	35
		%	29,5%	13,3%	50,0%	100,0%	37,6%
	karasızım	N	15	5	9		29
		%	34,1%	33,3%	32,1%		31,2%
	katılmıyorum	N	16	8	5		29
		%	36,4%	53,3%	17,9%		31,2%

Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdelere Tablo da verilmiştir. Tabloya göre; “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin İlgi Düzeyine Göre Hazırlanmıştır”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 10(%22,7)’u, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%40,0)’sı, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 10(%35,7)’u, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 3(%50,0)’ü olmak üzere toplam 29(%31,2) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin İlgi Düzeyine Göre Hazırlanmıştır”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 11(%25,0)’i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 2(%13,3)’si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 9(%32,1)’u, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%16,7)’i olmak üzere toplam 23(%24,7) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin İlgi Düzeyine Göre Hazırlanmıştır”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 23(%52,3)’ü, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 7(%46,7)’si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 9(%32,1)’u, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 2(%33,3)’si olmak üzere toplam 41(%44,1) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin Seviyelerine Uygunudur”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 10(%22,7)’u, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 7(%46,7)’si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 12(%42,9)’si, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 3(%50,0)’ü olmak üzere toplam 32(%34,4) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin Seviyelerine Uygunudur”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 11(%25,0)’i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%20,0)’ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 13(%46,4)’ü, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%16,7)’i olmak üzere toplam 28(%30,1) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Öğrencilerin Seviyelerine Uygunudur”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 23(%52,3)’ü, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 5(%33,3)’si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında

olan öğretmenlerden 3(%10,7)'ü, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 2(%33,3)'si olmak üzere toplam 33(%35,5) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Hedefler Geleceğe Dönük Olarak Hazırlanmıştır”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 16(%36,4)'sı, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%26,7)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 11(%39,3)'si, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 5(%83,3)'i olmak üzere toplam 36(%38,7) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Hedefler Geleceğe Dönük Olarak Hazırlanmıştır”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 18(%40,9)'i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 5(%33,3)'i, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 11(%39,3)'i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%16,7)'i olmak üzere toplam 35(%37,6) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Hedefler Geleceğe Dönük Olarak Hazırlanmıştır”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 10(%22,7)'u, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%40,0)'si, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%21,4)'sı olmak üzere toplam 22(%23,7) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programı Hedefler Kolaydan Zora Doğru Hazırlanmıştır”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 21(%47,7)'sı, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%40,0)'sı, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 16(%57,1)'sı, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 3(%50,0)'ü olmak üzere toplam 46(%49,5) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Hedefler Kolaydan Zora Doğru Hazırlanmıştır”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 12(%27,3)'si, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%40,0)'sı, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%21,4)'sı, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 3(%50,0)'ü olmak üzere toplam 27(%29,0) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programı Hedefler Kolaydan Zora Doğru Hazırlanmıştır”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden

11(%25,0)'i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 3(%20,0)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%21,4)'sı olmak üzere toplam 20(%21,5) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler Programına Öğrenci Katılımı Tasarlanmıştır”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 17(%38,6)'si, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 5(%33,3)'i, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 13(%46,4)'ü, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 5(%83,3)'i olmak üzere toplam 40(%43,0) birey “Katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programına Öğrenci Katılımı Tasarlanmıştır”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 9(%20,5)'u, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%26,7)'ü, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 11(%39,3)'i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 1(%16,7)'i olmak üzere toplam 25(%26,9) birey “Kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler Programına Öğrenci Katılımı Tasarlanmıştır”. İfadesine kıdem yılı 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerden 18(%40,0)'i, kıdem yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerden 6(%40,0)'sı, kıdem yılı 21-30 yıl arasında olan öğretmenlerden 4(%14,3)'ü olmak üzere toplam 28(%30,1) birey “Katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler programında araç ve gereçlerin öğretmen ve öğrenci tarafından” ifadesine kıdem yılı 1 – 10 yıl arasında olan öğretmenlerden 23 (% 52,3) ü, kıdem yılı 11 -20 yıl arasında olan öğretmenlerden 7 (% 46,7) si, kıdem yılı 21 – 30 yıl arasında olan öğretmenlerden 18 (% 64, 3) i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 6 (% 100) sı, olmak üzere toplam 54 (% 58,1) birey “ katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler programında araç ve gereçlerin öğretmen ve öğrenci tarafından” ifadesine kıdem yılı 1 – 10 yıl arasında olan öğretmenlerden 16 (% 36,4) sı, kıdem yılı 11 -20 yıl arasında olan öğretmenlerden 4 (% 26,7) ü, kıdem yılı 21 – 30 yıl arasında olan öğretmenlerden 8 (% 28,6) i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 0 (% 0) ı, olmak üzere toplam 28 % 30,1) birey “ kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler programında araç ve gereçlerin öğretmen ve öğrenci tarafından” ifadesine kıdem yılı 1 – 10 yıl arasında olan öğretmenlerden 5

(% 11,4) i, kıdem yılı 11 -20 yıl arasında olan öğretmenlerden 4 (% 26,7) ü, kıdem yılı 21 – 30 yıl arasında olan öğretmenlerden 2 (% 7,1) si, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 0 (% 0) ı, olmak üzere toplam 11 (% 11,8) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

“Sosyal Bilgiler programında öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaşabilecekleri” ifadesine kıdem yılı 1 – 10 yıl arasında olan öğretmenlerden 13 (% 29,5) ü, kıdem yılı 11 -20 yıl arasında olan öğretmenlerden 2 (% 13,3) si, kıdem yılı 21 – 30 yıl arasında olan öğretmenlerden 14 (% 50) ü, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 6 (% 100) sı, olmak üzere toplam 35 (% 37,6) birey “ katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. “Sosyal Bilgiler programında öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaşabilecekleri” ifadesine kıdem yılı 1 – 10 yıl arasında olan öğretmenlerden 15 (% 34,1) i, kıdem yılı 11 -20 yıl arasında olan öğretmenlerden 5 (% 33,3) i, kıdem yılı 21 – 30 yıl arasında olan öğretmenlerden 9 (% 32,1) u, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 0 (% 0) ı, olmak üzere toplam 29 (% 31,2) birey “ kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Sosyal Bilgiler programında öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaşabilecekleri” ifadesine kıdem yılı 1 – 10 yıl arasında olan öğretmenlerden 16 (% 36,4) sı, kıdem yılı 11 -20 yıl arasında olan öğretmenlerden 8 (% 53,3) i, kıdem yılı 21 – 30 yıl arasında olan öğretmenlerden 5 (% 17,9) i, kıdem yılı 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden 0 (% 0) ı, olmak üzere toplam 29 (% 31,2) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

14. Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular.

Tablo 42

Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzde

Sosyal Bilgiler Programı		KIDEM				Toplam
		1-10 yıl	11-20 yıl	21-30 yıl	31+	
ölçme durumuna uygun tasarlanmıştır	katılıyorum	N 18	6	12	5	41
	%	40,9%	40,0%	42,9%	83,3%	44,1%
	kararsızım	N 17	4	12	1	34
	%	38,6%	26,7%	42,9%	16,7%	36,6%
	katılmıyorum	N 9	5	4		18
	%	20,5%	33,3%	14,3%		19,4%
ölçme için kullanılacak yöntemler tasarlanmıştır	katılıyorum	N 15	3	15	4	37
	%	34,1%	20,0%	53,6%	66,7%	39,8%
	kararsızım	N 16	8	7	2	33
	%	36,4%	53,3%	25,0%	33,3%	35,5%
	katılmıyorum	N 13	4	6		23
	%	29,5%	26,7%	21,4%		24,7%
ders saati bakımından yeterlidir	katılıyorum	N 5	6	12	5	28
	%	11,4%	40,0%	42,9%	83,3%	30,1%
	kararsızım	N 8		4		12
	%	18,2%		14,3%		12,9%
	katılmıyorum	N 31	9	12	1	53
	%	70,5%	60,0%	42,9%	16,7%	57,0%

Araştırmaya Katılan Bireylerin Kıdemlerine Göre Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzdelere Tablo 40 ' da verilmiştir. Tabloya göre Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirme Boyutuna İlişkin Genel Görüşlerden ölçme durumuna uygun tasarlanmıştır ifadesi kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 18 (% 40,9) i, 11 – 20 yıl arasında olanların 6 (% 40) sı, 21 – 30 yıl arasında olanların 12 (% 42,9) si, 31 yıl ve üzeri olanların 5 (% 83,3) i, olmak üzere toplam 41 (% 44,1) birey “ katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 17 (% 38,6) si, 11 – 20 yıl arasında olanların 4 (% 26,7) ü, 21 – 30 yıl arasında olanların 12 (% 42,9) si, 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7) i, olmak üzere toplam 34 (% 36,6) birey “ kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 9 (% 20,5) u, 11 – 20 yıl arasında olanların 5 (% 33,3) i, 21 – 30 yıl arasında olanların 4 (% 14,3) i, 31 yıl ve üzeri olanların 0 (% 0) ı, olmak üzere toplam 18 (% 19,4) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirme Boyutuna İlişkin Genel Görüşlerden ölçme için kullanılacak yöntemler tasarlanmıştır ifadesi kıdem yılı 1-10 yıl arasında olanların 15 (% 34,1) i, 11– 20 yıl arasında olanların 3 (% 20)

ü, 21 – 30 yıl arasında olanların 15 (% 53,6) i, 31 yıl ve üzeri olanların 4 (% 66,7) ü, olmak üzere toplam 37 (% 39,8) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 16 (% 36,4) sı, 11 – 20 yıl arasında olanların 8 (% 53,3) i, 21 – 30 yıl arasında olanların 7 (% 25) si, 31 yıl ve üzeri olanların 2 (% 33,3) si, olmak üzere toplam 33 (% 35,5) birey “kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 13 (% 29,5) ü, 11 – 20 yıl arasında olanların 4 (% 26,7) ü, 21 – 30 yıl arasında olanların 6 (% 21,4) sı, 31 yıl ve üzeri olanların 0 (% 0) ı, olmak üzere toplam 23 (% 24,7) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

Tabloya göre Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirme Boyutuna İlişkin Genel Görüşlerden ders saati bakımından yeterlidir ifadesi kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 5 (% 11,4) i, 11 – 20 yıl arasında olanların 6 (% 40) sı, 21 – 30 yıl arasında olanların 12 (% 42,9) si, 31 yıl ve üzeri olanların 5 (% 83,3) i, olmak üzere toplam 28 (% 30,1) birey “katılıyorum” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 8 (% 18,2) i, 11 – 20 yıl arasında olanların 0 (% 0) ı, 21 – 30 yıl arasında olanların 4 (% 14,3) ü, 31 yıl ve üzeri olanların 0 (% 0) ı, olmak üzere toplam 12 (% 12,9) birey “kararsızım” ifadesini işaretlemiştir. Kıdem yılı 1- 10 yıl arasında olanların 31 (% 70,5) ,11 – 20 yıl arasında olanların 9 (% 60) u, 21 – 30 yıl arasında olanların 12 (% 42,9) si, 31 yıl ve üzeri olanların 1 (% 16,7) si, olmak üzere toplam 53 (% 57) birey “ katılmıyorum” ifadesini işaretlemiştir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Hatay ili ilköğretim okullarında 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler dersinin öğretmen ve müfettiş görüşleri çerçevesinde amaca uygunluğunun değerlendirilmesine yönelik tez çalışmasında programla ilgili görüşlere ve öğretmenlerin karşılaştıkları problemlerle kullandıkları araç-gereç, metot-teknik ve ölçme değerlendirme durumları incelenmiştir.

Araştırmamıza katılan 93 sosyal bilgiler öğretmeni ve müfettişe anket uygulanarak sonuçlar değerlendirilmiştir.

1. SONUÇLAR

Bu araştırmada elde edilen verilere göre;

1. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu üniversitelerin lisans programlarını bitirmiştir.

2. Öğretmenlerin dersi okutma sürelerine bakıldığında çoğunluğun 6 yıl ile 10 yıl süre aralığında olduğu görülmektedir.

3. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu hizmet içi eğitim kurslarına katılmamıştır.

4. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu sosyal bilgiler dersi ile ilgili yayınları oldukça takip ettikleri görülmektedir.

5. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu okullardaki dersle ilgili araç-gereci yetersiz bulmaktadırlar.

6. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu derslerde çoğunlukla anlatım ve soru-cevap yöntemlerinin kullanıldığını fakat problem çözme, tartışma, gösteri, gezi-gözlem, eğitici oyunlar ve örnek olay incelemesi yöntemlerini ara sıra kullandığını belirtmişlerdir.

7. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu dersin işlenişinde yazı tahtasının her zaman, model ve numunelerin ara sıra, haritaların her zaman, tepegözün ara sıra, slaytın çok az, TV ve videonun ara sıra, grafikler ve şekillerin ara sıra kullanıldığını belirtmişlerdir.

8. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu sosyal bilgiler dersinin öğretiminde karşılaştıkları problemler olarak en çok sınıfların kalabalık olması, kaynak eksikliğini belirtmektedirler.

9. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu sosyal bilgiler dersinin Milli Eğitim'in temel amaçlarına uygun olduğunu belirtmektedirler.

10. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu sosyal bilgiler dersinin gelişme ve değişmelere açık olduğunu belirtmektedirler.

11. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu sosyal bilgiler dersinin öğrencilerin gelişme düzeylerine uygun olduğuna katılıyor.

12. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişler sosyal bilgiler dersinin toplumsal ihtiyaçlara uygunluğu konusunda belirli bir çoğunluğa ulaşamamışlardır. Araştırmaya katılan 93 öğretmen ve müfettişten 31'i katılıyorum, 31'i kararsızım, 31'i katılmıyorum görüşündedir.

13. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu sosyal bilgiler dersinin kişisel ihtiyaçlara uygun olmadığını belirtmişlerdir.

14. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu sosyal bilgiler dersinin ders saati bakımından yetersiz olduğu görüşündeler.

15. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu ders öncesi hazırlık yapıldığını belirtmektedirler.

16. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu sosyal bilgiler programında yer alan hedeflerin az bir kısmının davranışa dönüştüğünü belirtmektedirler.

17. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu sosyal bilgiler dersini branşının dışındaki öğretmenin başarıyı oldukça etkilediğini belirtmektedirler.

18. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu sosyal bilgiler dersinde merkeze öğrencinin alınması gerektiğini belirtmektedirler.

19. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu sosyal bilgiler dersinde tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi konularının dağılımını orantısız görmektedirler.

20. . Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu sosyal bilgiler dersinde konuların kısmen düzenli olduğunu belirtmektedirler.

2. ÖNERİLER

1. Araştırmaya katılan öğretmen ve müfettişlerin çoğu hizmet içi eğitim kurslarına katılmamıştır. Hizmet içi kurslar mümkün olduğunca çoğaltılmalı ve bu kurslardan faydalanma imkânları kolaylaştırılmalıdır.

2. Okullardaki dersle ilgili araç-gereç yetersizliği bir an önce giderilmelidir. Ders araç gereçleri aynı zamanda birer uyarıcıdır. Bu uyarıcılar sayesinde öğrenci derste uyarılmış halde hazır bulunduğu takdirde verim artacaktır.

3. Sosyal bilgiler öğretiminde problem çözme, tartışma, gösteri, gezi-gözlem, eğitici oyunlar ve örnek olay incelemesi yöntemlerine daha sık yer verilmelidir. Böylece öğrenciler derse daha da aktif olarak katılacaklardır.

4. Sosyal bilgiler öğretiminde model ve numunelerin, haritaların, tepegözün, slaytın, TV ve videonun, grafikler ve şekillerin kullanımına ağırlık verilmesi önem arz etmektedir. Çünkü ne kadar çok duyuya hitap edilirse öğrenme o derece artar.

5. Okullarda sınıfların kalabalık olması, kaynak eksikliği sorunlarının giderilmesi için çalışmalar yapılmalı. İmkanlar dahilinde derslikler açılmalı ve okul kütüphaneleri zenginleştirilmelidir.

6. Sosyal bilgiler deresini mümkün olduğunca branş öğretmenlerinin vermesi sağlanmalıdır.

7. Budan sonraki araştırmalar daha değişik açılardan yapılabilir.

KAYNAKLAR

AYTAÇ, Kemal; **Avrupa Eğitim Tarihi**, Ankara, 1972.

BETTY, Atwell Wright; **Elementary School Curriculum Better Teaching Now**, New York Collier, Macmillan Limited, London.(?)

BİNBAŞIOĞLU, Cavit; **Genel Öğretim Bilgisi**, Kadioğlu Matbaası, Ankara, 1986.

BİNBAŞIOĞLU, Cavit; **Özel Öğretim Yöntemleri**, Binbaşioğlu Yayınevi, Ankara, 1981.

BLOOM, Benjamin Ş. ; **İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme**, (Çev. Durmuş Ali Özçelik), Milli eğitim Basımevi, İstanbul, 1995.

BÜYÜKKARAGÖZ, Savaş ve Cuma Çivi; **Genel Öğretim Metotları**, Öz Eğitim Yayınları, İstanbul, 1996.

BÜYÜKKARAGÖZ, Savaş; **Program Geliştirme**, Konya, 1997.

ÇİLENTİ, Kamuran; **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**, Kadioğlu Matbaası, Ankara, 1998.

DEMİREL, Özcan; **Genel Öğretim Yöntemleri**, USEM Yayınları, Ankara, 1994.

DOĞAN, Hıfzı; **Analiz ve Program Hazırlama**, A.Ü. Eğitim Bil. Yayınları, Ankara, 1982.

ERDEN, Münire; **Sosyal Bilgiler Öğretimi**, Alkım Yayınları, Ankara, 1996.

ERGİN, Akif; **Öğretim Teknolojisi**, Pegem Yayınları, Ankara, 1995.

ERTÜRK, Selahattin; **Eğitimde Program Geliştirme**, Yelken Tepe Yayınları, Ankara, 1986.

FİDAN Nurettin ve Münire Erden; **Eğitime Giriş**, Ankara, 1983.

FİDAN Nurettin; **Okulda Öğrenme ve Öğretmen**, Alkım Yayınları, Ankara, 1985.

KILIÇ, Durmuş; **İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretmenlerinin Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi**, Çağdaş Eğitim Yayınları, Sayı 221, Ankara, 1996.

KOÇYİĞİT, Şükran; **İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersinin Hedeflerine Ulaşma Derecelerinin İncelenmesi**, N.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2002.

KÖSTÜKLÜ, Nuri; **Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi**, S.Ü.E.F. Yayınları, Konya, 1998.

KÜÇÜKAHMET, Leyla; **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, Gazi Büro Kitabevi Yayınları, Ankara, 1995.

M.E.B. Tebliğler Dergisi, 25 Haziran 1990, sayı 2315.

MOFFAT, P. Mavrice; **Sosyal Bilgiler Öğretimi**, (Çev.Nesrin Oran), Marif Basımevi, İstanbul, 1957.

OĞUZKAN, Turhan; **Türkiye’de Ortaöğretim ve Sorunları**, Hisar Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul, 1981.

ÖZOĞLU, S.Çetin; **Ortaöğretim Kurumlarında Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Sorunları**, A.Ü.E.F. Yayınları, Ankara, 1974.

SAĞLAMER, Emin; **İlkokullar Sosyal Bilgiler Öğretimi**, Tekışık Matbaası, Ankara, 1983.

SEREMOĞLU, Nuray; **Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya**, Ertem Matbaacılık, Ankara, 1997.

SÖNMEZ, Veysel; **Sosyal Bilgiler Öğretimi**, Pegem Yayınları, Ankara,

1986.

SÖZER, Ersan; **Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilgilerin Öğretimi**, A.Ü.E.F. Yayınları, Eskişehir, 1995.

ŞAHİN, Cemalettin, **Sosyal Bilgiler Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu**, KARAKÖSE, Hasan; "Sosyal Bilgiler Programında Tarih Konuları ve İşlenmesi", Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, 2003.

ŞAHİN, Cemalettin; **Sosyal Bilgiler Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu**, SAFRAN, Mustafa ve ATA, Bahri; "Öğrencilerin Tarih Metinlerinden Anlam Çıkarmalarına Yönelik Araştırmalara Bir Bakış", Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, 2003.

ULUĞ, Feyzi; **Okulda Başarı**, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1996.

VARIŞ, Fatma; **"Teori ve Teknikler"**, Eğitimde Program Geliştirme, Alkım Kitapçılık Yayıncılık, Ankara, 1996.

EKLER

EK 1 : ANKET FORMU

HATAY İLİ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA 6. VE 7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN ÖĞRETMEN VE MÜFETTİŞ GÖRÜŞLERİ ÇERÇEVESİNDE AMACA UYGUNLUĞUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

I. GENEL

1- Cinsiyetiniz?

A.() Erkek B. ()Kadın

2- Göreviniz?

A.() Sos. Bilg. Öğrt. B.() Müfettiş

3- Meslekteki Kıdeminiz?

A.() 1-10 yıl B.() 11-20 yıl C.() 21-30 yıl D.() 31 yıldan fazla

4- Öğrenim durumunuz?

A.() Öğretmen okulu ve dengi

B.() 3 yıllık yüksek okul

C.() 4 yıllık yüksek okul

D.() Yüksek lisans (Master)

E.() Doktora

5- “Sosyal Bilgiler Öğretimi” ile ilgili “Hizmet içi Eğitim” kurs veya seminerine katıldınız mı?

A.() Hiç katılmadım

B.() 1 defa katıldım

C.() 2 defa katıldım

D.() 3 defa katıldım

6- Katılmadıysanız hizmet içi eğitime katılma ihtiyacı duyuyor musunuz?

A.() Evet

B.() Hayır

7- Kaç yıldır bu dersi okutuyorsunuz? (Öğretmenler için)

A.() İlk yılım B.() 1-5 yıl C.() 6-10 yıl D.() 11-15 yıl E.() 16 yıldan fazla

8- Sosyal Bilgiler dersi size Türk Milli Eğitiminin ve dersin özel amaçlarının gerçekleştirilmesinde kendinden beklenen fonksiyonu yerine getirebiliyor mu?

A.() Tamamen get.

B.() Kısmen get.

C.() Hiç getirmiyor

9- Sos. Bil. Ders kitabının içeriği öğrencilerin psikolojik gelişmelerine uygun mudur?

A.() Tamamen uyg. B.() Kısmen uyg. C.() Uygun değildir

10- Sos. Bil. ders programındaki konuların düzenini nasıl buluyorsunuz?

A.() Konular düzenli B.() Konular kısmen düzenli

C.() Konular düzensizdir

11- Bir öğretmenin “Sosyal Bilgiler” dersi dışında başka branş yada branşlarda derse girmesinin bu dersin öğretimindeki başarıyı olumsuz yönde etkilediği görüşüne ne derecede katılıyorsunuz?

A.() Hiç

B.() Az

C.() Oldukça

D.() Tamamen

12- Sosyal Bilgiler ders konularıyla ilgili gazete, dergi, kitap ve mesleki yayınları ne derecede takip edebiliyorsunuz?

A.() Hiç

B.() Az

C.() Oldukça

D.() Tamamen

13- Haftalık ders saatiniz? (Öğretmenler için)

A.() 15-20 B.() 21-25 C.() 26-30 D.() 31 ve daha fazla

14- Sos. Bil. ders kitabı öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde hazırlanmıştır?

A.() İlgilerini çekiyor B.() Kısmen ilgisini çekiyor C.() İlgilerini çekmiyor

15- Ders öncesi hazırlık yapar mısınız? (Öğretmenler için)

A.() Hiç yapmam B.() Bazen Hazırlık yaparım C.() Her zaman yaparım

16- Sosyal Bilgiler Programında yer alan hedeflere ulaşmada ders saatleri yeterli mi?

A.() Yeterli B.() Kısmen yeterli C.() Yetersiz

17- İlk öğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler dersinde Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi konularının dağılımı orantılıdır?

A.() Evet B.() Kısmen C.() Hayır

18- Sosyal Bilgiler dersinin işlenişinde sizce merkeze ne alınmalıdır?

A.() Öğrenci B.() Öğretmen

19- Sosyal Bilgiler dersini branşının dışında öğretmenlerin vermesinin başarıyı olumsuz yönde etkilediğine katılıyor musunuz?

A.() Hiç B.() Az C.() Oldukça D.() Tamamen

20- Sosyal Bilgiler programında yer alan hedefler sizce ne derece davranışa dönüşüyor?

A.() Hiç B.() Az C.() Oldukça D.() Tamamen

21- Okulunuzda Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili yeterli araç gereç mevcut mu?

A.() Hiç B.() Az C.() Oldukça D.() Tamamen

22- Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan metot ve teknikleri değerlendirmeniz gerekirse

<u>Yöntemler</u>	<u>Hiç</u>	<u>Ara sıra</u>	<u>Sık sık</u>	<u>Her zaman</u>
Anlatım	()	()	()	()
Soru-Cevap	()	()	()	()
Problem Çözme	()	()	()	()
Tartışma-Gösteri	()	()	()	()
Gezi-Gözlem	()	()	()	()
Eğitici Oyunlar	()	()	()	()
Örnek Olay İncelemesi	()	()	()	()

23- Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili araç ve materyalleri kullanma sıklığı?

<u>Araç ve Materyaller</u>	<u>Hiç</u>	<u>Ara sıra</u>	<u>Sık sık</u>	<u>Her zaman</u>
Yazı Tahtası	()	()	()	()
Model ve Numuneler	()	()	()	()
Haritalar	()	()	()	()
Tepegöz	()	()	()	()
Slayt	()	()	()	()
TV ve Video	()	()	()	()
Grafikler ve Şekiller	()	()	()	()

24- Aşağıdaki problemlerle ne ölçüde karşılaşıyorsunuz?

<u>Karşılaşılan Problemler</u>	<u>Hiç</u>	<u>Ara sıra</u>	<u>Sık sık</u>	<u>Her zaman</u>
Sınıfların Kalabalık olması	()	()	()	()
Ders Araçlarının Yetersizliği	()	()	()	()
Haftalık Ders Yükünün Çokluğu	()	()	()	()
Branş Dışında Girilen Derslerin Çokluğu	()	()	()	()
Branşla İlgili Kaynak Eksikliği	()	()	()	()
Metot ve Teknik Kullanma Sıkıntısı	()	()	()	()

II. PROGRAMA İLİŞKİN GÖRÜŞLER

İkinci Bölümde “İlk öğretim 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Programının Uygulamaları Hakkında Görüşler” konusundaki görüşlere yer verilmektedir.

I. GENEL

Katılıyorum
Kararsızım
Katılmıyorum

- 25- Sosyal Bilgiler Programı, Milli Eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygundur. () () ()
- 26- Sosyal Bilgiler Programı, gelişme ve değişmelere açıktır. () () ()
- 27- Sosyal Bilgiler Programı, öğrencilerin gelişme düzeylerine uygundur. () () ()
- 28- Sosyal Bilgiler Programı, toplumsal ihtiyaçlara uygundur. () () ()
- 29- Sosyal Bilgiler Programı, kişisel ihtiyaçlara uygundur. () () ()

II. AMAÇLAR

	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor
30- Sosyal Bilgiler Programı, öğrencilerin ilgi düzeylerine göre hazırlanmıştır.	()	()	()
31- Sosyal Bilgiler Programı, öğrencilerin seviyesine uygundur.	()	()	()
32- Sosyal Bilgiler Programında, hedefler geleceğe dönük olarak hazırlanmıştır.	()	()	()
33- Sosyal Bilgiler Programında, hedefler kolaydan zora doğru hazırlanmıştır.	()	()	()
34- Sosyal Bilgiler Programında, öğrenci katılımı tasarlanmıştır.	()	()	()
35- Sosyal Bilgiler Programında, uygun öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleri tasarlanmıştır.	()	()	()
36- Sosyal Bilgiler Programında, araç ve gereçlerin öğretmen ve öğrenci tarafından kullanılması tasarlanmıştır.	()	()	()
37- Sosyal Bilgiler Programı, öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaşılabilecekleri muhtemel eğitim durumlarını tasarlamıştır.	()	()	()

III. DEĞERLENDİRME

38- Sosyal Bilgiler Programı, ölçme durumuna uygun tasarlanmıştır.	()	()	()
39- Sosyal Bilgiler Programında, ölçme için kullanılacak yöntemler tasarlanmıştır.	()	()	()
40- Sosyal Bilgiler Programı, haftalık ders saati bakımından yeterlidir.	()	()	()

EK 2 : İZİN BELGESİ